

מאור, אהרן
סולקין /
בג האקסיה ז'

גלויה

א'ס

ע'ד'י' ז'ק

ג'ב'ו' / ע'

1977. 10. 18.

ה'תשמ"ז 2
52
1977

שלום רב לך עדינה,

אני מספר לך על חתונתנו ביום חתונה
שלנו חתונה המחתרת בצרפת. היום ואני אצטרך
לחשוב על כל המאמץ שלי, אבל לך ולשאר
אנשים בהקדמה האפלה.

הקדמות קיומיים הם חובה לאנשים שחיה
מה שלום, מה שלום היוצאים, גאון אולי כבר חזר
אצלנו בלבבסד. אבל שאלתך קראו להקדמה
התורה. בברכות שלום עבדיך
שאלוהיך

Panp, C.Y. 1946.

Bake Amos en Uri,

het is echt niet mijn schuld, dat ik
zo lang niet heb van me laten horen -
want ik heb altijd zo ontzettend veel
te doen, dat ik er niet aan 't schrijven
have konnen. Hartelijk bedankt voor
jullie brief; ik verheug me echt weer
een beetje konstant met jullie te krij-
gen. Van de chawerim in Ramana
hoor ik nooit iets, behalve ^{met} Mella en Onkel
dat ik met niemand met het bureau
in verbinding. Daarom zou ik het
eig op prijs stellen als jullie me zo uit-
voerig als mogelijk zullen schrijven.
Jullie kunnen je niet indenken hoe me
alle problemen van jullie interesseren.
Thomson hoe staat het met de /'82
kwest bij wop tot stand of niet? en
wat zijn de resultaten, wat politiek

betreft sein te met al die dingen die
 in het land gebeuren hoort niet op
 de hoogte. De laatste 5 jaren hebben
 we niets over de uitbreiding gehoord
 en het is wel erg moeilijk om dan
 zo in een en zonder "fundamenteel"
 weer in te komen. Over de gebeurte-
 nissen in Duitsland heb ik gehoord
 en zelfs heel uitvoerig - maar de
 schuld aan de Handhaver te geven
 is niet juist Oelina; je moet steeds
 alle beide kanten horen en ik kan
 het niemand kwalijk nemen, al
 is hij ook in de minderheid, een-
 voudig, alles neemt wat de anderen
 met geweld heen willen opwingen en
 dat ook op een manier, die in geen
 opzichte acceptabel was. Het is belangrijk,
 heel erg belangrijk zelfs dat juist nu
 en juist in landen waar die omstan-
 digheden en levensvoorwaarden zo
 anderszins zijn, zulke dingen gebeuren.
 En als ik die zaak niet helemaal
 verkeerd begrijp zo ligt het voor ik

3.

grootst gedeelte van de S.N.K. dat
jullie dingen gebreken. —

By ons was het nou de laatste.
Nelson had erg sterk nicks. Zijns
en zijn vrienden was zijn, maar
meestal het al wel. Gisteren hoorde
ik het dat tante Doris jarig was —
ik hoop dat ze allemaal een we-
ltylge preltige slag gehad hebben.
Op't oogenblik ben ik in Parijs om
mijn papieren in orde te krijgen
en dan wil ik proberen mijn mo-
der te zoeken. Een paar maanden
geleden had ik bericht van hem,
dat zij er goed door heen gingen en
waren. —

Wat is toch niet alles gebeurd en
veranderd sinds we elkaar de
laatste keer gescheiden hebben. Als
ik erom denk, zo licht het wel

liedballen van jeen en in werbelyk-
heid zyn het nader twee. —

Willen jullie my het odes van
Moshe en Jwi sturen? Ik hoop
dat jullie intussen al de 11-21
gesproken hebben en zo oesende op
de drooge zyn van hier.

Schryven jullie heel, heel pover
wee en uitvoerig, al, mogelijk.

zo lang het beste en
hartelyk s. k.

Pauler

ראיון משלים עם פאולה וולט-קאופמן

(א) פרטים אישיים

פאולה וולט לבית קאופמן נולדה בספטמבר 1920 למשפחה ציונית מהמעמד הבינוני בדומברובה (פולין). היא גדלה בווינה, היתה חברה ב"חכלת לבן וההשומר הצעיר" וסיימה את לימודיה בב"ס תיכון ובב"ס לטקסטיל. בדצמבר 1938 עברה להכשרה בוורקדורף בהולנד, משם עברה אחרי חיסולו במרץ 1941, לאמסטרדם. באמסטרדם עברה קודם במשק בית ומדצמבר 1941 ועד לירידתה למחתרת בינואר/פברואר 1943 בבית ספר לאחיות בביה"ח היהודי הפורטוגזי (PIZ). היא הסתתרה במסגרת ה"החלוצ" במקומות שונים בהולנד ובינואר 1944 עברה לצרפת, שם עברה עם חברי המחתרת החלוצית עד למאסרה ע"י הגרמנים בקיץ אותה שנה. היא הועברה ברכבת האחרונה שעזבה את פריס לפני השחרור לגרמניה, שם עברה דרך שורה ארוכה של מחנות ריכוז ועבודה עד לשחרורה בתום המלחמה בטרזין. היא חזרה משם להולנד ועלתה באפריל 1947 ארצה במסגרת "עליה ג". היא נישאה ב-1952 היא אם לבן ולבת. היום היא נמצאת בפנסיה ומתגוררת בירושלים.

(ב) הראיון

איך היה הקשר בין החברים שהגיעו לאמסטרדם אחרי חיסול הוורקדורף? כולנו היינו מתגוררים אצל משפחות ואחד חיפש את השני, כי רק מועטים ידעו הולנדית והיינו מבודדים. בתחילה היינו חייבים להתייצב יום יום אצל הגסטאפו בבית היתומים ברחוב Rapenburg, מאוחר יותר קבלו הבנות היתר לעבודה במשק בית.

הקשר החברתי היה לפי החלוקה של ציונים ולא ציונים? לא מחפשים חבר משום שהוא ציוני אלא משום שהוא בן אדם. הקשר החברתי בין חברי הוורקדורף נשאר עד כמה שהדבר היה ניתן. אחרי הרציה של מאוטהאוזן (יוני 1941) עמדנו מול הגסטאפו בפנינת רחוב Euterpe. קודם עוד נסיתי עם לוטה בריק, להזהיר את אותם החברים שאת כתובתם היכרנו, אבל לא מצאנו איש. כעת דאינו איך הביאו אחד אחרי השני ואני זוכרת כשכבר היה שקט ולא הביאו יותר חברים, איך נכנסנו לבקש שיחנו לנו לדבר אחס ושאלנו אם נוכל להביא להם משהו וכיצד גורשנו משם. אחרי שבוע או עשרה ימים כבר הגיעו ההודעות הראשונות על מותם. בתחילת אוגוסט בקשו ממני לחזור לוורקדורף, כדי לעזור לארוז את הכל לקראת הפינוי הסופי. (עד עז נשארו עוד כשישים חברים במקום). נשאיתי כעשרה ימים, הכל נארוז ונשלח לאמסטרדם לפירמה Snoek. אני חזרתי וראיתי שזה עסק ארוך ולא ידענו כלל מה יהיה. התחלתי לחשוב שיש לעשות משהו תכליתי יותר מאשר לעבוד במשק בית. לכן התעניינתי בבית ספר לאחיות ו-Florie de Vries שעבדה קודם בוורקדורף, עזרה לי להתקבל. אם כן עברתי ל-PIZ וקשה לאומר שהיה לי קל עם. ראשית, ראו בי גרמניה ולא יהודיה. שנית לא הייתי

"פורטוגזית" אלא אשכנזית, מינוס גדול מאוד. אבל הגרוע ביותר, דבר שאין לו כפרה, שהייתי ציונית. ברם היה לי די קשה.

מתי חשבת בפעם הראשונה שצריך לרדת למחתרת? מול בה"ח היה הבית של גברת לאופר ב-Plantage Franscheelaan שם היו הצעירים מ"צריך הנוער" בוורקדורפ מאובסונים, "הילדים" לפי שקראנו להם. כאשר חלק מהם קיבל את צווי ההתייצבות ה-Aufrufe הראשונים לעבודה במזרח הייתי בדילמה. אם כולם הולכים גם אני אלך. הייתי לבדי, איד אסתוד? ואז החלו ויכוחים מה לעשות, כי משוכנעים היינו שלוקחים אותנו לעבודה; אנשים צעירים ובריאים שלמדו לעבוד. אינני יודעת באיזה נקודה צפה המחשבה לא ללכת, ואם יש לאדם צעיר האפשרות, אז הוא צריך לעשות משהו נגד הגרמנים ולא ללכת לפי פקודתם. המחשבה הראשונה הייתה להתנגד, איך לעשות זאת, אף אחד לא ידע. אבל בינתיים לקחו לנו הטלפונים והנחיתו כל המגבלות על היהודים שהקשו על הקשר ההדדי ועם העולם החיצון. ענדתי אז כבר את הטלאי הצהוב ולא היה הרבה קשר עם החברים. היה לי קשר רק עם הבית ב-"Plantage" שנמצא בקרבת מקום, עם לוטה בריק וכולי אקהרד, שעבדו ב-Apeldoorn ועם קודט ריילינגר ועם Nep (הברטס קאמפ) שנמצאו באותו זמן אצל איכרים ואפילו שלחו לי חבילות. דברנו על כל העניין רק בין הבנות בבה"ח. בכל האזור היה רק שלפון אחד, זה שבבה"ח ועוד אחד ב-"Expositur". השתלנו אז, כמה תלמידות, חברות בתנועה החלוצית, להכנס במדים ולעזור עד כמה שאפשר ובראש וראשונה לוודא, אם מישו מהחברים נתפס והגיע לשם. במקרה זה הודענו מיד ל-Expositur (לשכת הקשר של היודנראט עם ה"מרכז להגירה יהודית") וזו הצליחה לפעמים להוציא כמה מהם משם.

ההחלטה, לא ללכת ולהסתתר הייתה אם כן ההחלטה האישית שלך בלבד? קודם רציתי ללכת עם כולם עם הקריאה הראשונה. אחריכן עשיתי רגע חושבים. דברנו על זה והיו המון ויכוחים. אחרי שלוסטרט ירד למחתרת ובהשפעתו של קודט ריילינגר הגעתי למסקנה לא ללכת. לא אעבוד למען הגרמנים ואני לא אחזק להם שיתחפסו אותי. מכרתי את הטבעת של אמי וקניתי בעזרתה של Bep Nieweg תעודת זהות.

חברי הוורקדורפ באמסטרדם שנעצרו לצוויים, נשאו זאת מפני שהאמינו שזה מחנה עבודה והענינו לא כ"כ נורא, אז גם מחוסר אלטרנטיבה?

ראשית אף אחד לא חשב אז על הסתתרות. לא נשארו כ"כ הרבה מחברינו באמסטרדם. קרוב לשישים נלקחו לפני כן למאוטהוון וששים הנוספים שנשארו עד אוגוסט בוורקדורפ הלכו עם חיסולו הסופי ישירות לאיכרים. היו רבים שגם לא היה לי קשר אחס. למשל עם קבוצת "Gross Breessen" לא היה לי שום קשר, כי זה לא היה הקו שלי. הם היו אנטי ציונים מובהקים בנוסח "אנחנו הגרמנים". היו המון חברים שהיו פליטים בלבד וראו את עצמם ככאלה. גם אחס לא היה לי שום קשר. הקשר העיקרי שלי היה בכל זאת עם יוצאי תנועות הנוער, Werkleute,

הבונים, מכבי הצעיר וכמה מהלא ציונים או כאלה שעזבו את סניף החלוץ אבל היו נספחים מבחינה חברתית.

ז.א. שימכו מאלה שלא הכרת כ"כ היו גם כאלה שהלכו מחוסר ברירה? גם מחוסר ברירה אבל גם לא חשבו כ"כ על אלטרנטיבה, לפחות לא בתחילת יולי 1942.

מתי התחילו לחשוב על כך? אני בעצמי באתי למסקנה שאשאר עד כמה שאפשר בבית החולים, כי היתה לי "Sperrre" שסיפקה בינתיים הגנה טובה, ולהבא נראה איר הדברים יתפתחו.

מתי קניית את חנויות הזהות? בסוף 1942. יום אחד חזר קורט לאמסטרדם מהאיכר ויכולנו לדבר על זה. באותו זמן בית החלוץ ב-Tolstraat היה כבר קיים. רות סלמונו עבדה במחסן בגדים של בית החולים ולילה אחד לקחו אותה יחד עם אנה דריפוס. הייתי תמיד בקשר עם ה-Expositur וציצלו לי משם לביתה שלפחות יעשו משהו למענה מאחר והיא עובדת המוסד. זה היה בשעה שלוש לפנות בוקר והלכתי להעיד את המנהלת שתדאג לשיחרורה והיא סירבה. הדבר חיזק אותי בדעתי שאסור לתת להם. אחריכו קרה הענין באפלדורן (פנוי המוסד לחולי נפש ושליחתם יחד עם העובדים). אז קורט הגיעה ואמר שעלי להסתגר, כי אותו דבר עלול לקרות ביותר בתי החולים היהודיים. הוא סידר לי רשיון נסיעה למשפחה ב-Dieren. נסעתי לשם במדים עם הרשיון ואח האיכר חיכה לי בתחנת הרכבת ולקח אותי לכינת לילה. למחרת באו לקחת אותי למקום המחבוא הראשון שלי ומשם עברתי בעוד מספר מקומות.

נחזור רגע לאמסטרדם. מה את יכולה לספר לי על עבודתו של Karli Oroszlan? הוא עבד ב-Expositur מההתחלה אבל אינני זוכרת בדיוק מה עשה שם. עבודתו היתה במסגרת היודנראט עד לחיסולו בספטמבר 1943 ואז ירד למחתרת ועבד שם יחד עם לני (אישתו) עם כל הקשרים, הרשיונות והמידע שהיה לו.

ברזון שהחליף את אבל הרצברג כמנהל הוורקדורפ, עסק בעבודה מחתרית כלשהי? הוא היה אחראי על הוורקדורפ וגם על כל חבריו שהיו באמסטרדם. על עבודה מחתרית שלו, לא ידוע לי. פגשתי פנים בחשמלית בששנינו היינו ללא טלאי צהוב. היה לו בית חדושת בברצלונה והוא נתן הוראה שכל החברים שעברו את הפרינאים יקבלו עזרה מבית החדושת ויקשרו אותם עם ה-Joint.

הוא עשה דבר מה בקשר להסתחרות בהולנד? שמעתי שהוא עזר אבל אינני יודעת עד כמה והיכו. באו אני רוצה להוסיף שבאשר היינו באמסטרדם עוד לפני פעולת מאוטהטאון היה קיים מוסד שנקרא ה-Werkdorpstraad (מועצת חברי הוורקדורפ) שהקיף ב-10-12 חברים ואני ביניהם. קראו לנו מטעם ה-Stichting, הדרושת האחרית על הוורקדורפ. גב. van Tijn והאדון רוזנברג ניהלו את הישיבה. הם הודיעו לנו שלא נתפלא אם הגסטאפו יבוא לקחת אותנו, כי יש לנו סבויים

טובים לחזור לוורקדורף. הם מסרו את רשימותיהם של כל החברים שבאמסטרדם עם כתובתיהם של המשפחות אצלו התגוררו לגסטאפו וזו באה לאסוף אותם ברציה של מאושהאוזן על פי הרשימה הזאת. הדבר כואב לי עד היום.

אחרי נידונים בין מקומות מסתור שונים הגעתי לבסוף למשפחת חריטסן Gerritsen בהארלם. מדוע עברת משם לצרפת? באחי לפרנץ במקום מעבר בביכול. התחלתי לעזור לו בכל מיני דברים קטנים שיכולתי לעשותם. הוא אז עבד עדיין במנהל באיזה בית חרושת ועל יד זה החל כבר "לטפל" בתעודות זהות. מאוחר יותר עזב את עבודתו והחל לעבוד כפקיד במשרד הפנים, מה שהקל עליו להשיג מסמכים. בתוקף תפקידו ביקר גם את יופ ווסטרולי ב-Vught. בנוסף לזה היה שם גם משק בית עם שני תינוקות. אני אז הסתובבתי כבר חופשית הודות לכוב יאסה (Sob Jesse) ואישתו שהיו חברים של פרנץ ועזרו לנו המון. בוב עשה אותי ליגאלית בהיותו עובד במשרד הפנים. הוא דאג לרישומי בהארלם עם כל הדקע המתאים. אבי היה הולנדי, אמי גרמניה ובר קבלתי תעודות אמיתיות על שם Els Visser. הייתי כה חופשית שהיה לי קשר עם שני שכנים, אחד ב-NSKK ושני שעשה עסקים שחורים עם הגרמנים והיחידים בכל הסביבה שהיה לו טלפון ושגם יכולתי אני להשתמש בו. קודם היו אצל פרנץ אמיל וינדמילר, לורה סיוקונד (צימלס) והאנון. כאשר הגיעה נורברט, אחרי ששחררהו מבית החולים עזבו לורה ואמיל לצרפת ומאוחר יותר לספרד, האנון עבר לרוטרדם ואני נשארת לבדי, לטפל בו. הוא שכב במיטתו מתחת לגג ואיש מהנכנסים לבית לא ידע על המקום מלבד הרופא שבא לבקרו מידי פעם. כבר אז הוא לא היה בסדר מבחינה נפשית רק שאיש לא ידע על כך.

נדמה לי שהוא נפגע בעמוד השידרה? הדבר לא היה כל כך רציני אבל לקחו אותו לבית החולים וכשהיה ב-Wilhelmina Gasthuis קיבל מחלת ילדים מדבקת ונמצא בבידוד כששני סוכני גסטאפו שומרים אליו. שתי אחיות שהיו קשורים ליחידה לוחמת של המחרת ההולנדית (ה-Knokploeg) הוציאו אותו ומלבדינו איש לא ראה אותו. הוחלט אז שאלך לצרפת שגם שם יש מספיק מה לעשות. עברתי לבלגיה עם Tinus Schabbing ושם קבלתי Marschbefehl צו תנועה שבעזרתו נסעתי לפריס.

כעת ינואר 1944 בפריס. מה עשית מכאן ואילך? קודם לא עשיתי כלום. היו שם לולי (אקהארד), קורט, וילי (ארנסט הירט) וציפי (אלפרד פרנקל). קורט נסעה באותה תקופה הכור ושוב להולנד, ומקס (וינדמילר) הביא את משה(לנדה) לפריס. ציפי נסעה לאיטליה ואני קבלתי בינתיים עבודת בלדדות כגון "הביאי את זה, שני לשם" וכ'. כולם גרו בבתי מלון שונים בנפרד. בערב אחד ביקרנו כולנו באופרה ונדברנו שלמחרת כולנו ניפגש עם לולי שהיא הייתה למעשה המקשרת בין כולם וכל התעודות והחותמות היו אצלה או לפחות היא ידעה את מקום המצאן. אני לא ידעתי אז אפילו היכן שהיא גרה, רק ידעתי שזה בקרבת מקום. אני ומשה

היינו צריכים לקבל מסמכים חדשים כי צווי תנועה כדוגמה, תוקפו היה רק למשך זמן מוגבל. היינו צריכים להפגש עם ציפי, וילי, קורט וכולי. חיכינו, נעשה כבר צהריים ואיש לא הגיע לפגישה. זה היה סימן לא טוב ולא ידענו מה לעשות. אם נתפסו או יעלו גם עלינו, כי איש לא יודע כמה זמן יוכלו לעמוד בחקירה ולא רק תעודות אלא גם נשק נמצא בחדרה של לולי. אחרי הצהריים התקשרנו עם אחד הצרפתיים, Le Blond והיה אצלו גם Duffsch (דוד נייס). שניים אלה עלו לחדרה של לולי, מצאו שם הכל הפוך ובתוך עתון ישו נמצאה חלקה של חוחמת. אז ידענו שהכל אבוד. התחלנו לחפש קשר עם הצרפתים שהם יוודאו היכן הם. אסרו אז את קורט, וילי, ציפי, לולי וסוזי הרמן שנקלעה במקרה לשם. אחרי כמה ימים הודיעו לנו שהם נמצאים ב-Drancy (מחנה השילוח) ואחרי זמן נוסף נודע לנו שהם לא שם אלא ב-Fresnes. בינתיים מקט חזר. היה קושי לתפוס אותו בעוד מועד כי הרכבות טוב לא נכנסו לתוך העיר מאחר וכל התחנות הופצצו. חיפשנו בכל מיני תחנות משנה עד שמצאנו את מקס שממנו שמענו שבאותו הזמן תפסו גם חלק מהחברים שעבדו בהולנד, מנחם, מרים וכ'. לא היו לנו לא תעודות, לא כסף ורק הפחד שיעלו עלינו. באותה תקופה היו גם הנס ארליר ואווה בפריס. הנס אמר לנו שרצוי שנעזוב את פריס לזמן מה. היה לו עוד Maraschbefehl אחד והוא רשם את ארבעתינו עלי. נסענו ל-Limoges ושם החלטנו שאני אגש ל-Wehrmacht ואבקש עבודה.

עבורתם של החברים הפעילים בצרפת היתה מכוונת להוציא מירב החברים מהולנד לצרפת ובמידת האפשר משם לספרד. לשם כך נעזרנו בצרפתים ולמטרה זו בלבד.

אם כן לשם מה החזקתם נשק?

בזמן שהייתי עוד אצל פרנץ הייתה כבר המגמה לגרום לנאצים עד כמה שיותר נזק. אני מדברת בשמי ולא בשם הקבוצה. הרגשתי היתה שבמוקדם או במאוחר יתפסו אותנו ממילא, כי כמה זמן אפשר כבר להמשיך בצורה כזאת. הזמן שנותן לי אני רוצה לנצל כדי לעשות מקסימום של נזק. זאת היתה דעתי האישית אז. בהארלם היה לי גם קשר עם קבוצות אחרות, עם אנשים שישבו במקומות רגישים מאוד ועשו עבודה נהדרת. היו לי קשרים עם אחדים מהם והיכן שיכולתי עזרת להזיק.

דעתך זו היתה באותו הזמן גם דעתם של יתר החברים? אינני בטוחה, אבל אני חושבת שלחלק גדול כך. המטרה הראשונה היתה להעביר עד כמה שיותר חברים לספרד ואם אפשר ארצה. אבל על יד זה יש אפשרות לעשות עוד משהו וזה התחזק אצלי אחרי שנתפסו. גם קורט הלך בכיוון זה. נחזור ל-Limoges. בקשתי אצל ה-Wehrmacht לראות את המפקד, אמרתי שאני מהולנד, שעבדתי ב-Rouen ואחרי ההפצצות ברחתי משם ומבקשת עכשיו לעבוד כאן, כי ידעתי שב Rouen כבר לא ניתן לברר שום דבר. פרט לתעודה זוהו הולנדית לא היה לי שום דבר איחי, יתר המסמכים היו אצל הנס שחיכה בינתיים יחד עם אווה ומטה בבית קפה. המפקד

היינו צריכים לקבל מסמכים חדשים כי צווי תנועה בדוגמה, תוקפו היה רק למשך זמן מוגבל. היינו צריכים להפגש עם ציפי, וילי, קורט ולולי. חיכינו, נעשה כבר צהריים ואיש לא הגיע לפגישה. זה היה סימן לא טוב ולא ידענו מה לעשות. אם נתפסו אז יעלו גם עלינו, כי איש לא יודע כמה זמן יוכלו לעמוד בחקירה ולא רק תעודות אלא גם נשק נמצא בחדרה של לולי. אחרי הצהריים התקשרנו עם אחד הצרפתים, Le Blond והיה אצלו גם Duffsch (דוד נייס). שניים אלה עלו לחדרה של לולי, מצאו שם הכל הפוך ובתור עתון ישו נמצאה חלקה של חותמת. אז ידענו שהכל אבוד. התחלנו לחפש קשר עם הצרפתים שהם יודאו היכן הם. אסרו אז את קורט, וילי, ציפי, לולי וסוזי הרמן שנקלעה במקרה לשם. אחרי כמה ימים הודיעו לנו שהם נמצאים ב-Drancy (מחנה השילוח) ואחרי זמן נוסף נודע לנו שהם לא שם אלא ב-Fresnes. בינתיים מקס חזר. היה קושי לתפוס אותו בעוד מועד כי הרכבות טוב לא נכנסו לתוך העיר מאחר וכל התחנות הופצצו. חיפשנו בכל מיני תחנות משנה עד שמצאנו את מקס שממנו שמענו שבאותו הזמן תפסו גם חלק מהחברים שעבדו בהולנד, מנחם, מרים וכו'. לא היו לנו לא תעודות, לא כסף ורק הפחד שיעלו עלינו. באותה תקופה היו גם הנס ארליך ואווה בפריס. הנס אמר לנו שרצוי שנעזוב את פריס לזמן מה. היה לו עוד Marschbefehl אחד והוא רשם את ארבעתינו עליו. נסענו ל-Limoges ושם החלטנו שאני אגש ל-Wehrmacht ואבקש עבודה.

עבודתם של החברים הפעילים בצרפת היתה מכוונת להוציא מירב החברים מהולנד לצרפת ובמידת האפשר משם לספרד. לשם כך נעזרנו בצרפתים ולמטרה זו כלבד, אם כן לשם מה החיזקנו נשק?

בזמן שהייתי עוד אצל פרנץ הייתה כבר המגמה לגרום לנאצים עד כמה שיותר נזק. אני מדברת בשמי ולא בשם הקבוצה. הרגשתי היתה שבמקום או במאחר יתפסו אותנו ממילא, כי כמה זמן אפשר כבר להמשיך בצורה כזאת. הזמן שנותר לי אני רוצה לנצל כדי לעשות מקסימום של נזק. זאת היתה דעתי האישית אז. בהארלם היה לי גם קשר עם קבוצות אחרות, עם אנשים שישבו במקומות רגישים מאוד ועשו עבודה נהדרת. היו לי קשרים עם אחרים מהם והיכן שיכולתי עזרתי להזיק.

דעתי זו היתה באותו הזמן גם דעתם של יתר החברים? אינני בטוחה, אבל אני חושבת שלחלק גדול כן. המטרה הראשונה היתה להעביר עד כמה שיותר חברים לספרד ואם אפשר ארצה. אבל על יד זה יש אפשרות לעשות עוד משהו וזה התחזק אצלי אחרי שנתפסו. גם קורט הלך בכיוון זה. נחזור ל-Limoges, בקשתי אצל ה-Wehrmacht לראות את המפקד, אמרתי שאני מהולנד, שעבדתי ב-Rouen ואחרי ההפצצות ברחתי משם ומבקשת עכשיו לעבוד כאן, כי ידעתי שב Rouen כבר לא ניתן לברר שום דבר. פרט לתעודה זהות הולנדית לא היה לי שום דבר איתי, יתר המסמכים היו אצל הנס שחיבה בינתיים יחד עם אווה ומשה בביח קפה. המפקד

הציע שאהיה מקשרת עם קבוצת פועלים צרפתיים שאתם לא מסתדרים הכי טוב. עניתי שאני מצטערת שהצרפחית שלי לא מספיק טובה ושחשבתני על עבודת מזכירות או דבר דומה, אני מדפיסה ויודעת קצרות. אז הוא אמר לי: "החבר שלי מחפש כבר מזמן מזכירה בואי נסע אליו". הוא לקח אותי במכונית שלו, החברים בבית הקפה ראו אותי ולא ידעו מה פשר הדבר. הוא נסעה איתי ישר לגסטאפו ושם המפקד שאל מה אני יודעת, איך הגרמנית שלי ומתי אוכל להתחיל לעבוד. עניתי שחפצי בפריס ועלי לקחת אותם ובינתיים באתי רק להתעניין. הוא מסר לי את גובה המשכורת והבטחתי שבעוד שלושה ימים אחזור. ניתנה לי אישור על קבלתי לעבודה, ככתובת בפריס מסרתי "דואר שמור" ואחרי זה החזיר אותי למקום הקודם. זה היה כ"כ פשוט ובדרך חזרה הגענו למסקנה שאני יכולה לעשות אותו הדבר גם בפריס. הוס כתב על פיסת נייר שאני באה מ-Rouen אחרי ההפצה, שאני הולנדית ומחפשת עבודה והוסיף חותמת וחתימה. עם נייר זה פניתי לבנין של כוח אדם של הגסטאפו ב-Avenue Foch. בחנו אותי בקצרות ובידיעת השפה והתחלתי להדפיס. נכנס איש ה-SD ושאל מי אני. אמרו לו שהוא אמר שאבוא אליו. היה ויכוח ביניהם וגם אני רציתי בעצם למחלקה אחרת לגמרה אבל איש ה-SD ניצח. הוא היה מנהל מחלקת הבנוי של ה-SD, Obersturmbannführer Otto Eichner. הוא אמר לי להתייצב למחרת בשעה שמונה בבוקר באותו בנין, ונתן לי מסמך, שאפשר לי לקבל חדר במלון ב-Blvd. Clichy בקרבת בית הקברות Pere Lachaise ששם התגוררו בנות שעבדו במשרדי ה-Wehrmacht, הגסטאפו וכ'. קבלתי פנקס תלושי אוכל לחדר האוכל של הקצין ה-SD. במקום העבודה הקצו לי חדר עם טלפון וארון ברזל, שם נתברר מאוחר יותר היו כל ההתכניות. נתברר שעבודת המשרד היתה מכוונת ל-"OT" לארגון Todt ובנוסף לכך עבדו עם קבלנים צרפתיים שהפכו וילוח ל-"Inoffizielle Dienststelle" כלומר התקינו במרתף סורגים וכל מיני פטנטים לחקירות. נסעתי עם המפקד לביקורת במבנים השונים והכרתי מקומות אלה מאוחר יותר גם מבפנים. אחרי כמה זמן ביקש המפקד שאסדר את הארון, קבלתי את המפתחות שנשארו אצלי ומצאתי שם דברים מעניינים מאוד. (זה היה כבר אחרי הפלישה). כל יום קבלתי את פקודת היום שהייתי חייבת לחתום עליו כאישור שקראתי אותו. פקודות היום מסרו מידע על תעודות שפגה תוקפן או חדשות שנדרשו מכאן ואילך ביטול חופשות וכ'. כל השנויים האלה עברו דרכי ויכולתי למסור את תוכנו לכל מי שצריך. זה היה באפריל 1944 זמן קצר אחרי שהחברים נחפסו.

מדוע חיפשת דווקא עבודה בגסטאפו? ב-Limoges נקלעת לשם במקרה, אבל למה פריס? היו גם משרדי צבא רגילים! נודע לנו שהחברים ב-Fresnes וזה היה כלא של הגסטאפו. אני קיוויתי איכשהו להגיע למחלקה, שם ניתן לעמוד על המתרחש שם. אבל לא הצלחתי. הגעתי למחלקת הבנוי ושם למדתי מה הפירוש של Inoffizielle Dienststelle מה ואיך קורה שם. קבלתי Ausweis מסמך, אבל לעצמי בלבד. לא היתה לי גישה לשום מיסמך חוץ מלנייר להדפסת מכתבים בלנו

של ה-SD. סידרתי את הארון ומצאתי תכניות בנוי שבעלי הברית יכלו להיות מעוניינים בהן.

זה היה יכול לגרום נזק לגרמנים אבל למעשה לא קידם במאומה את העניין שלנו
שלנו לא. מסרתי את התכניות ללונדון דרך Wim van Eekers, שהיה המקשר של המחתרת ההולנדית עם לונדון. קשר זה נוצר דרך קארלי.

הייתה לתנועה יחרון כלשהו מהקשר הזה? מקובל שבמקרים אלה יש Quid pro quo!
זה היה רק קשר חד צדדי, מסרתי את התכניות לכל מי שיכולתי. גם לאלה, גם לקומוניסטים שהיה לי קשר עם קבוצת סטודנטים קומוניסטים ב-Sorbonne דרך סימון לויט. מסרתי לכל אחד שרק רצה. היו כאן תכניות של V1 ו-V2 של הבונקר ב-Bois de Boulogne שקבלתי אישור מ-Wim על הצלחת הפצתו.

Wim van Eekers ישב בהולנד? הוא נסע הלך ושוב, אבל הוא היה אחד מהמיסדים
של Stichting 1940-45. בינתיים, בעת שהייתי בהולנד, נוצר קשר עם פרופסור מאוניברסיטת קלן - שהיה קשור עם איזה קבוצה מחתרתית גרמנית - דרך אחיה שח אחת האחיות שעזרו לנוורברט, שלמד בקלן.

בזמן שנכדת בגסטאפו נסעת להולנד "לחופשת מולדת" או מטעם המשרד
הזמן איש לא היה יכול לנסוע מאחר וכל החופשות והתעודות בוטלו. רק במקרה של נשאיון. Cor כתב לי אז מכתב לוהט שהוא עומד להתגייס ל-NSKK וברצונו לפניכן להתחתן. הלכתי עם מכתב זה לבוס שלי שהיה מאוד נרגש והלך לממונה עליו Kraus, שצוטט מאוחר יותר במשפט איכמן. זה היה בבוקר בשעה שמונה וחצי בערך. בשעת הצהריים היו לי כל האישורים והתעודות הדרושות ובנוסף לכך מתנה לחתונה ואיחולים לבביים ונסעתי. נסעתי אז על מנת להעביר מהולנד את כל המסמכים והכספים ש-Cor השיג, להעביר אינפורמציה להולנד וכן לשמור על הקשר עם הולנד. באותה הזדמנות הכרתי אז את הפרופסור שהצליח להוציא אנשים אחדים מאושוויץ, כולל את אישתו שהיתה "רבע" יהודיה. הוא רצה שאעבוד באושוויץ והבטיח שיסדר זאת. קבענו תאריך, כי אז כבר ידעתי שבגסטאפו לא אחזור לעבוד וחזרתי בינתיים לפריס. Cor יצר בינתיים קשר דרך הקבוצה הצרפתית עם שני סוכנים של ה-Intelligence ה-SIS.

כאשר חזרת לפריס, לא חזרת יותר לגסטאפו? לא. חזרתי רק למלוו להוציא את החפצים שלי. לא היו לי תעודות נישואין, נשארתי יותר מדי זמן בהולנד וכל העסק כבר לא היה נראה לי מספיק בטוח. חוץ מזה רציתי לעבוד על עניין אושוויץ שחפס אותי. חזרתי למקס(Cor) שקיבל מ-Henry Pothoryles את שמותיהם של שני הסוכנים האלה שהיו מוכנים לעזור לנו להוציא את החבדים מ-Fresnes, דבר שבגר רצינו לעשות קודם.

מי היו הסוכנים האלה, צרפתים? לא. זה היה Karl (Charles) Rehwein וינאי, בר לפחות הוא אמר לי ו-"Lydia" (Olga Tscherswinsky) שהייתה חיה בפריס והיתה

בנראה מצאצאי הרוסים הלבנים. Henry המליץ עליהם שהם מאה אחוז בסדר ושיש להם קשרים פנטאסטיים. פגשנו אותם ומיד היתה לי הרגשה מאוד מוזרה. בדיכ בשאחה פוגש אדם יש לך איטואיטיבית חוש להאמין או לא להאמין לו. ראשית הם עמדו על כך לא ללכת למקום, שקבענו. הם בחרו במקום אחר ב-Quatier Latin. דברנו אתם גלויות והם השיבו שקשרים עם Fresnes בטוחים במאה אחוז, אבל שהם רוצים גם משהו בתמורה. הסכמתי ונחתי להם את השרטוט של ה-V1 כ"מיקדמה ואם הדבר יצליח יקבלו עוד. הם ידעו שאני עבדתי במחלקת הבנוי של ה-SD וחשבו שאני עדיין עובדת שם. בינתיים נכנסה למקום קבוצת אנשים שהתנהגו בצורה מאד מוזרה. הם צעקו ושרו בכל רם וכשאני הסתובבתי להסתכל אליהם אמרו לי הסוכנים אלה בטח מהרוסים דאז. הם שרו שירים בגרמנית כגון "Im Keller fiel die Lampe um". Lydia לא הכירה זאת אבל אני הכרתי. מכל הענין הזה נדף ריח לא טוב. Cor קבע אתם פגישה נוספת על מנת לקבל תשובה. אחרי כמה ימים קבלנו באמצעותם מכתב ארוך מקורט בהולנדית שבחלקו היה כתוב באותיות גוטיות. אמרתי ל-Cor "אתה רואה שזה מסריח". הוא התקשר פעם נוספת עם Henry וזה אמר שזה "מאה אחוז" בסדר. בקשתי מ-Cor להתקשר פעם נוספת כי זה לא היה נראה לי. לפני שקבלנו את התשובה ניסינו Cor ואני לבקר ב-Fresnes ביום בוקר ואז המקום היה סגור למבקרים משום שלאסירים משום חנוכה, אני לא יודעת למה. הגיעה התשובה ופגשנו עוד פעם את Charles ו-Lydia ובזמנות זו אמרתי להם שאני לא אהיה משום שאני נוסעת להולנד. אז Charles ביקש ממני למסור למישהו עם סימן היכר מסוים מכתב בתחנת רכבת בהולנד. קבענו שלפני שאני אסע נפגש ב-Place de la Republique ושם ימסור לי אותו. פגשתי אותו בשעה הידועה, הוא מסר לי את המכתב, הושיט לי את ידו ואיחל לי נסיעה טובה. הוא חצה את הכביש ובאותו רגע שהתחלתי לרדת במדרגות ה-Metro תפסו אותי מאחור "Endlich haben wir Sie, Fraeulein Visser" (סוים תפסנו אותך, העלמה פיסר) חשבתי עוד שזו בדיחה של הצרפתים, הם עשו לפעמים בדיחות כאלה, הסתובבתי ואמרתי "Ausweise bitte" (נא להודות). באותו רגע קבלתי את המכונת הראשונות על עצם החוצפה. זו היתה שנת הצהריים והכיכר היה מלא אנשים והחלו צעקות. אחד מחזיק לי את הידיים מאחור מעל הגב שניים תקעו לי משני הצדדים אקדח בתור הצלעות וכך הובילו אותי דרך הכיכר אל המכונית שנחתה באחד הרחובות הצדדים. גיבורים גדולים, זרקו אותי לתוכו והבאו אותי ל-Inoffizielle Dienststelle. אז עוד לא ידעו שאני כבר מכירה את המקום. אחרי שבחקירה הראשונה ניסו את כל הדברים כמו מכות ואמבטיה וכ' ומאחר שכל השיטות לא עזרו, שלחו לי איזה אדם מבוגר שהיה יכול להיות האבא שלי שניסה לדובב אותי בנועם. מסרתי לאיש כתובת לא קיימת בהולנד. ידעתי שה-.v.Baerlestr. רק עד למספר מסוים ואחריו זה כבר נקרא Ruelof Hartplein וקיבלו את זה. בתום ההקירה שנמשכה עד אחרי חצות הביאו אותי Rue de Soucieres שם כתבו את כתב האישום שהכיל Hochverrat, Spionage 1-Feindesbeguenstigung (בגידה,

ריגול ועזרה לאויב) ושלחו אותי ל-Fresnes. האמין לי לא היה לי מצב דוח לצחוק, אבל אני רק השתוקקתי להגיע לשם ולא יכולתי לחכות עד שכבר סיימו את כתיבת כתב האישום. ביקשתי ללכת לשירותים והמלווה נשאר בחוץ. נכנסתי ועליתי על החלון וחשבתי על נורברט ועל שושו, כי ידעתי שעוד חקירה כזאת, ספק אם אנמוד בה. רציתי לקפוץ והסתכלתי למטה. ראיתי חצר של בטון והרבה מכוניות ומה אם רק אשבור לי אברים, אז יהיה עוד יותר גרוע. האמת שלא היה לי האומץ לקפוץ. הביאו אותי באמצע הלילה עם אזיקים על הידיים והרגליים ואקדח בצד ל-Fresnes. פתחו את השאר והיה שם מגרש מיסדרים עצום. המכונות נעצרה באמצע המיגרש הוציאו אותי ואמרו לי ללכת. התנודדתי איכשהו. אחד החיילים ששמרו במקום ידעה כנראה באיזה מצב מביאים את האנשים והביא לי כוס מים. רק ראיתי את המים ונעשה לי רע ואיש הגסטאפו זרק את הכוס וגער בחייל. אז עוד לא ידעו שאני יהודיה ורק אחרי החקירה השלישית אני הודיתי בכך. הכריחו אותי ללכת את כל המרחק ולעלות במדרגות בתוך הבנין. שם הורידו את האזיקים, לקחו את כל מה שהיה לי וזרקו אותי בתור איזה תא, בו היתה ערימת שקים וקשוסם נרדמת. בבוקר שהעירו אותי הוציא השומר חתיכת מסרק מכיסו ואמר: "הסתרי, כי את לא נראת כל כך טוב. שטויות כאלה, את הדברים הקטנים האלה אני לא יכולה לשכות. עמדנו בשורה. על ידי עמדה Henny Chlobobsky ושואלת אותי אם היא נראת כמוני. אני מביטה לצד ושם עומדת כל השורה, כל הצדפתים וגם Cor וארנסט אשר ושפרבר שהיו להם חדר באותו המלון שבו גרתי, כי כדבר ראשוו הוציאו את כתובתי. היה שם עוד עריק גרמני שמצאו אותו עם נשק. הסתכלנו אחד אל השני, לדבר לא יכולנו. מולי מיששו יוצא מתא ומנקה. וזה היה קורט. הוא עומד ומסתכל ואני רואה שהוא מסתכל עוד פעם, נשאר כאילו קפוא על מקומו כחמישה צעדים ממני ובורח. אחרי-כך הכניסו אותי לתא בידוד ללא שום דבר, אפילו נייר הטואלט היה לבן שאין אפשרות להרוג דבר. אחרי זה בא הסמל האחראי על הקומה והחל לשאול אותי. אמרתי לו שאינני יודעת ולא כלום. תפסו אותי אתמוך ברחוב וראה באיזה מצב אני. אז הוא אמר שישלח לי רופא והוא עשה כן. החלו לטפל בגב שלי במשכות ובקומפרסים, כי הרביצו לי בשוט לאורך כל הגוף. הרבה זמן אחרי זה כשהיה לי כבר קשר עם השכנים, נוכחתי לדעת שכולם שנמצאו כאן היו קשורים למחתרת והיחס של סגל הכלא אליהם היה טוב יותר יחסית ופעמיים הצלחתי להעביר פתק לקורט וקיבלתי גם חשובה ממנו. אחרי החקירה השניה חקרו אותי קשות ושלחו אותי למרתף ואינני יודעת כמה זמן הייתי שם. שם נתנו רק כבוקר פרוסת לחם אחד וזה לכל היום. כשלא שלחו אותי ל-Cachot טיפלו בי אחרי כל חקירה. מצאתי על שולחן התא את האוכל שלי בתוך שמיכה, על מנת שישאר חם. גם הנשים הסוהרות פרט לאחת היו בסדר. פעם בשבוע לקחו אותי לטיול בתוך תא סגור ובאותה עת לא נמצא איש על המדרגות או בפרוזורים. בעת הטיול לא נתנו לי לשניה לעצור כך שלא יכולתי לראות את הכתובות על, כי כל אחד כתב שם על הקירות.

אחרי שגילית לבסוף שאת יהודיה, שלחו אותך ל-Drancy? לא. אחרי שגילית זאת היתה עוד חקירה ואז הורדנו כי רשמית שקיבלתי פסק דין מוות. הפרוטוקול בעת החקירות נלקח ע"י אדם מבודד. בשנתנו לי עונש מיוחד, נתנו לי לכרוע ברך על אפון או תלו אותי עם הידיים מאחור, אז הוא ניסה לעזור, וכאשר אלה הלכו לאכול הוא שמר עליי: "למה את חושפת מכות חינוך", אבל לא האמנתי בו. עד שנתן לי פעם לקרוא את הפרוטוקול שאחד מחברינו, ארנסט אפנצלר חתום עליו. נחבר שהיה עורך דין משרטבורג, שתפסו את בתו והכריחו אותו לעבוד בשבילים תמורת שיחרורה.

הזכרת את קארל קאופמן, מחי נתקלת בו? אני כלל לא נתקלתי בו, אלא רק שמעתי עליו בברגו בלסן. הגענו לשם למחנה האוהלים בקור ובגשם שוטף ושכבנו ממש בתוך המים. למחרת עברה געלה עם אוכל וכולם התנפלו עליו ואני לא הייתי מסוגלת לכר ועמדתי בצד. העגלון היה היינץ פרנקל וזה אמר לי שלעזור הוא לא יכול אבל ששם באחד האוהלים נמצאת תיאא מוק, ושאלעה הכרה איתה.

מי זאת הייתה תיאא מוק? היא הייתה שייכת לקבוצתה של וילי וסטרול ברוטרדם והיא נתפסה אז בעת ה"נקיון הגדול" בהשתתפותו של קארל קאופמן וממנה קבלתי הפרטים. היא נתפסה אז ברוטרדם יחד עם כל הקבוצה.

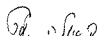
מה היה הקשר שלכם עם הצרפתים? אני לא התלהבתי מהם ביותר, מפני שכל גישתם וצורת החיים שלהם היו בניגוד מוחלט לכל ההשקפות שלנו. אבל זה היה הקשר שלנו עם יהודי צרפת ועם אנשי המחתרת שלהם.

כמה הם עזרו למעשה, במימון? לא. המימון מה משווייץ, בזה עסק קורט וכמו שאומרים, עד כמה שיוזרים פחות, הרי זה משובח. פנינו ל-Henry בענין מורי דרך, ובכל דבר שרצינו עצה כיצד לגשת לענין עד לגבול מסוים ולפי הנוחיות.

ראיון נוסף זה נערך ע"י יגאל בנימין ביום 31.12.1987 בביתה של המראינת במעלות אלובר 525/8 ירושלים 93807 והוא משלים את הראיון הקודם שנערך ע"י עדינה כוכבה בשנת 1956/57. הראיון יישמר במדור הולנד של הארכיון של בית לוחמי הגטאות בתיק מס. 60.

אני החתומה מטה מאשרת בחתימת ידי את תוכנם ורוחם של הדברים ה"ל.

תאריך: 1.6.88

חתימה:

שם המראינת:

תאריך: 24.5.88

חתימה:

שם המראיין:

Affaire Lydia Tschervinsky en Charles Paul en van een Hollandse Resistance-groep in Frankryk.

Een hollandse joodse Resistance-groep nam in 1943 de verbinding op met een franse groep met het doel, een zeker aantal hollandse kameraden naar Spanje te laten passeren en van daar uit in de geallieerde strydkrachten. Het passage-systeem heeft tot Juni 1944 perfect gewerkt.

Terzelfdertyd vestigde een groep Hollanders zich in Parys, waar zy actie zamenwerkte met de "Groep Franc Henri", gedirigeerd door Ernest, die byna al in de 18. Juli gearresteerd werden.

De hollandse chef, Max Windmüller, bekend onder de oorlognaam Cor, stelde zich door bemiddeling van Henri in verbinding met de genoemde "Lydia". Deze beweert een gegeven dag, dat zy de mogelijkheid heeft, zich in verbinding te stellen met 5 hollandse kameraden, die zich op dat oogenblik al in de gevangenis van FRESNES bevonden. De 11. Juli, na verschillende zamenkomsten overhandigt Cor aan Lydia een brief, geadresseerd aan Kurt Reiling, oorlogsgenoot Nano Mulder, die zich in Fresnes bevond. Deze brief bevatte 11 preciese vragen, betreffende byzonderheden van zyn arrestatie, evenals die van zyn kameraden. Hy vraagt ook inlichtingen over de mogelijkheden van een ontvluchting. De 14. Juli al overhandigt Lydia aan Cor een antwoord op deze brief.

Door verschillende hollandse kameraden, die op het moment van de opstand bevryd werden en die in geregelde verbinding met Nano waren, hebben wy vernomen, dat Nano de 13. Juli door de Gestapo, rue de Saussaies, gedwongen werd, antwoord te geven op de brief van Cor. Deze brief was door Lydia in handen van de Gestapo gekomen. Het door hun gedicteerde antwoord werd de volgende dag door Lydia aan Cor ter hand gesteld.

Als tegenprestatie voor de diensten, die Lydia en haar handlanger Charles Paul voor de hollandse en franse groep zouden verrichten, stelde een van de medewerkers van Cor, Paula Kaufman, oorlogsgenoot Els Visser, zich in dienst van de S.D. en overhandigde aan Lydia en Charles het plan van de geallieerde, ondergrondse, in Parys, waar deze zich moest handhaven in geval van de bezetting van Parys door de Geallieerden. Evenals de adressen van verschillende leden van de Gestapo. Verder overhandigde Cor een rapport, betreffende verschillende inlichtingen over de V1, welk rapport door een ander Hollander verkregen was.

De 17. Juli had een onderhoud plaats tussen Lydia, Charles, Els en Cor in een Restaurant. Els nam op zich, een brief mee naar Holland te nemen, die Charles haar de volgende dag, de 18. Juli op Place de la Republique zou overhandigen. In het Restaurant werden nog andere, zeer belangryke kwesties behandeld.

Aan een tafel naast hun vierden 2 mannen en 2 vrouwen op luidruchtige wyze een bruiloft. Zoals wy later door onze mensen, die bevryd werden, hoorden zaten aan deze tafel al de Gestapo-Agenten, die Cor en Els de volgende dag verhoorden.

Op de 18. Juli, op het rendez-vous, door Charles gegeven op Place de la Republique, geeft deze de bewuste brief aan Els. Direct hierna werd Els door verschillende Gestapo-agenten gearresteerd. Op dat moment bevond Charles zich aan de andere kant van de straat. Dezelfde avond werd Cor gearresteerd in gezelschap van Henri en andere kameraden. Eveneens werden dezelfde avond en nog de volgende dag, verschillende kameraden van de hollandse en franse groep-franc gevangen genomen.

AFFAIRE LYDIA TSCHERNINSKY - CHARLES PAUL ET D'UN GROUPE DE RESISTANCE
HOLLANDAISE EN FRANCE

Un groupe de resistance de juifs hollandais entre en contact en 1943 avec un groupe français, pour faire venir en Espagne, un certain nombre de camarades hollandais, pour leur permettre de là, de rejoindre les forces allies. Ce systeme de passage a fonctionne a la perfection jusqu'en juin 1944.

A la meme epoque remonte la formation d'un groupe de hollandais a Paris qui travailla activement avec le groupe franc Henri dirige par Ernest. Ce groupe fut arrete presque en entier le 18.6.1944. Le chef du groupe hollandais MAX WINDMULLER, connue sous son nom de guerre COR ANDRINGA, etait par l'intermediaire de Henri, entre en contact avec Lydia. Un jour Lydia assura avoir la possibilite d'entrer en contact avec les 5 camarades hollandais que se trouvaient deja a cette epoque a la prison de Fresnes. Apres plusieurs rencontres avec elle, Cor remit a Lydia le 11.7.1944 une lettre adreesee a Kurt Reilinger, connue sous le nom de guerre MANO MULDER, qui se trouvait a Fresnes. Cette lettre contenait 11 questions precises concernant les details sur son arrestation et des ses camarades. En outre le questionnaire comportait des questions sur les possibilites, d'une evasion. Le 14.7.1944 Lydia remis deja la reponse a cette lettre a Cor.

Par differents camarades hollandais qu avaient ete liberes au moment du soulèvement et qui etaient en contact suivi avec NANNO nous avons appris que ce dernier avait ete force le 13.7.1944, par la Gestapo, rue des Saussaies de répondre a Cor. Cette lettre est donc parvenue par Lydia entre les mains de la Gestapo et non dans celles de NANNO. La reponse dictee par la Gestapo a ete le lendemain remise a Cor par Lydia.

En recompense pour les services rendus aux groupes français et hollandais Lydia et son acolyte Charles Paul recurent de la collaboratrice de Cor, Paula Kaufman, nom de guerre Els Visser, qui travaillait au S.D., le plan de la forteresse souterraine secreta de la Gestapo destinee a etre utilisee par ces derniers en cas d'une occupation de Paris par les Allies; de meme les adresses de plusieurs collaborateurs de la Gestapo. En plus Cor un rapport sur les plans de V I qu'il avait recu d'un autre hollandais.

Le 17.7.1944 eut lieu dans un restaurant une en revue entre Lydia, Charles Paul et Cor, Els. Els promit d'emporter une lettre en Hollande que Charles lui remettrait le lendemain le 18.7.1944 a la place de la Republique.

A une table a cotée d'eux deux hommes et deux femmes feterent d'une facon particulierement tapageuse et ostensible, des fiançailles. Comme nous l'avons appris par la suite par nos hommes qui furent liberes, a cette table etaient assis des agents de la Gestapo qui interrogeaient le lendemain Cor et Els.

Le 18.7.1944 au rendez-vous donne par Charles a la place de la Republique ce dernier remis la lettre a Els. Immédiatement apres la remise de la lettre a Els, celle-ci fut arrete par des agents de la Gestapo. A ce même instant Charles se trouvait de l'autre coté du trottoir.

Le meme soir Cor fut arrete en compagnie de Henri et d'autres camarades a l'occasion d'une rencontre avec Charles a St. Cloud. Dans la courant de cette meme nuit la majorite des camarades du groupe français et hollandais fut arrete.

Les signataires Paula Kaufman (nom de guerre Elisabeth Visser) Fokke Simon-
straat 98 Amsterdam G et Hans Ehrlich (nom de guerre Leendert van der
Myden) Amstel 252 Amsterdam G.

declarent coupable et accuse "OLGA TCHERVINSKY Hotel Moliere 21, rue
Moliere Tel: Richelieu 8773, actuellement employee a la Hicen 21, rue de
Berri Tel: Balzac 3694

pour collaboration - haute trahison - active collaboration avec la Gestapo
(D.S. officieuse Rue de la Pompe)

La sus nommee "Olga Tchervinsky" de son nom de guerre "Lydia" se faisait
passer ainsi que son ami "CHARLES PAUL ou PORELL" comme collaboratrice de
l'Intelligence Service. Elle n'apparaissait jamais seule mais toujours
en compagnie de "CHARLES PAUL" qui a deja ete poursuivi; elle devait donc
etre au courant de toutes ses machinations. Lors de l'arrestation de
presque tout le groupe de resistance, precisement eux deux n'etaient ni
inquiets ni poursuivis, ni arretes. Lors des interrogatoires qui suivirent
immEDIATEMENT apres notre arrestation, nous avons du comprendre à la maniere
dont le nom d'OLGA fut prononce et la maniere dont son signalement fut
donne, et d'apres les renseignements que la Gestapo avait sur nous que "Olga"
etait une agent de la Gestapo et que seule elle avait pu nous livrer. Berger
et Wenzel, les chefs de Gestapo se mirent a sourire quand ils entendirent
son nom et nous firent comprendre clairement qu'elle etait l'une de leurs
meilleures collaboratrices, la meme chose nous a ete egalement confirmee
par MAX WINDMULLER, chef de notre groupe fran qui fusille au camp de Buchen-
wald au moment du transport d'evacuation le 13.4.1944, de meme que par
d'autres de nos camarades avec qui nous avions eu l'occasion de parler a la
prison de Fresnes, a Drancy et a Buchenwald, mais qui malheureusement ne
sont pas rentres de deportation. En tous les cas notre declaration, que
nous pensions avoir du avoir a faire a des agents de l'Intelligence Service
("CHARLES et LYDIA") a provoque dans les differents cas, une grosse hilarite
aupres de la Gestapo.

PAULA KAUFMAN avait fait la connaissance de "Lydia" et de "KARL REHBEIN, nom
de guerre"CHARLES PAUL" le 15.7.1944 au Cafe Grillon, carrefour Odeon. Tous
les deux avaient deja depuis un long moment insiste aupres de COR. pur que
sa presentation lui soit faite. Par HENRY, le chef du groupe, COR avait
fait la connaissance de ces deux qui devaient nous aider a faire liberer
nos 5 camarades qui avaient ete arretes le 27.4.1944 et se trouvaient
a Fresnes. "CHARLES et LYDIA" nous avaient promis de les faire arriver en
Angleterre apres leur liberation, en contreparties, ils nous demanderent des
papiers, des plans. Ils recurent en dehors, des differents papiers, impor-
tants a cette epoque des plans de V I et des renseignements sur la forterresse
de la defense souterraine de Paris.

Lors de notre premiere rencontre nous sommes alles du Cafe Grillon manger
dans un petit restaurant du quartier latin, peu de temps apres, un petit
groupe y entre qui s'assit en face de nous (COR et ELS leur tournaient le
dos) ce groupe se comportait d'une facon bruyante et papageuse. Comme
je m'etais souvent retournée en direction de leur table, "LYDIA" me dit
que c'etait des russes qui se comportaient toujours ainsi et qu'ils avaient
une petite fete, je trouvais drôle que pour se distraire ils chantaient la
chanson "Dans la cave tombait la lampe". A ce moment nous avions discute

des questions tres importantes que BERGER retransmis mot à mot tout de suite apres son arrestation, je le reconnu immediatement, et la dessus il me presenta les autres membres de la societe. A ma question comment il pouvait repeter mes declarations mot a mot, il repondit qu'un micro se trouvait sous la table du restaurant. Que "LYDIA" connaissait deja Berger a ce moment est absolument certain car elle communiquait avec lui par des sourires et de minauderies que j'avais pris a l'epoque pour un flirt.

Après m'être entretenu avec Charles et Lydia sur le chemin du retour, je communiquais à Cor mon inquiétude en ce qui concernait Charles et Lydia, vu que tous les deux s'étaient contredit à plusieurs reprises de leurs recits. D'autre part, j'avais été frappée par le fait qu'ils ne tiraient les vers du nez, qu'ils m'interrogeaient sur un grand nombre de questions qui n'avaient rien à voir avec notre travail de cette époque. A notre demande de renseignements supplémentaires à Lyon, il nous fut répondu que nous devions travailler avec eux, qu'ils étaient absolument sûrs. Nous les avons rencontrés encore une fois. A cette occasion Charles me pria d'emporter une lettre en Hollande pour la remettre à quelqu'un la bas, j'acquiesçais et lui donnais rendez-vous, une heure avant le départ du train à la sortie de metro place de la Republique. Quelques minutes apres l'heure du rendez vous "Charles" arriva, me remit la lettre, me communiqua le mot de passe, prit congé, et traversa la chaussée. Au même instant je fus assaillie dans le dos par 3 hommes, et arrêtée, l'un de ces 3 était Berger. C'était le 19.7.1944.

Hans Ehrlich, co-signataire de la presente fut arrêté ainsi que tous les autres camarades. Lors d'une tentative d'évasion, il fut blessé à une jambe et avec le train d'évacuation des prisonniers de Fresnes, deporté directement à Buchenwald où il arriva le 20.8.1944. MAX WINDMULLER ARRIVA le 24.8.1944 après avoir quitté le 17.8.1944 Drancy sous la direction de Brukker et Brunner avec les autres camarades. Il rencontra Hans Ehrlich le jour de son arrivée et passa 4 semaines avec lui. Le premier jour de leur rencontre Max Windmuller confirma à Hans Ehrlich, entre autre la livraison de "Lydia" et de "Charles" ainsi que les déclarations de Paula Kaufman.

Les sous-signés esperent avoir clairement fait comprendre que Olga Tchervinsky, agente de la Gestapo et denonciatrice, est au moins aussi coupable que Carl Rehbain. Tous les autres camarades qui auraient aussi pu l'accuser, ne sont plus là, alors que cette personne continue à vivre en liberté à Paris. A leur déclaration, ~~les sous-signés joignent la copie d'une déclaration d'un camarade qui actuellement est en voyage d'affaires en Amérique. Celui-ci avait remis l'original de son rapport des la libération de Paris, à la Sécurité militaire.~~

*Het origineel van dit rapport werd door
Joop Kimmich (Roussel - Jans, Israël) en
na de bevrijding van Parijs by de
secrete Britse inlichting.*

108/25/03

~~108/24~~

Er was een vergissing dat Paula uit Breancy
beveigd was.

De dochter van een oom van Paula uit Netania

(Edith Kaufmann) correspondeerde hierover met
diverse mensen en instanties.

b) is nu in de U.S.A. - fam. Weber.

ANNULÉE par Ordonnance (du 9 Août 1944)
de la République Française
de la République Française
de la République Française

Mr RICHARD WEIL, Liquidateur
19, RUE DE TENERAN, PARIS-8^e
Président du Tribunal
PARIS-8 Seine. 25 Septembre 1944

14, Boulevard Montmartre

PARIS 9^e

29, Rue de la Bienfaisance
PARIS-8

DIRECTION DE L'ASSISTANCE SOCIALE
SERVICE JURIDIQUE
SERVICE DU PLACEMENT
AGENCE DE TRAVAIL ASSURANCE

Téléphone : LABois 71-57

DIRECTION DE L'ASSISTANCE SOCIALE
RECLAMEMENT PROFESSIONNEL
ACHATS ET APPROVISIONNEMENTS
DIRECTION DE L'ASSISTANCE MÉDICALE
SERVICE DE LIASON
RECHERCHES DE FAMILLES
ÉCONOMATS
SERVICE DU PERSONNEL

Téléphone : LABois 79-84

AGENCE COMPTABLE Pro 71.04 71.05
Compte Chèques Postaux 3340-68

Paris, le 20 Novembre 1944 194

Référence à rappeler: J^r/AG

Mademoiselle E. Kaufmann
18, Rue Marceau
NICE (A.P.)

Mademoiselle,

Nous vous accusons réception de votre lettre du 17 courant,
en réponse à laquelle nous vous informons qu'à la libération du Camp
de Drancy, et, dans un esprit de liberté absolue, nous n'avons
pas cru nécessaire de demander aux libérés leurs adresses.

Nous sommes par conséquent au regret de ne pouvoir vous
indiquer l'adresse de Mademoiselle Pauline KAUFMANN.

Avec nos regrets, nous vous prions de croire, Mademoiselle,
à nos sentiments distingués.

Richard Weil

Richard WEIL

Administrateur Liquidateur

COMITE GENERAL DE DEFENSE
29, rue de la Bienfaisance
PARIS.

Paris, le 7 Décembre 1944

Mademoiselle EDITH KAUFMANN
18, rue Marceau
NICE.

Mademoiselle,

En réponse à votre lettre du 17 Novembre, nous avons le regret de vous dire, que nous sommes dans l'impossibilité de vous donner l'adresse de votre cousine, Melle KAUFMANN Pauline.

Veuillez agréer, Mademoiselle, l'expression de nos sentiments les meilleurs.

Pour le C.G.D.

Le Secrétaire Général,

Adair

C O P I E.

COMITE D'UNITE ET DE DEFENSE
DES JUIFS DE FRANCE
29, rue de la Bienfaisance
PARIS (VIIIème)

Paris, le 7 Décembre 1944.

Monsieur Simon Lévitte
Mouvement de la Jeunesse Sioniste
de France
27, rue du Chateau-d'Eau.
Paris Xème.

Monsieur,

Suite à votre lettre du 4 courant, nous vous faisons savoir que Mademoiselle Pauline KAUFMANN ne se trouve pas sur la liste des internés sortis de France au moment de la libération de Paris; il faudrait donc supposer qu'elle aurait été libérée antérieurement.

De toute façon, nous n'avons au Comité aucune employée du nom de cette personne.

Nous regrettons de ne pouvoir vous donner des renseignements plus précis, et vous prions d'agréer, Monsieur, l'assurance de nos meilleurs sentiments.

Le Secrétaire Général
G. GASTON

FRANCE

8 Décembre

4

Monsieur Joseph LINNEWIEL

PARIS

Monsieur,

Je vous remercie infiniment pour votre aimable lettre et comme vous pouvez comprendre elle m'a fait beaucoup de peine. Il y a bientôt 6 ans que je n'ai plus vu ma sœur avec laquelle j'étais très liée et mes dernières nouvelles datent encore de l'année 1939;

Je suis très fière qu'elle a fait un si bon travail et je m'efforce de garder l'espoir de la revoir encore.....

Je vous serais très reconnaissant si vous pourriez me raconter des plus amples détails sur sa vie en Hollande et en France, car après votre lettre je crois comprendre que vous étiez déjà en Hollande ensemble. Monsieur WIENER qui m'a apporté votre mot m'a dit que vous possédiez une photo d'elle et je vous prie de bien vouloir me l'envoyer pour que je puisse faire une photocopie et je vous prie de bien vouloir me la renvoyer aussitôt, car je suis sûre que vous comprendrez mon désir de posséder une photo assez récente d'elle. Pourriez-vous me faire également si elle a des nouvelles de ses parents pendant tout ce temps, qui ont été déportés encore de Vienne, c. à d. la famille qui est resté également à Vienne.

Nous avons fait maintes fois la visite de Henri Pohoryles qui m'a raconté aussi beaucoup d'elle, mais pourtant je serais bien contente si vous voudriez bien me donner une réponse sur mes questions.

J'espère que vous m'enverrez pas pour cela et dans l'attente de sa photo et de vos nouvelles, avec tous mes remerciements, mes plus sincères salutations.

Edith KAUFMANN

18, rue Marceau, NICE.

Je ne permets de donner cette lettre à Max GERSH Gershamit qui vous la transmettra.

UNION GÉNÉRALE DES SYNDICATS

- 2 -

- II) Résultat du ou des derniers exercices;
 - III) Principales dettes de l'entreprise; impôts; propriétaires; fournisseurs, etc...;
 - IV) Situation de trésorerie.
- h) Fournir un avis personnel sur l'utilité économique et sur la viabilité commerciale de l'affaire.
- En cas de réponse négative : conclure à la liquidation.
- En cas de réponse affirmative : envisager les moyens d'éliminer la participation juive par :
- Vente : volontaire.
 - Vente : d'office.
 - Liquidation : volontaire.
 - Liquidation : d'office.

ANNEXE N° 2

SCHEMA D'UN RAPPORT À ENVOYER AU SERVICE DU CONTRÔLE
DANS LE CAS D'UNE SOCIÉTÉ.

- a) Désignation de la Société : Raison Sociale.
- b) Objet de la Société : Nature de l'exploitation.
- c) Siège de la Société : Adresse du Siège Social, adresses du siège central et des Succursales.
- d) Formes juridiques de la Société :
 - Société anonyme.
 - Société à responsabilité limitée.
 - Société en commandite simple ou par actions, etc....
 - (Joindre une copie de l'acte de Société ou des Statuts).
- e) Affiliation à un organisme syndical.
- f) Organismes dirigeants.
 - Directeur général, Conseil d'Administration, etc...
 - Composition au 23 Mai 1940.
 - Mutations survenues depuis cette date (joindre procès-verbaux certifiés de séances).
 - Composition actuelle.
 - Donner renseignements sur les personnes qui en font partie (Origine, activité, liens avec ancienne section juive).
- g) Personnel : Effectif, personnel juif à licencier, sans délai et à remplacer par des aryens.
- h) Montant du capital :
 - Répartition au 23 Mai 1940.
 - Cessions enregistrées depuis cette date avec les actes ou les échanges de lettres.

UNION GÉNÉRALE DES ISRAËLITES DE FRANCE

ÉTABLISSEMENT PUBLIC AUTONOME - N° 107 DU 29 NOVEMBRE 1941

SITUÉ EN SON SIEGE

19, RUE DE TENERA - PARIS-8

19, Rue de Ténérat
PARIS-8

CONSEIL D'ADMINISTRATION
DIRECTION DE LA PRÉFECTURE
RELAISONNEMENT JURIDIQUE
AGENTS ET PROPRIÉTAIRES
DIRECTION DE L'ASSURANCE MÉRCALE
SERVICE DE LAIBON
BUREAU DE LA FAMILLE
BUREAU DES ÉTATS
BUREAU DES PERSONNELS

Stations : (A) 20-75-4

AGENCE COMPTABLE
Compte Chèques Postaux 3348-48

Référence à rappeler :

COMITÉ D'UNITÉ ET DE DÉFENSE
DES JUIFS DE FRANCE
29, rue de la Bienfaisance
PARIS (VIIIe)

29, Rue de la Bienfaisance
PARIS-8

DIRECTION DE L'ASSURANCE SOCIALE
SERVICE JURIDIQUE
SERVICE DU PLACEMENT
AGENCE DE TRAVAIL ASSURANCE
Téléphone : (A) 20-75-47

Paris, le 12 Décembre 1944 1944

Madame Edith KAUFMANN
18, rue Marceau
NICE (A.M.)

Madame,

Au reçu de votre lettre adressée à Monsieur ANGELE nous avons fait le nécessaire afin d'avoir quelques indications concernant Melle. Pauline KAUFMANN.

Si son nom figure en effet sur la liste des libérés de Drancy, nous n'avons trouvé dans notre Comité aucune employée répondant à ce nom, et malheureusement nous nous trouvons dans l'impossibilité de vous donner la moindre indication quant à son adresse actuelle.

Nous regrettons bien vivement de ne pouvoir mieux vous documenter, et vous prions d'agréer, Madame, nos respectueuses salutations.

Secrétaire Général
G. GASTON

J. J. J.

exercices;
reprise; impôts; propriété

bilité économique et sur la

lure à la liquidation.
visager les moyens d'élimi-

aire
20.

2

ER AU SERVICE DU CONTRÔLE
OCIÉTÉ.

Sociale.
exploitation.
siège Social, adresses du
S.

mitée
e ou par actions, etc....
o de Société ou des Statuts)

1.

ministration, etc...

e date (joindre procès-
s).

personnes qui en font partie
rec. ancienne gestion juive).

à licencier, sans délai

tte date avec les actes

C O P I E.

COMITE D'UNITE ET DE DEFENSE
DES JUIFS DE FRANCE
29, rue de la Bienfaisance, 29
PARIS (VIIIème)

Paris, le 12 Décembre 1944.

Monsieur,

Monsieur Simon LEVITTE
Mouvement de la Jeunesse
Sioniste de France,
27, rue du Chateau-d'eau
Paris (Xème)

Monsieur,

Faisant suite à notre lettre du 7 Décembre, nous tenons à rectifier une erreur qui s'est glissée dans le renseignement que nous vous avons communiqué concernant Melle Pauline KAUFMANN.

En procédant ce jour à une nouvelle vérification des libérés de Drancy, nous nous sommes aperçus que le nom de cette personne ne figurait.

Nous nous excusons de vous avoir ainsi induit en erreur, et vous prions d'agréer, Monsieur, l'assurance de nos meilleurs sentiments.

Le Secrétaire Général :

G. GASTON.

תנועת הנוער הציוני
בצרפת

Mouvement de la Jeunesse
Sioniste de France

27 rue du Château-d'Eau,
Paris (X)
Téléphone : 8012012 21.74

Le 12 Décembre 1944.

Mademoiselle KAUFMANN

18, rue Marceau,

NICE.

(Alpes Maritimes)

Mademoiselle,

Ci-inclus, veuillez trouver copie d'une lettre que nous recevons du Comité d'Unité et de Défense des Juifs de France, 29 rue de la Bienfaisance à Paris, comme suite à la demande que nous avions faite au sujet de votre cousine.

Si vous pouvez nous donner quelques renseignements complémentaires, peut-être pourrai-je continuer mon enquête dans une direction différente.

Recevez, Mademoiselle, mon bien cordial Chalom.

Simon Lévitte.

תנועת הנוער הציוני
בצרפת

Mouvement de la Jeunesse
Sioniste de France

27 rue du Château-d'Eau, 27
Paris (X)
Téléphone : BOIzaris 21-74

Le 14 Décembre 1944.

Mademoiselle Edith KAUFMANN
18, rue Marceau,

NICE.

(Alpes Maritimes)

Mademoiselle,

Ci-inclus, veuillez trouver copie de la
lettre que nous recevons aujourd'hui même du Comité d'Unité
et de Défense des Juifs de France, 29 rue de la Bienfaisance
à Paris, concernant votre cousine, Mademoiselle Pauline
KAUFMANN.

Recevez, Mademoiselle, mon bien cordial
Chalom.

Simon Lévitte.

108/11

108/25/01

Les **TELEGRAMMES**
sont des communications de la
priorité de transmission et
de réception.

Tout bureau doit préparer soigneusement

Pour les télégrammes, les
bureaux doivent, en outre, en plus
rapidement, Service **CHARGE**
pour les 24 premières heures de télé-
communications télégraphiques.

Tout bureau doit préparer soigneusement

Signification des principales indications de service taxées
pouvant figurer en tête de l'adresse.

- D... = Urgent.
- AR... = Remettre contre-remise.
- PC... = Accusé de réception.
- SP... = Réponse payée.
- TC... = Télégramme collectionné.
- MP... = Remettre en mains propres.

- IP... = Esprit payé.
- RPT... = Remettre au destinataire même pen-
dant la nuit (dans la limite des heures
d'ouverture du bureau d'arrivée).
- JOUR... = Remettre seulement pendant le jour.
- OUVERT... = Remettre ouvert.

Indications de service.

Dans les télégrammes imprimés en caractères romains par l'appareil télégraphique, le premier
nombre qui figure après le nom du lieu d'origine est un numéro d'ordre, le second indique le
nombre des mots taxés, les autres désignent la date et l'heure du dépôt.

Dans le service intérieur et dans les relations avec certains pays étrangers, l'heure du dépôt est
indiquée sous forme d'un groupe de 4 chiffres, les deux premiers exprimant l'heure de 0 à 24 et
les deux derniers les minutes, le chiffre 0 étant utilisé chaque fois qu'il est nécessaire.

L'Etat n'est soumis à aucune responsabilité à raison du service de la correspondance prise par le télégraphe. (Loi du 30 nov. 1892, art. 1)

ORIGINE.	NUMERO.	NOMBRE de mots.	DATE.	HEURE de dépôt.	MENTIONS DE SERVICE.
Semipalatinsk	1023	21	29/11	8 10	T. 2
tous télégrammes reçus télégraphique					
ou se trouve faire nous en bonne					
santé.					
Moi.					

SP 701 (144-254) 1. 30/1/47

LE POST EST GRATUIT. Le destinataire doit adresser sa réponse à l'adresse indiquée sur l'avis de réception qui sera joint.

A DÉCHIFFRER.

ELT Chateaux
Gillespie - Paris
Ranjan - La Haye

TELEGRAMME
POSTS, TELEGRAMS ET TELEPHONES

Origineel terug
aan Paula

Op deze kaart heeft haar
moeder haar adres in
Vieille Segure gekregen. } op
welke
kaart??

Er is een eerste telegram door
moeder Therese gestuurd aan een
oom, = Thereses broer, in Tel Aviv.
Dese oom heeft het gestuurd naar
een andere oom, broer van Paula's
vader, in Netania. Met deze oom
in Netania was Paula in corres-
pondentie van uit Vieille Segure.

Dit was het eerste levensstake-
en contact.

Ma trenchère-fille Paula! Heureuse d'a-
voir de Tes nouvelles - Moi et Viki bien
portants - il travaille et n'a pas
le temps de fréquenter l'école -
Où est Papa? Est-tu en contact
avec oncle Helman? Que sais-tu
de la tante Berthe? - Nous avions
quelques télégrammes de l'oncle
Jakub - et même des paquets,
mais depuis nous n'avons
plus de nouvelles. - Ecris-moi
bientôt, comment Tu vis - et
quelles sont Tes projets - Nous espé-
rons de retourner à la maison
au printemps ou au mois de jan-
vier - Si c'est possible envoie l'ad-
resse de Papa. - Dernière lettre
en 1940 - et suis très inquiète!

Mille baisers de Maman

Teresa Kaufman

Linnatastinsk, 12/XII 1945. -

Ghetto Fighters' House

Куда *Château de Vieilles Montagne de Beu Secur*
Secur par Lagor Basses
Gyrenées

Кому *Mlle Kaufmann Paulina*
40 Kauf, Poppe dimanch 80
Amsterdam

Пользуйтесь адресной почтовой карточкой при наведении адресных справок

Pays Bas
Après
Chaparronville
Adresse
de l'expéditeur

Kaz. S.R. Lem
Kuzborewa
Kaufman Teresa

Kaz. C.P. Seminalatinsk
Kuzborewa 10
Kaufmann Teresa

Paula's 75 N/5 7/7 N/5

108/11

Berlin 5/8 46

an die Leitung Festivals
 Bitte gef. meine Tochter
 Paula Kaufman ^{zu verständigen} dass
 ich hier bin und mög-
 te sehr glücklich sein
 wenn ich von Ihr noch
 nicht bekomme.

Im voraus danke
 Ihrer besten und
 erwartete Antwort wo
 mein Kind sich
 befindet

Mit freundlichen
 Grüssen Teresa Kaufman

1000000

Therese Kaufmann
Berlin-Wittenau
Durchgangsheim Blok 2

Stempel, Markennummer, Gebrauchszeit, etc. sind nicht
Pflichtangaben
bei Übermittlung nach Hause des Verwalters

Postk

an
Hechalutz
Amstel 21

Amsterdam
N. Holland

Stempel, Markennummer, Gebrauchszeit, etc. sind nicht
Pflichtangaben
bei Übermittlung nach Hause des Verwalters

108/21/01-

Paula Kaufman-Weld

biographical notes by:

Misjem Pinkhof

midden aug. 1941.

Paula: In Frankrijk eind 1943 (Konstuij, onder Nieuw
hof ferend bij Frans. alleen Norberten Paula draag bij)
tot Julie 1944 (opgepakt)

Wim Eekens (uit London naar d'dan) kreeg Paula
de papieren. Op echte gestapo papieren v/h werk "De vijf
kronen". Boren van een van de boec verspleegsters van
Norbert zat in een verzetsgroep in Keulen. Hij wilde
Paula hebben als secretaresse in Auschwitz om mensen
uit Auschwitz te laten ontsnappen. Paula stelde toe.
Maar werd in Parijs gearresteerd.

Rie was de vrouw van Max Bonn.
Henk was de derde die met hen samen was.

Vragen aan de zuster van Rie: Olga Peereboom.

Paula ontmoette Hannemann in de Tolstraat. na
maart 1944.

Kurt van Kapeld. Bos werd Paula door Kurt R.
gevaarschaand: onderduiken.

Dit kreeg Paula in Holland
 bij reparatie van Theresien-
 stad.

Ze was in Auschwitz als
 Jodi te.

als Jodis uit Parijs weg
 werd. Na een paar weken
 weggevoerd, latte Jodis was.
 Naar Drancy. → 1 week, 10 days.

→ Amerikanen zijn Parijs →
 1 wagon met van de 50 gevangenen
 uit gevangenis Fresnes (vlak
 bij Parijs) in Drancy → 50 stels
 weggevoerd als aller laatste.
 (= Duitse Wagon van Jean Truon
 Chaigneau uit Gave Juillard.)
 Chaigneau is een journalist van
 Paris Match (krant). Ketch, slecht
 en juist beschreef.

Fresnes.

U_{RO} = versanding
van ex-k2. gringereen
(gr2
elastalizing)

Na de oorlog na reparatieering in
Quadrasticht → oosterpark straat →
naar Frankrijk voor alijp. 2 werk
in Vielle Segure waren door illegaal
— zijpe maaste daan voor de serie-
fichebe d.p. kaarten (ze hadden die
blanco geapt) ze hadden eenchatte
pleumd in Vielle Segure betaald door
Comite O J A S O R (hulpcomite)
regeneratie
Stoude, goed met de burgemeester van Pau
(zijpe in Pau waren daan samen, hadden
contact met de burgemeester na de
separatie van de CO J A S O R
hadden in Pau een reparatieing bureau
een reparatie. Kregen de hele inrichting
naar Vielle Segure. Paula was gesan-
kt voor de alijp omdat ze bericht kreeg
van haar moeder dat ze op weg was van
Siberie naar Polen — Duitsland. Toen
vond Paula na d.p. kamper, telefoon,
haar broer in het kantoor —

Paula Kaufmann was als jodin uit Parijs weggevoerd.

Na een paar verhooren gaf ze toe jodin te zijn.

Ze werd naar Drancy overgebracht waar ze één week tot 10 dagen bleef. De Amerikanen stonden toen reeds voor Parijs, dat korte tijd later bevrijd werd.

Eén wagon voor de 50 gevangenen uit de gevangenis Fresnes (vlak bij Parijs) ging vanuit Parijs naar Drancy. De 50 gevangenen werden als laatste weggevoerd.

(= "Ovenier wagon" van Jean François Chaigneau, uitgave van Duitland. Chaigneau is een journalist van Paris Match - een krant. Het boek is kritisch, slecht geschreven en bevat onjuiste informatie)

Vanuit Fresnes naar Drancy, in de wagon en naar de Weimars politiegevangenis. Vandaan naar KZ Buchenwald. Alleen de mannen bleven daar, n.l.:

Kurt Reilingen, Zippie (Wilfried Faänkel), Max Windmüller, Ernst Hirsch, Paulij Wolf, Jacobo Ludwig en Gertfried Sperber, beiden uit Wieringen.

De meisjes gingen naar de gevangenis in Weimar aanp (Paula, familie van Rothschild, Cohn hele familie, Simone Schmidt).

De lijst met namen bleef in Buchenwald met de mannen.

In de Weimargevangenis moesten nieuwe Haftbepale gemaakt worden en Paula gaf zich op als Hollandse. Ze vertelde dat ze werkte voor de Duitsers en dat ze even naar huis had gewild en toen aan de grens was opgepakt.

Zij alleen is naar de gevangenis in Parijs gebracht. Als politieke gevangene. Geheel alleen. Verder is ze als enige gebleven tot Theresienstadt.

Bij nadering bij de UKO (= vereniging van ex-KZ-gevangenen) bleek ze op de kerktoets van Auschwitz als niet-joods te hebben gestaan!

• hield zich min. wak bezig met huisbetalingen.

Fresnes was in Parijs.

na de overlog na repatriëring in Maandicht ging ze naar Wladim. Oosterspartakibout. Vandaan naar Frankrijk voor alijah - 2 werk (= illegale alijah) in Vieuillesegure. Ze waren daar illegaal. Zippie maakte daar voor iedereen fictieve d.p.-kaarten die ze blanco hadden gestolen. Ze hadden een chateau gehuurd in Vieuillesegure, betaald door het comité OJASOR (= hulpcomité).

Ze stonden op goede voet met de burgemeesters van Pau. Paula en Zippie waren daar samen. Via de sekretaresse van de COJASOR kregen ze contact met de burgemeesters. Ze hadden in Pau een repatriëringshuis maar geen repatriërs. Ze kregen de hele inrichting naar Vieuillesegure. Paula vertelde kort voor de alijah omdat ze bericht kreeg van haar moeder dat deze op weg was van Sibirië naar Polen/Duitsland. Toen vond Paula na in diverse d.p.-kampen geweest te zijn via een telefoon haar broer in het kantoor van het kamp waarheen geleid werd.

april 1993

1955/501/22/01

18. 8. 1955 - קאמפן/כ"א/ס"ה

בית לוחמי הגיטאות

ועד לאיסוף דוקומנטציה
על השמדת והחלוצים בחולדנ

108/22/01

108/32/01

Paula Welt-Kaufmann

1955, 18. 8. 1955, 18. 8. 1955
Gelt - 18. 8. 1955

1. 10000 10000 10000 10000 10000

13. מה הם זכרונותיד האישיים הקשורים במאסרי מוסהאורוז?
אעפ"כ (א) 1971/1

1800000000

מס' 14/11/1971 ב' 4/11/1971 ב' 4/11/1971

7. האם היה לך פגש עם ארגונים בלתי ליגאליים? עם איזה?

א. האם בסית לקבל חתומת מה"יודסה ראט" על תעודת הזיהוי שלך (הכרונה לחתומת
שניתנה עש התחלת הגירוסים לווסטברוק ביולי 1942 ל-17,500 מעוברי ה"יודסה ראט",
החתומת שתררה מגירוס "ער להודסה חדשה")

18/15-421 4212 1/42 50/50 1/15 4212

-3-

ב. מסר בא פרטים על חייו, תנאי הסגורים שלו, פרשתו וכו' בקרפה, שנהנית בה מסגירות

החופת הזאת המספר 4, אבן ג'נרל מילר היום 15/11/41
אבן ג'נרל מילר בקרפ, עם המנהיג אבן ג'נרל

ג. באט לא הצלחת להשיג את החופת, תאר מה גרם לכשלוך זה

2. א. עם איזה ארגונים ואישים סמחתרת באה במגע באותה תקופה

ב. מסר בא על נסיונותיו להקים מנע כזה

ג. איזה מאורע הניע אותו לחפש את הספס?

ד. על איזה אירגונים מחתרתיים סמעת בכלל בימים אלה?

3. א. מה סמעת בימים אלו על אסטרטיות מספרות של הצלח

ב. מה היתה הסיבה שלא נסית לברוח באופן בלתי ליגאלי מחולנר עוד בשנת 1941?

4. א. האם זוכר אתה מה היה ידוע לך בימים ההם על גורל היהודים הנשלחים לפולין?

מספר 4, אבן ג'נרל מילר היום 15/11/41

ב. מתי סמעת פעם ראשונה על הספרה והרגות בארבע?

ג. מתי ידעת על מחנות ריכוז אחרים? סבס'קי, מארשטאין, 'פסד'

שמואל אבן ג'נרל

ד. האם זוכר אתה פגישות או ביהות, בהן דובר על גורל הסרנספורטים ועל הספרה במחנות?

ה. באיזו מידה הספס מצב ידיעותך בשם זה על ההלסתך להסתתר?

ו. באיזו מידה הספס ארגון ההכשרה של קו התנהגותך במחצית השניה של 1942?

5. א. מתי התחלת להיות "בלתי ליגלי"?

ב. האם היתה תקופה, בה היתה "ליגלי" ו"בלתי ליגלי" גם יחד?

ב. מסר בא פרטים על מידת הסרואות ודרכי הסתרתך

15/11/41 מארשטאין, המספר 4, אבן ג'נרל מילר היום 15/11/41

9. א. מתי עברת את הגבולות לבלגיה ולצרפת? 1944

ב. מי היו הסודיים בדורך?

ג. עם איזה חברים נסעת יחד?

ד. מסור בא פרטים על הנסיפה עצמה

10. א. תאר את ימי שהותך בצרפת, את מקומות עבודתך עם

לאה 4/28 ו 1/30

ב. האם קיימת קשר עם חברים אחרים, עם מי?

ג. ציין את שמות החברים הפעילים בצרפת ואת תפקידיהם

11. א. אם עברת כשופל בגרמניה, תאר בא פרט זה

12. א. האם השתתפת בבטיחות לעבור את הגבול הספרדי? אם כן, מסור בא פרטים על פרט זה

זאת

13. א. אם נתפסת בבטיחות להבריה גבולות, ספר בא על בטיחות מאסרן ועל חקופת היותך בסבי

ובמחנה

ה. שאלות בנוסחה לחברים, שהיו פעילים במחתרת

1. איזה תפקידים מילאת בתנועת הנוער ובארגון החלוצי לפני תקופת המחתרת?

2. תאר את ראשית פעילותך במחתרת. מי קרב אותך לפעילות? איזה תפקידים מילאת?

-6-

3. מסור בא פרטים על ההתנחלות עבורך במתרת, ופל סובי הפעולה בה השתתפת _____

4. תאר חלקך בהספקת ביירות מזויינים _____

5. תאר סיפולך בהספקת תלויים מזון _____

6. האם היית פעיל בהשגת כסף למיסון הפעילה? תן תיאור של פרשה זאת _____

7. האם היית פעיל בהכנת סקומות הסתר? _____

8. באם השתתפת בחיפוש דרכים לצרפת, תן תיאור של פעולה זאת _____

9. באם היית פעיל בהעברת חברים סעבר לגבולות - תאר פרשה זאת _____

10. האם עזרת באירגון העבודה בצרפת? מסור בא פרטים על פעולה זאת _____

הערות:

- א. יש לערוך את הנסאל למסור פרטים ודברי הערכה על חברים בעזרים.
- ב. כל צילום, תעודה, סכתב, כתב-יד, פרסום תנועתי ודברי-זכורת אחרים מתקופת השלחמה - יש להם ערך דוקומנטארי רב. יש לבקש חומר זה ללא-העתקה או צילום.
- ג. יש להראות למוסר העדות את פירוט הנסאים (רשימה ב') ולעודדו לכתוב בהרחבה על איתן הפרשיות, שהוא מסתב בהן.

1 2 3 4 5

150/100 100/100

0.512, 2.4, 12.0, 2.0, 1.0

1945-1947 1/2/85 10/1/2 18.8

7-10-60 NKZ

[illegible][illegible][illegible]

פרטים אישיים על מוסר העדות:

1. חשבוניות המשפחה: גלם-קארפין: מאולת, אשקלון, ארירד, רח. השקמה 2/2
2. חגי ואימה נולדת: 1920.20: פולין, דזמברוב.
3. נתינות החרדים: אסטרית: 1-2 בספטמבר 1939: אוסטריה.
4. נתינת: כרמל: 1933: אסטרית (אם בסגורה הנוצחית נא

מס' 714 פה של משרד המבחן

১৯৮৮

శ్రీ
రాజా

1301
1302

9

5166
5166

[illegible][illegible]

2

1. הנה 5106
 2. הנה 5106
 3. הנה 5106
 4. הנה 5106
 5. הנה 5106
 6. הנה 5106
 7. הנה 5106
 8. הנה 5106
 9. הנה 5106
 10. הנה 5106

פרטים אישיים על מוסר תעודות:
 1. השקעות משפחת: 20,000 דולר, דונברגה, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612

22
1960

נחמה עה/קדש אלהי נחמיה נחמיה בראש
 חשבון עקב עבדך במחשבה אשר עשה בראש
 עבדך אשר עשה בראש עבדך

[Handwritten signatures and dates]

מס' / המצב של כלל הציוד / מידת הפגיעה / תאריך
 01/01/98 / מצב טוב / אין פגיעה / 01/01/98

מדינת ישראל / משרד המשפטים / תביעה פלילית / ת"פ 400/03

10/10N H'VJH K'3/13 K'D V JNH 1/02/10 H'DD 1/1/10

מחלקת המחקר והפיתוח

1132 1840 1840 1840 1840 (Knockplog)

מ"מ ר' יצחק ורמיה מ"ה שנת ה'תש"ו

[Faint handwritten notes at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

ד'תשנ"ח ח' שבט ה'תשנ"ח

1. התאחדות המורים הישראלית
 2. התאחדות התלמידים הישראלית
 3. התאחדות ההורים הישראלית
 4. התאחדות המורים הישראלית
 5. התאחדות התלמידים הישראלית
 6. התאחדות ההורים הישראלית
 7. התאחדות המורים הישראלית
 8. התאחדות התלמידים הישראלית
 9. התאחדות ההורים הישראלית
 10. התאחדות המורים הישראלית

Union
Labor
MAY 1968
1968
1968

$\frac{27}{28}$
 $\frac{28}{29}$
 $\frac{29}{30}$
 V.N. 3

100
100
100

1 1 7 2 5

פטים אידיים על מוסר העדות
 1. השקטום השפחה: וולף-אדמון אדמון
 2. מתי ויאהב נולדת: 1920.2
 3. תחינת הורשים אדמון
 4. אדמון: 1933 שנת 1940 (אם במסגרת תנועה)

161 20/12 1941 מ"מ 1000 ה' במרחב 86 11/12 1941

3

ארץ סוף מספרו ה'מ"ט (המס' 158)
 הגב' נחמיה נחמיה
 מ'מ"ד (המס' 159)
 המס' 160 (המס' 160)
 המס' 161 (המס' 161)
 המס' 162 (המס' 162)
 המס' 163 (המס' 163)
 המס' 164 (המס' 164)
 המס' 165 (המס' 165)
 המס' 166 (המס' 166)
 המס' 167 (המס' 167)
 המס' 168 (המס' 168)
 המס' 169 (המס' 169)
 המס' 170 (המס' 170)
 המס' 171 (המס' 171)
 המס' 172 (המס' 172)
 המס' 173 (המס' 173)
 המס' 174 (המס' 174)
 המס' 175 (המס' 175)
 המס' 176 (המס' 176)
 המס' 177 (המס' 177)
 המס' 178 (המס' 178)
 המס' 179 (המס' 179)
 המס' 180 (המס' 180)
 המס' 181 (המס' 181)
 המס' 182 (המס' 182)
 המס' 183 (המס' 183)
 המס' 184 (המס' 184)
 המס' 185 (המס' 185)
 המס' 186 (המס' 186)
 המס' 187 (המס' 187)
 המס' 188 (המס' 188)
 המס' 189 (המס' 189)
 המס' 190 (המס' 190)
 המס' 191 (המס' 191)
 המס' 192 (המס' 192)
 המס' 193 (המס' 193)
 המס' 194 (המס' 194)
 המס' 195 (המס' 195)
 המס' 196 (המס' 196)
 המס' 197 (המס' 197)
 המס' 198 (המס' 198)
 המס' 199 (המס' 199)
 המס' 200 (המס' 200)

[illegible][illegible]

1154

א. פרטים אישיים על מוסר העדות:

1. משפחה ושפחה: דל-אדמס, אשקלון, אסרדר, רח. חשקסס 31/2
2. מתי איתם: וולדמן, 19:20
3. נתינות הודים: אסרדר, 3-ב כספססס: 1939: אסרדר.

המסר, 1933: אסרדר (אס כספססס חנוכית נא

[illegible][illegible]

מוסדות (על ידי מאמרים) האמורים קטור, אף מכתביו ויחסי דא
ב העליון. היא מאמרה. אולם בקצת שורש מיוחדים, מסיגים שמה

[illegible]

.24

ג'מ ה'תשנ"ח עמ"ק הא"מ א' ס'י'ס

ה'תשנ"ב 10/10/82 10/10/82 10/10/82 10/10/82 10/10/82

$\frac{d^2 u}{dx^2} + \lambda u = 0$ $u(0) = 0$ $u(\pi) = 0$

ב'פסוקי', וְהָאֵלֹהִים יִשְׁמַר אֶת הַכְּנָעִי וְהָאֲרָם וְהָעַמּוּל וְהָחִטִּי וְהָכְנָזִי וְהָחִיטִּי וְהָחִיטִּי

העניין הזה לא ידוע לי

[illegible]

10/10/77, 12/11/77, 13/12/77, 14/1/78, 15/2/78, 16/3/78, 17/4/78, 18/5/78, 19/6/78, 20/7/78, 21/8/78, 22/9/78, 23/10/78, 24/11/78, 25/12/78, 26/1/79, 27/2/79, 28/3/79, 29/4/79, 30/5/79, 31/6/79, 1/7/79, 2/8/79, 3/9/79, 4/10/79, 5/11/79, 6/12/79, 7/1/80, 8/2/80, 9/3/80, 10/4/80, 11/5/80, 12/6/80, 13/7/80, 14/8/80, 15/9/80, 16/10/80, 17/11/80, 18/12/80, 19/1/81, 20/2/81, 21/3/81, 22/4/81, 23/5/81, 24/6/81, 25/7/81, 26/8/81, 27/9/81, 28/10/81, 29/11/81, 30/12/81, 31/1/82, 1/2/82, 2/3/82, 3/4/82, 4/5/82, 5/6/82, 6/7/82, 7/8/82, 8/9/82, 9/10/82, 10/11/82, 11/12/82, 12/1/83, 13/2/83, 14/3/83, 15/4/83, 16/5/83, 17/6/83, 18/7/83, 19/8/83, 20/9/83, 21/10/83, 22/11/83, 23/12/83, 24/1/84, 25/2/84, 26/3/84, 27/4/84, 28/5/84, 29/6/84, 30/7/84, 31/8/84, 1/9/84, 2/10/84, 3/11/84, 4/12/84, 5/1/85, 6/2/85, 7/3/85, 8/4/85, 9/5/85, 10/6/85, 11/7/85, 12/8/85, 13/9/85, 14/10/85, 15/11/85, 16/12/85, 17/1/86, 18/2/86, 19/3/86, 20/4/86, 21/5/86, 22/6/86, 23/7/86, 24/8/86, 25/9/86, 26/10/86, 27/11/86, 28/12/86, 29/1/87, 30/2/87, 31/3/87, 1/4/87, 2/5/87, 3/6/87, 4/7/87, 5/8/87, 6/9/87, 7/10/87, 8/11/87, 9/12/87, 10/1/88, 11/2/88, 12/3/88, 13/4/88, 14/5/88, 15/6/88, 16/7/88, 17/8/88, 18/9/88, 19/10/88, 20/11/88, 21/12/88, 22/1/89, 23/2/89, 24/3/89, 25/4/89, 26/5/89, 27/6/89, 28/7/89, 29/8/89, 30/9/89, 1/10/89, 2/11/89, 3/12/89, 4/1/90, 5/2/90, 6/3/90, 7/4/90, 8/5/90, 9/6/90, 10/7/90, 11/8/90, 12/9/90, 13/10/90, 14/11/90, 15/12/90, 16/1/91, 17/2/91, 18/3/91, 19/4/91, 20/5/91, 21/6/91, 22/7/91, 23/8/91, 24/9/91, 25/10/91, 26/11/91, 27/12/91, 28/1/92, 29/2/92, 30/3/92, 31/4/92, 1/5/92, 2/6/92, 3/7/92, 4/8/92, 5/9/92, 6/10/92, 7/11/92, 8/12/92, 9/1/93, 10/2/93, 11/3/93, 12/4/93, 13/5/93, 14/6/93, 15/7/93, 16/8/93, 17/9/93, 18/10/93, 19/11/93, 20/12/93, 21/1/94, 22/2/94, 23/3/94, 24/4/94, 25/5/94, 26/6/94, 27/7/94, 28/8/94, 29/9/94, 30/10/94, 31/11/94, 1/12/94, 2/1/95, 3/2/95, 4/3/95, 5/4/95, 6/5/95, 7/6/95, 8/7/95, 9/8/95, 10/9/95, 11/10/95, 12/11/95, 13/12/95, 14/1/96, 15/2/96, 16/3/96, 17/4/96, 18/5/96, 19/6/96, 20/7/96, 21/8/96, 22/9/96, 23/10/96, 24/11/96, 25/12/96, 26/1/97, 27/2/97, 28/3/97, 29/4/97, 30/5/97, 31/6/97, 1/7/97, 2/8/97, 3/9/97, 4/10/97, 5/11/97, 6/12/97, 7/1/98, 8/2/98, 9/3/98, 10/4/98, 11/5/98, 12/6/98, 13/7/98, 14/8/98, 15/9/98, 16/10/98, 17/11/98, 18/12/98, 19/1/99, 20/2/99, 21/3/99, 22/4/99, 23/5/99, 24/6/99, 25/7/99, 26/8/99, 27/9/99, 28/10/99, 29/11/99, 30/12/99, 31/1/00, 1/2/00, 2/3/00, 3/4/00, 4/5/00, 5/6/00, 6/7/00, 7/8/00, 8/9/00, 9/10/00, 10/11/00, 11/12/00, 12/1/01, 13/2/01, 14/3/01, 15/4/01, 16/5/01, 17/6/01, 18/7/01, 19/8/01, 20/9/01, 21/10/01, 22/11/01, 23/12/01, 24/1/02, 25/2/02, 26/3/02, 27/4/02, 28/5/02, 29/6/02, 30/7/02, 31/8/02, 1/9/02, 2/10/02, 3/11/02, 4/12/02, 5/1/03, 6/2/03, 7/3/03, 8/4/03, 9/5/03, 10/6/03, 11/7/03, 12/8/03, 13/9/03, 14/10/03, 15/11/03, 16/12/03, 17/1/04, 18/2/04, 19/3/04, 20/4/04, 21/5/04, 22/6/04, 23/7/04, 24/8/04, 25/9/04, 26/10/04, 27/11/04, 28/12/04, 29/1/05, 30/2/05, 31/3/05, 1/4/05, 2/5/05, 3/6/05, 4/7/05, 5/8/05, 6/9/05, 7/10/05, 8/11/05, 9/12/05, 10/1/06, 11/2/06, 12/3/06, 13/4/06, 14/5/06, 15/6/06, 16/7/06, 17/8/06, 18/9/06, 19/10/06, 20/11/06, 21/12/06, 22/1/07, 23/2/07, 24/3/07, 25/4/07, 26/5/07, 27/6/07, 28/7/07, 29/8/07, 30/9/07, 1/10/07, 2/11/07, 3/12/07, 4/1/08, 5/2/08, 6/3/08, 7/4/08, 8/5/08, 9/6/08, 10/7/08, 11/8/08, 12/9/08, 13/10/08, 14/11/08, 15/12/08, 16/1/09, 17/2/09, 18/3/09, 19/4/09, 20/5/09, 21/6/09, 22/7/09, 23/8/09, 24/9/09, 25/10/09, 26/11/09, 27/12/09, 28/1/10, 29/2/10, 30/3/10, 31/4/10, 1/5/10, 2/6/10, 3/7/10, 4/8/10, 5/9/10, 6/10/10, 7/11/10, 8/12/10, 9/1/11, 10/2/11, 11/3/11, 12/4/11, 13/5/11, 14/6/11, 15/7/11, 16/8/11, 17/9/11, 18/10/11, 19/11/11, 20/12/11, 21/1/12, 22/2/12, 23/3/12, 24/4/12, 25/5/12, 26/6/12, 27/7/12, 28/8/12, 29/9/12, 30/10/12, 31/11/12, 1/12/12, 2/1/13, 3/2/13, 4/3/13, 5/4/13, 6/5/13, 7/6/13, 8/7/13, 9/8/13, 10/9/13, 11/10/13, 12/11/13, 13/12/13, 14/1/14, 15/2/14, 16/3/14, 17/4/14, 18/5/14, 19/6/14, 20/7/14, 21/8/14, 22/9/14, 23/10/14, 24/11/14, 25/12/14, 26/1/15, 27/2/15, 28/3/15, 29/4/15, 30/5/15, 31/6/15, 1/7/15, 2/8/15, 3/9/15, 4/10/

[illegible]

4/10/74

4073) A/2(1) 2821 EV N'F'A(N/V/K) MASHA NG 180V L'E C

[illegible]

ב. ע"פ ה"פ 11022 מ' 10 ק"פ 10' 17814. 'ה"פ' 10122

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

28R 151 51442 1110 5 4/6 1338 1144201 1144201

1950 65 411 1258 11/11/11 11/11/11

ה'תש"ב נחמד נחמד אשדוד

درد

DNASE 10K 253 0.12 1.08 3.16 8.60 16.0

1252470 1250 4/18/70 63 1100 1816 01/21/70 01/21/70

החלטה א' ד/ק' א' שכל המנהלים והמנהלות
אשר יבחרו לכהן בתפקידים הנ"ל יהיו חייבים

[illegible]

25 10031 001 10000 10000 10000 10000

1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738

אמר המלכות שגם 27 ק"מ, אך לא 3 1/8/2020

11/12/1978

מסכת נדרים הלכות נדרים ושבועה
בפסוק ה' אלהינו אלוהים אחד

לאיסוף דוקומנטים
המחלקה החינוכית בחולון

- ש. א. ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
1. חשבונית המסעדות - דלת - קארטון - אקלון, אפריל, רח. חשבונית 2/3
2. חזי ואיתן נולדו 20.9.38, פולין, דונברובסק.
3. נתינת חתונת - אוסטריה, 1938, 1-1 בספטמבר 1938, אוסטריה
4. נתינת, בשנת 1938, אוסטריה, 1-1 בספטמבר 1938, אוסטריה
5. חזי ואיתן נולדו 20.9.38, פולין, דונברובסק, חתונת.
6. חזי ואיתן נולדו 20.9.38, פולין, דונברובסק, חתונת.
7. חזי ואיתן נולדו 20.9.38, פולין, דונברובסק, חתונת.

15. דברי כבוד קאמין

מחבריה הנשפטים, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.

המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.

המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.

המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.

המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.

המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.
המחבר, חזי ואיתן, 1938, כבוד ל. ר. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. טז.

לא יסוף דוקומנטציה
המחזרת תעלוציה בהולנד

7 3 5 K 8

1. פרטים לעניין על כוסר העדות.
2. המסמכים המופיעים: לטענת אגנרסון.
3. האם ואיפה נולדה 15-9: מולד, דובנבורג.
4. נתינות ההודים: אוסטרים.
5. נתינות: 1935. אוסטרים. ב-1 בספטמבר 1939: אוסטרים.
6. חידוש ברית מאן: אחת לשנים עד לשנת 1940 (אם בסמטרת הנוצית נא לציין זאת) 1938: אוסטריה; תלונות בסמטרת העליון.
7. איזה חינוך קבלה (מטורח), ציוני (וכי') ציוני. עלתה ארצה ב-1947.
8. השכלתו: 5 שנים בינאומית, בית ספר לשקטות. אחות. הצטרפה
9. תאם השתייכות למועצה נוצר (ציוני או חסם וואי אחוסי שלחן): הסופר הצעיר - העליון.
10. תאם חתיה בתכונה (ציוני או חסם וואי אחוסי שלחן): חות חכמה בורקדורף.
11. מקצוע של, צע מרון למחשבה: הכשרה. עכשיו: אחות.
12. מקצוע אביו: חותם (קצין).
13. סמך המשפחה (רצוני לציין מארצות אחרות ולידה הילדים): כנען, ילדים.
14. תאם חתיה קרוב לרדיפות אנטי-יהודיות עד לשנת 1940 (ציוני או חסם וואי): באוסטריה ב-1938.

ב. הפלישה הגרמנית להולנד עד למאסרי מוסהאוזן:
1. מקום מגוריו: בעה הפלישה (במסגרת משפחתית או אחרת?); ורדורפ, הכשרה

2. שורר בבבא הולנדי:
3. האם חיה בהסגר הולנדי כנחיר גרמני? אסור היה לצאת מהמחנה.
4. האם זכרנים? כל מקרים מיוחדים של תגובה האוכלוסיות החוללניות בזמן המלחמה כלפינו כאל יחידים.
5. האם נסית לברוח לאחר גייסותאלות בשנת הכיבוש הראשונה? לא.
- 6.
7. האם הוכל להודיע כעכשו מה חשבת אז על כוונות הגרמנים לבבי היהודי-דיט? הייתי פסימית לפי חשבונות שלי אז כאוסטריה.

8. - מסור נא בקיצור על מעלות הנוצחיות באנחה מקומה (פנישור וכינוסיהם)
9. - מסור נא בקיצור על מעלות הנוצחיות באנחה מקומה (פנישור וכינוסיהם)
מסיגיונים, ירחי לימוד, ביאורי מדריכים, מוסדות הכשרה וכו': חכ

10. - 11. - 12. -
13. מה הם וברונותך האישיים הקשורים במאסרי מוסהאוזן? הידעם ראם
ספל גם בהכשרה שלנו.

ג. מטאורי מוט האוון עד לתחלת הירידים לפולין:

1. מקום מגוריו: בלז'י, 1941, עד מלחמה, ומה אילן אורן, 1941.
אח הקצין יואל, אמסטרדם, עד התחלת 1943, עבדה בנתיב חולים יהודים
ופנו ארצה. ברחבי וקבלתי כתוב מהלוח לחסות.
2. עד 7, עד 7.

ד. מתחלת הגירושים:

- 1.א. האם נסית לעל חותמה מה"יודסה ראס" על תעודת הזיהוי שלך? (האם לחותמה שניתנה עם התחלת הגירושים לנוסטברוק ביולי 1942 ל-500 סוכבי ה"יודסה ראס", החותמה שיחידה מגירוש "עד לחודעה חדשה".

ב. מסור גא פרסיט על חייר, מנאי המצוריים שלך, מרגסחך וכו' בחקוט

- שבתה, בה מחסיונה התרחמה תזאת; המאכתי לעבוד, אך לא קבלנו
מנוח, היה לנו שלפון וגם חייבהו בקשר, עם ההכרזים אשר עבדו כגסטו

ד. על איזה אירגונים מתרחמים שמעך בכלל בימים אלה? על חתולך.

- 3.א. מה שמעתי בעמים אלו על אפשרויות מסשיות של הצלתו: רק על הסחורה.

ב. מתי שמעם פעם ראשונה על השמדה המונית באושרי? : בהולנד ב-1943

- ג. מה ידעת על מתנות ריכוז אחריים? טרבליוני, מאוסהאוזן. ידעת שחורגים את כולם.

5.א. מתי התחלה להיות "בלתי ליגלי"? בהחלטה 1943.

ב. -

שמי סאלה ולט מבית קאופמן, בולדתי ב-1920 בגרלתי בווינה שבאוסטריה, בבית ציוני, מעמד בינוני - החיים התנהלו דיי סדירים עד עליית הנוצרים דמוקרטים לשלטון, אז התפרצה האנטישמיות הספרויה שתמדי הייתה באוסטריה. למדתי אז בבית ספר תיכון ממלכתי. כין ארבעים וכמה תלמידים ככהה היינו 6 יהודים. ובוקא המורים היו הגורם שהסיחו את התלמידים נגדנו. בחמישית עזבתי את התיכון ועברתי לכ"ס טקססיל ועם גמר הלימודי עבודה במפעל גדול שהיה בבעלות יהודית.

השינוי הגדול אצלנו חל במרס 38 עם סיפוח אוסטריה לגרמניה - זמן קצר אחרי זה החרימו את הדינר שלנו כוללתבולה, הרשו לקחת רק דברים אטלים. גם הפרנסה של אבי נבסקה חיינו בדוחק - יחד עם עוד שתי משפחות בדירה אחת. באותו הזמן מגיעים אנשי S.A גם למפעל בו עבדתי, מוצאים כל היהודים כלל הבעלים ומעבידים את ביהח"ר לידיים נאציות.

התחיל המרוץ אחרי אדוות יציאה, ורגזה לארץ להגירה וראש וראשונה הוספת שם "שרה" או "ישראל" לדרכבונים. למים וליללות עמדתי בחור יחד עם אלפים אחרים לפני משרדי ממשלה שונים להקבל את הניירות הדרושים, למדתי לפני הרכה קונסוליות להשיג ויזה - לא היה כבר חשוב לאן - רק כרי לצאת בשם. לכל המלחמה, היתה אוירה של דכאון ויאוש, רבים נעצרו ובשלחו למעצר. ברחוב קפסו יהודים לקיפו מורכות שצבעו אדום/צהוב/אחור/לבן /X/ כסיממאות תעמולה. וזה בנוסף למכות והשטלות שובות.

לאחר אירועי "ליל הבדולח" - גובי 38 המצב התמדי; הורי לא יצאו מהבית, כעלי חנויות "המזנון" שהכירו אותנו שנים רבות טרכו לכוני לבו אוכל ואחי סולק מבית הספר - מביוון שהייתה היתה בהחלט מיל צעיר סודית עכורי והנשורות עקמו להכשרת חוייל, קחולת דצמבר 38 לטיסתי להולנד להכשרה במטרה לעלות ארצה. באמסטרדם קיבלו אותי אנשי הועד לטיפול במילטים, שהסבירו אותנו לוורקדורף - כ"ס עבודה והכשרה יהודי, היינו שם כ-300 צעירים. לא קדם ציונים החירות היתה טובה; כולנו עברנו כשרין, למדנו מקצועות שונים.

כעין 1940, התפלגה ארצה האביה "יהודה" ואני הייתי כרשימת העולם. מאחר שהייתי מתחת לגיל 21, הייתי זקוקה לאישור מהורי לעלייה. למרות שאן שיחות טלון עם אבי ובסיובות שכנוע שיבטיע, לא קבלתי את אישורו ובשראטי בוורקדורף. (מנהל הכפר היה משה כצלנסון). אבי הכתיבתי מצא אפשרות להגיע ארצה דרך פולין. תורי ואחי עברו את הגבול ש פולין באופן כסתי - ליגאלי, אמי ואחי נטעו לגליציה להפד מסכתי; אבי נשאר בקטוביץ. בדיוק אז פרצה המדינה ואמי ואחי נלקחו עיני הרוסים לסביבר. אבי נשאר במסל הגרמני. הוא נהרג מאוחר יותר. הייתה אתו נקטר עד 1942. אימי ואחי חזרו לאתר המלחמה לפולין, עברו באופן בתי ליגאלי לגרמניה והוכסו למחנה S.P אחיי עלו ארצה.

בניהם היו גם ילדיהם של כמה משפחות הולנדיות ולא יכולנו לעשות כלום. ניסינו יותר מאוחר להכנס אבל בירשו אֶלְתֶּזֶט אותנו.

11:18
11:19

11:25 יום ג' י"ג חשוון

מדינת ישראל 11:35

11733

כלוסטרטקט קיים מרכז לעלית 'לוג' עם כ 50 צעירים. שעבדו אצל איכרים הסניחה. הם הוצגו על כראס הגסטאפו מבעור מועד, המדריכים עמסן/7 תפסו יוזמה ובעזרת מכירים הולנדים מורים מביה"ס קיים בוקר ויוס ווסטרול מצאו מקומות מסתור לכלם. וכך למעשה התחילה לפעול המחתרת החלוצית בהולנד. בתקופה הזאת עבדתי בבי"ח שהיה בתוך הרובע היהודי הישן. כשיצאה רב"ש סגרו את הרובע על ידי הרמת הגשרים על התעלות ומהבנין שלנו יכולנו לראות איך עובדים מבית לביה ואוספים את כל אחד שנמצא באותו הזמן בבית. מרכזים אותם בבית התיאטרון היהודי שהיה קרוב מאד לביה"ח. במדי אחות יכולנו לפגועים להכנס/שם, לעזר ברברים קטנים אבל גראט וראשונה לראות חברים ומכירים ולזהודיע בטלפון. מעטים נצליחו גם לברוח בשבת ששם. נהתיאטרון העבירו את אהאנשים לווסטרבורג. ווסטרבורג היה מחנה הסגר שהוקם עוד לפני המלחמה בעזרת הקהילה היהודית ההולנדית כדי לקלוט פליטים מגרמניה. הגרמנים עמסן/ש/א/א/ק/ לקחו את המחנה המוכן ונהש יצאו טרנספורטים למחנות השמדה במזרח.

אחרי שעצמנו את כוונתנו, הוציאנו את כל החולים על צורות לווסטבורג ומשם למחנות ההגנה.
הגרמנים השתמשו בכיתה הזו לסטריליזציה וקיבלו משורבים יהודיים לעבודה.
מספר ימים לפני שפנו אנשי ביה"ח הודיע לי קורט רייזלינגר שעלי לעזוב. יצאתי בבקר לאחר משכתי
לילה ולא חזרתי. בסעתי לקימון, שם הייתי יום אחד, משם לקחו אותי למבנה ליד ארנהם שלא
היה גמור ובו הסתתרו מספר אנשים. היה אדם אחד שדאג לנו שם אבל הוא נתפס צעקן
וכשהגיע חזר שלו להודיע לנו על כך והציע שנכרת, אף אחד לא עזב. כלילה החלטתי בכל זאת
לברוח הגעתי בטריפ לארנהם (1943) ומשם ברכבת לאמסטרדם, לבית החלוצי, זו ארנהם היתה הכתובת
היחידה שהכרתי. שם אני פוגשת את האנס ארליך פעיל במחתרת. מאמסטרדם יצאתי להנצלו. כאשר
הגרמנים ערכו חפוש במבית לבית ברחתי שוב, חזרתי לאמסטרדם ומשם הביאו אותי להרלם, לביתו של
פרנץ והניח חרצן. דוג מולנדי צעיר עם תאומים בגיל 8 חודשים, הוא מצעבמקצועו גרפיקאי צעיר
ומנהל מפעל. || סרירי. KTR. הנה 12:17
אצל פרנץ היו האנמן, לורה זיסקינד ואמיל וינדמילר (אמיל הצעיר של מכס) אז פרנץ זיף עוברנו
כרטיסי מזון, תעודות זהות, תעודות שהיו דרושות. יותר מאוחר סידר את הכרטיס של החברים
כקוד, היו לו תעודות ותמונות של אנשים. לורה ואני הסתובבנו חופשיות ואפילו הלכנו לעיר
קניות ואכלנו עם התנוקות של פרנץ ובני. בביתו של פרנץ היתה עליית גג שאלה הגיעו דרך
פתח בתאורת התקרה, הפתח היה מוסווה שם הסתתרו.
כאותו זמן נתפסים באמסטרדם שני חברי מחתרת- גדעון דרך וברברט קליין. הם עברו חקירות
גסאטאפן. נורכט קופץ מהכניין, עצמנו אתהמפעל ומועבר לכי"ח. בכיתה נוצר קשר עם שתי

אחרות שהשתייכו לקבוצה מתחרת סיליטנסית והן הוציאו את נורברט סביה"ח לכיתו של פרנץ. כסידורנו שנורברט מוסר להגיש, לורה הועברה לצרפת וכן גם אסיל. האנסן הדעבר לרוטרדם. אני בשארתי לבו שם כדי לספל בגורברט. רק פרנץ, יופ וסטררויל ואני ידענו על סקום ההסתתרות של גורברט. מפעם לפעם הגיע רופא מהרלם כדי לספל בו.

בסוף 1943 הוחלט שאעבור לצרפת. עברתי את הגבול לבלגיה עם מינוס סמבינג, חבר קבוצת וסטררויל. נסענו דרך הגבול הבלגי לזוטו, עברנו דרך בנסיה קרובה לגבול, פבלגיה לצרפת אני עוברת את הגבול ברכבת. כרשומי תעודת זהות מזוייפת על שם אליזבת פיסר. איך הגיע אלי התעודה המזוייפת? כסעבדתי בביתה"ח, החלטתי שאני לא מוכנה שום כך ללכת את הגרמנים יתפטו אותי. מכרתי סכנת שהיתה לי סהכית וקנתי תעודת זהות. כשהצטרפתי להסתמס בה, פרנץ חרצן החליף את התמונה בתעודה וגם תיקן את מספר הזהוי שהופיע בה. מאוחר יותר, כשגרתי אצל פרנץ והני, בוב יאסה דאג שאהיה רשומה באופן ליגאלי במשרד הפנים. כל חודש חודשים פורסמה חוברת שבה היו רשומים כל מספרי הזהות של תעודות שנעלמו ושהגרמנים חיפשו כי חששו שיהודים ישמפשו בהן. בוב יאסה מסר לנו את החוברות האלה.

אורה גורן, שהיתה איתנו בורקדורף, היתה הקשר לכל אלה שהסתתרו בסקדמות סונים בהולנד ודאגה לצרכים שלנו. היא סיפקה לאנשים את כל הניירות והעזרה ואחר כך היתה פעילה מאוד בתברחת אנשים טורסטרבורק. קורם וולטר, חבר מרקסרס סימב טורסטרבורק, עזר בהברחת אנשים ספפנים.

הגעתי לפריס בתחילת 1944. ברכבת פוגשים אותי לולי וקורם ריילינגר. לוקחים אותי לסלון סנסאס ב-Rue de la Chapelle.

סמרת הפעילות שלנו בצרפת היתה להעביר חברים שלנו שהחלוץ שהולנד לצרפת וסמס דרך הרי הפירינאים, לספרד, לפורטוגל וארצה. לולי היתה הקשר הראשון בפריס.

כדי להיות "ליגאליים" התגייסנו לעבוד בארגון הגרמני מודס. נוסף לזה קבלנו ניירות. האנס ארליך, שגם הוא עבד בארגון מודס, סצא סידור פחות או יותר קבוע לקבלת ניירות וחולמות. עבדה גם בחורה בבית דפוס של הגרמנים והיא דאגה לגבוק ספסלים שהיו נחוצים לבו כדי שיוכל להסתובב אתם בצרפת הכבושה. את ההעברות בחור צרפת ואת הסידורים שהולנד לצרפת עשו קורם ומקס. "המפקדה" בפריס היתה בחדר של לולי וכל הרכוש של ניירות ומספנים שמרו בתא שמירת מפצים. זמן קצר אחרי ההפצצה הגדולה של פאריס - רב הכתים ברובע שגרנו בו בערו או התסרטו, עזברנו, החברים להפגש בשפת צהרים, כל שניים במקום אחר, כדי לקבל ניירות חדשים וכסף. בעזרת הניירות המזוייפים האלה יכולנו להסתובב בפריס. אני הייתי אמורה לפגוש את קורם ריילינגר. הגעתי למקום המפגש אך הוא לא הופיע. חכיתי, ואחר כך החלטתי לחזור לסלון. אני לא זוכרת איך, אבל פגשתי את משה. לא ידענו מה לעשות. הבנו שמהו קרה. אחר הצהרים בפגשנו והלכנו לחדרה של לולי בבית המלון סבו גרה. שם גילינו שהחברים שלנו נחפסו על ידי הגסטאפו. ריבניה היה גם ציפי פדבקל. התברר לנו ששלחו משה לבזבזון לחפס מעביר דרכים לספרד והוא נחפס. בחקירה, מסר את כתובתה של לולי. הגסטאפו חפסו את כל מי שהיה בחדר ניירות מזוייפים וחולמות גרמניות.

~~שם לילי, הגסטפו חסר את כל שם שחיה בחצר בברית מזוייפים ודומה.~~

לכו לא היו ניירות וכסף והחלטנו לבסות לעבוד אצל הגרמנים, להאנס ארליך היה צו תנועה

ובר הוא רשם את אשתו, את מטה, אחי, ואת עצמו. בסענו ללימודי, חשבנו שטוב אם נסתלק

מפאריס. בלימודי הגענו לכניון הוורמאכט. האנס ומטה נשארו בבית הקפה שנמצא מול המפקדה.

אני נכנסתי ובקשתי עבודה, הציעו לי לעבוד במפעל, אבל הצרפתים שלי לא היתה מספיק טובה. הגרמני *100-150*

שראייך אותי הציע לי לעבוד אצל חבר שלו, *אנטיקוואר* נסעתי למשרד הגסטפו, האנס ומטה נבהלו *המנהל הראשי / המנהל / 3 ימים*

כשראו אותי יוצאת מהמפקדה ונכנסת למכונית גרמנית. לאחר שהתברר לי שאני יכולה לקבל עבודה עץ *המנהל הראשי / המנהל / 3 ימים*

הגסטפו שם. עזי כר, חשבנו, נוכל גם לברר מה עלה בגורלם של החברים שלנו שנחטפו, אנשי המחתרת

הצרפתים שאמץ יצגנו קשר בטאריס ספרו לנו שהחברים שנחטפו נשלחו למחנה הרכוז דראנטי, לא האמנו

להם מכיוון שנחטפו גם חומר להכנת ניירות מזוייפים ידענו שקודם לכן הם יעברו חקירות קשות.

להאנס ארליך היתה חותמת עם הגשר של הוורמאכט והוא הדפיס עבורי על מיסדת בניר איטור שאני,

אליזבת פיסר, עבדתי בוורמאכט ברואן. אז המצינו את רואן ולכן, כביכול, ברחתי לפאריס.

עם הנייר הזה להכתי *AK 764* למשרדי הס"ד. ובקשת *אחרי* את מנהל כח האדם, שלחו אותי לבניין אחר,

הוא קיבל אותי לראיון. סיפרתי לו שברחתי מרואן כשהיא הופצצה ואני מוזנשת עבודה בפאריס. הוא

מחן אותי בקצרות. בזמן ההדפסה נכנס קצין גבוה כס"ד. ודרש אותך לעבודה. למחרת הלכתי אליו *מנהל / 3 ימים* *Sup. STO EICHER* *המנהל הראשי / המנהל / 3 ימים*

והתקבלתי לעבודה אצלו. הוא היה מנהל מחלקת הכנייה של הס"ד. במסגרת עבודתי, נסעתי איתו לברוק אי

הכניינים שהגרמנים החרימו והקפדו אותם למרכזים לחקירות. ראיתי גם את הכונקרים הוות-קרעקיים

שכנו עובדי ארגון טודט, הייתי בביקורת המבנים שעד. באחת מנסיעות אלה ראיתי שכויים, צנחנים

אמריקאים, לא ראיתי חקירות אבל ידעתי את המטרה של המרתמים האלה. הכונקרים נכחו ב *Paris de Belgique*

ובסביבה. המקומות האלה *xx* היו מתוכננים למקרי חרום. היו שם טלפונים, מים, מזון הכל היה ערוך

למקרי חרום באופן כזה שהגרמנים היו יכולים להטמין ולנהל את המלחמה ממש. *Paris de Belgique*

למקרה הייתי מזכירה. היה במשרד ארון כרוז סודי המעביר שלי מטר לי כום אחר את המפתחות כדי

12.31 *12.31* *12.31*

72A

ה'ל

72

תפ

יג

מִלֵּקָה י

נצו הרבה הודות לחכמיות שמסרת לי
על החתמה היחידה נזכרת לי יום יום 1/7/01

בית

זרית

77.

סמותיהם האפיתיים הם: קרל רייבן ואולגה צ'רבינסקי. הם אסורים היו לעזור
בביצוע תכנית להוצאת החברים שלנו שנחפסו, טכלא פרן. (בית סיהר ליד פריס).
ניסינו לבקר אותם. הבצענו ככלא, אך באותו יום ביטלו את כל הנקודות. לא
נכנסנו. בפעם הראשונה נפגשנו עם צ'ארלס ולידיה כדי לקסור קשר עם
החברים בכלא פרן. בפגישה זו אני נותנת להם אחת התכניות של הסכנה וסקופות
השיגור של סילי 2. הגרסנים שהעמתי.

אני חושדת בהם כבר בפגישה הראשונה. קבענו להפגש במקום מסויים והם התעקשו
לקחת אותנו למסעדה ברובע הליטני. למסעדה זו נכנסת קבוצת גרמנים, פחישנים
כפינה אחרת של המסעדה ושרים בקול רם. היתה לי תחושה לא טובה. אחר כך,
התברר לי שאחד מהם היה נין אלה שפצרו אותי.

כשה ימים לאחר סכן, טקס פגש את צ'ארלס ולידיה שנחתו לו סכתב מקורם
ריילינגר שהיה כלוא בכלא פרן. הסכתב היה כתוב הולנדית אך באותיות
גותיות והדבר עורר את חשדנו לגבן צ'ארלס ולידיה. טקס פגש אל אנרי
פורהוילס, איש הסחרת היהודית הצרפתית - "הצבא היהודי", וסיפר לו על
חששותיו, אך פורהוילס הרגיע אותו ואמר שהם בסדר.

אני התכוונתי לחזור לאסטורס ומשם להמשיך לאוסוויץ. ביום הנסיעה הכעזנו
שהאנס ארליך יקח את המזורה שלי לתחנת הרכבת וסאני אלך לשגום את צ'ארלס
נ"כיתבר הפרובליקה" כדי לקבל ססנו סכתב שרצה שהעניר לאסטורס.

לקחתי את הסכתב וכתפניתי לתחנת המסר, עצרו אותי ארבעה גרמנים (אלה
סישבו במסעדה). בשחצנות בקשתי מהם לראות תעודות, כתגובה, היכו אותי.
הם לקחו אותי למכונית שחגתה ברחוב צדדי והסיעו אותי לבית סגורים
ברחוב ספונטיני SPONTANI, שם חקרו אותי. ידעתי שצ'ארלס הסגיר אותי.
בהתחלה היכו אותי סתם כך. דרשו סאמפסס, סרבותי, היכו אותי. התפססתי.
הכניסו אותי לאסכסיה. הגיעו שני גרמנים בבגדי ים, כל גופם מקופקע
בכתובות והתחילו לספל בי. ראז התחילו לחקור. לא עניתי. קבלתי את הסיפול
הרגיל של אסכסיה שהיה ידוע. עדיין לא דיברתי. היכו אותי בסוס. כססאלו
על הסכתב שקבלתי מצ'ארלס, החלסתי לומר שי נתן לי אותו. הססיכו לחקור
אותי וסיפרתי להם סיפור. ככלו אותי ביריים וברגלים. היה שם אדם פוגר
סרסם הכל. האשום נפסח עד הלילה. הענירו אותי לרח' סרסיאר. שם כתבו
את כתב האשום בגרד וחמסתי עליו. האסיסו אותי בבגידה חסורה, ריגול ועבודה
לסמן האוייב. לקחו אותי לכלא פרן. הוציאו אותי מהמכונית ככולה נאזיקים
קצרים בגליים וקשה היה לי ללכת. אחד השוטרים הכיא לי כוס סיס. כפרן היתה
חצר ענקית, נאסצע החצר הורידו אותי ואסרו לי ללכת לכיוון הסדרגות ולעלות בהן.
לא יכולתי. זרקו אותי לתא שהיו בו הרבה מזרובים. בבוקר העיר אותי אחד
השוטרים, נתן לי קפה. נפשה לי רע סכך.

1
לאחר שנחפסתי, הגרמנים ערכו חיפוש בבית המלון שבו גרתי ותפסו חברים
אחרים שהסתיירו חייל גרמני שערך. מסע ויבסילר ואנשי הקבוצה הצרפתית
נחפסו גם כן כאשר הגיעו לפגישה עם צ'ארלס. 12/55 קקל 1388/11
בפרו ראיתי את קורס ריילינגר, הוא עבד בניקיון, הוא נבהל כשראה אותי.
אחר כך שמו אותי בתא בודד, אסור היה לי לקבל ספר או כל דבר אחר, כנייר
סואלס קבלתי בזיוף לבן, אחרים קבלו נייר עיתון ויכלו לקרוא בו, האחרים
עבדו בעבודות שונות וגם ישבו יחד בתא, אני הייתי בבידוד, יום אחד,
שטפתי פתאום שריקה של שירים עבריים ותשובה לשריקה, גם אני שנית, זה
היה הקשר היחיד שהיה לגור אחר עם השבוי.

אחרי החקירה השניה הוכנסתי לצינוק, הביאו את הכוס שלי מהגסטאפו כדי
סיזנה אותי, היה רגע אחרי החקירה הראשונה שהרגשתי שלא אוכל לעבוד חקירה
בוספת, כשהירשו לי ללכת לטרוחיים רציתי לקפוץ החוצה אך לא היה לי האופף,
בקופה שלי היה סמל אחראי על כל הקופה, כשבילקחתי לחקירות הוא היה מביא
לי אוכל ועוסף אותו בסמיכה כדי שיפארו חם, הוא לא ידע שאני יהודי, הוא
גם הביא רופא ושניהם סיפרו כי בקופסאותיהם רבתחושות; הייתי חבולה מהחקירות
אינני זוכרת כמה ימים עברו, היה חושך, הייתי בצינוק, אחר כך התזירו אותי
לתא, הסמל האחראי שלח אלי כוס סקרא לי מהתב"ר, כתוך התב"ר, החביא שיסת
עיתון והוא קרה לי מסובך.

במהלך החקירה השלישית הודתי שאני יהודי, וסטרתי את שמי האמיתי.
בעזרת הסמל קבלתי פתקאות מקורס ריילינגר והיה לי גם קשר עם אלה שיסבר
בתאים הסמוכים לשלי, לא קבלתי חבילות מהצלח נאדוס, פעם בשבוע לקחו אותי
לטיול בחצר פנימית קטנה,
אחרי החקירה הרביעית הודיעו לי שהוצא בגדי גזר דין מוות, החקירות הפסיכו
רנפשו קשות יותר ויותר,
יום אחד לקחו אותי לזהות את מזרים קאסר, סאנשי המחתרת היהודית הצרפתית,
הוא היה בסצב גורא, הוא סימן לי בעיניו שאינני מכירה אותן וכך הסכמתי
לספור.

אחרי החקירה הרביעית שלחו אותי טרב לצינוק, אחרי שחזרתי לתא, כנסתי את כל
הבגדים, בא אלי אחד השומרים ואמר לי לצאת וסיהיה לי יותר טוב, הוא הביא לי
חצאית ולקח אותי לתא אחר עם בחורות צרפתיות, לפחדת בבוקר קראו אותנו
למסדר, בא יהודי אחד (שמו סימון או ססטון) שהיה עוזרו של ברובר, ספקד
סחנה הריכוז דראנסי, ולקחו אותנו לדראנסי, ככלא פרן הייתי ב-6 שנועות,
דוראנסי היתי' כיון שבוע לעשרה ימים, החברות מתקבוצה ההולנדית שהיו בדראנסי:
לולי, פטריציה, וזוי ואני ניסנו ליצור קשר עם הבחורות שהיו כלואים
בטרף, בדרך כלל נפגשנו בטרפאה.

יום אחד הגיעו לדראנסי כ- 30 חיילים גרמנים, קביב החופה פסרו ז'נורפים
צרפתים שצעקו לעברנו שהאמריקאים כבר בפריס.

13.13 תמונה 1388/11

לסחרת קראו בשמותיהם של החברים שהקנוצו שלבו והיה עליהם לצאת לחצר הסחנה.
לסרות שלא קראו בשמי, ירדתי לחצר. החברים גרשו אותי ואסרו לי לא לחזור למקום
הקודם שהייתי בו. נכנסתי לביתן אחר. החברים גיבתיים יצאו בגלל מדראגני גליווי
חיילים גרמנים. פתאום שמעתי שקוראים את שמי. היהודים שהיו בביתן שבו ניסיתי
להסתתר, גרשו אותי. נכנסתי לחצר אחר אבל גם שם גרשו אותי באיומים שיפגירו אותי.
יבאתי לחדר ולקחו אותי לתחנת הרכבת בבוויני. קבלתי פסוק. לחצר אחת לבוויני
לכד. שליטי לקרון ויצאנו לדרך. זה היה ב-17 באוגוסט 1944. זו הייתה רכבת
בוספים צבאית. רק הקרון שלנו, האחרון, היה קרון בהמות. היינו בתוכו כ-60 איש.
צופים מאד. הרכבת גסעה לאט, ירד עלינו כל הזמן. בזמן ההפצצות הגרמנים עצרו
את הרכבת והתפזרו בשדות. אנחנו בסארנו כלואים בקרון. כינינו התחילו סיחות על
נריחה מהקרון. אוכל לא היה כמעט. כוראגני זרקו לבו כפה קופסאות סרדיגים
ובסקוויסים. אתנו בקרון היו גם ספפחת כהן (ספפחת רוסטילר) ומרסל בלוך ועוד
אחרים. להם היה אהכל אך הם לא היו פוכבים לחלק אותו אתנו.
אחרי ויכותים הוחלט לברוח לפני שנחצה את הגבול לגרמניה. בקבע סדר קפיצה.
הוחלט שהראשונים יקפצו אלה שדורו לסרות על ידי הגרמנים.
לבסוף, לפני שהלכנו לישון, בלילה הסליכו, הוחלט לבטל את כל התכנית שחשש שהגרמנים
יהרגו את הזקנים שהיו בקרון ושלא יוכלו לקפוץ. הלכנו לישון. לקראת בוקר
התעוררתי והרגשתי שמסביבי יש הרבה מקום. שלושה ימים היינו בקרון צופים מאד.
ראיתי שכל הצרפתים, חוץ מאחד, קפצו וההולנדים, בסארנו. לא ידענו מה לעשות.
כאב לי מאד. הרגשתי שהצרפתים כגרו בנו. ידעתי שהגרמנים יהרו אותנו כעובס
על בריחת הצרפתים.
בבוקר, כשהרכבת עצרה, אסרנו לגרמנים שחלק מהאנשים בעלם (קפצו 27 איש).
הוציאו אותנו מהקרון, לקחו אותנו כל חפץ שהיה לנו והעמידו אותנו כשהי סוררת
סול חיילים גרמנים חמושים שהיכו לפקודת ירי. חפרו בור - קבר אחים. פתאום
חל ויכוח בין קצין ורסאכס לבין איש ס.ס. איש הס.ס. ררש סיוציאו אותנו להורג.
קצין הורסאכס סען סאנחנו חתת חסותו ולא הסכים לבוצא להורג. בסופו של דבר הוחזר
לקרון. שינו את מקומו ושסר אותו באמצע הרכבת כדי שיוכלו לשסור עלינו.
הגענו לוויסר. שם עמדנו שעות. העבירו אותנו לרכבת עם עובדים בוכנוולד. דפס
אחרי לאחד הקרונות. גם האחרים שהיו שם, היו אסירים פוליסיים, אנשי האוניברסיטה
של ברלין.
הגענו לבוכנוולד כשכל הסביבה היחה כבר מופצצת. את הגברים עם הרשימה של השסות
סלנו הסאירו בוכנוולד. את הנשים החזירו לוויסר, לכלא שססרתי. שם היינו כשכסר,
לקחו אותנו לס.ס. וקבלנו פקודות סאסר חדשות. שם נצלתנו את ההזדמנות וחדרתי
לסעון סאינני יהודיה אלא בוצריה הולנדית. לאחר כסה ימים גתנו לי הזדמנות
לברוח. לא ברחתי כי לא היה לאן. הביאו עוד נשים והעבירו אותנו ססחנה לסהנה.
בכל המחנות שעברנו סרבו לקבל אותנו. הם היו סלאים. בספטמבר 1944 הגענו לאנשוניץ.

בבקר, כשהרכבת עצרה, ^{שאלו} הגרמנים שחלק מן האנשים קפץ (27 איש) הוציאו אותנו מהרכבת, לקחו מאתנו כל מה שהיה ברשותנו, שעונים וכו' והעמידו אותנו בשתי שורות במרחק מה חפרו בור קבר אחים. מולנו עמדו חיילים גרמנים המושים מחכים לפקודה לירות. בינתיים החל ויכוח בין קצין ורמאט לבין איש ס.ס. איש ס.ס. רצה שיוציאו אותנו להורג בגוד קצין הוורשטיט אמר שאנחנו תחת חסותו ואין לירות בנו. בסופו של דבר הוחזרנו לקרון, מקומו של הקרון שונה - לא היינו אחרונים ברכבת, כדי שלא נכרח, המטכנו לנסוע, הביאו אותנו לצדד/נהל/ לווימר, שם עמדנו שעות העבירו אותנו לרכבת עם עובדים מבוכנוולד. דחפו אותי לאחד הקרונות. גם אלה שהיו גם היו אסירים פוליטיים, אנשי האוניברסיטה של ברלין.

הגענו לכוכנוולד כשכל הסביבה היתה כבר מופצצת. לקח את המשמנה, התחבנו איתנו לווימר - את הנשיב לכלא משטרתי. שם היינו כשבוע, בינתיים, לקחו אותנו לס.ס. וקבלנו פקודת מאכר חדשה. שם חזרתי ליטעון שאיבני יחד אלא נוצריה מהולנד. לאחר ימים מספר נתנו לי הודמנות לברוח. לא ברחתי, לא היה לא. הביאו עוד נשים והעבירו אותנו ממחנה למחנה, בכל המחנות שעברנו סרבו לקבל אותנו: הם היו מלאים בספטמבר 1944 הגענו לאושוויץ. לקראת ערב הוליכו אותנו הק ברגל

מהרכבת למחנה. הכניסו אותנו לביתן גדול, ציורו עליו להחפוט. שעות הסתובבנו עדומות.

לנשים הלא יהודיות נתנו פיזמקה - שמלת פסים. לקחו אותנו לחדר ריק, היינו בו לילה ויט. שם פגשתי בפעם הראשונה הראשונה בקאפו יהודי. הוא הזמין אחת אחת להיות אתו ותמורת זאת הקבל אוכל. ההרגשה היתה קשה מאד, לקחו אותנו לבירקנאו - הלכנו ברגל 3 ק"מ בעולות בבעלי עץ וההליכה הייתה קשה, זה היה מחנה קרגטין. בכלוק שהייתי הכל היה מעורבב: היו כנות ערובה עם ילדים קטנים נשים קומוניסטיות, יהודיות וכו'. פגשתי שם מכרות (אמו של קוצקי - סוציולוג צהצצצצ/צהצצצ/)

ידוע בגרמניה שהיה בא להרוצות לזורקדורף) אחראיות הביתן היו יהודיות הצליחו להפוך את ההיסטוריה לאחד מהמחנות - יחד עם הבריטנים - ואף לא התברכתי. לא רציתי לעבור כשביל הגרמנים. משום כך, לגהנוס היתה אפשרות להתנדב לעבודה. ואף לא התברכתי.

קרא לנו אל מגרש המסדרים, עברנו סלקציות. בכירקנאו הייתי כ-6 שבועות עד נוב' 1944. משם עברנו

לברגן בלזן ופתחנו את מחנה האוהלים כגשם שוטף. אנשים רבו על שמיכות היה נורא. ביום שני

השני והשלישי הביאו אוכל, אבל לא היו לנו כלי אוכל. הכל הושג בדרך של ויתור על אוכל.

העגלון שהביא לנו אוכל, היינץ פרנקל, הכיר אותי וסיפר לי שאת מהקבוצה שלנו נמצאת במחנה.

ברגן בלזן היה מחולק לשני מחנות, צפון ודרום, וכינתים יצתי קשר עם חברים שהיו במחנה השני.

במחנה של בני הערובה להחלפה כנגד שבויים גרמנים. אנחנו היינו יפניים. כפגשנו ליר הגרר

שהפרידה בין המחנות. מצאתי הרבה חברים מהמחנה ומכיתה"ח שעזרו לי מאד, אז באו מנתי חרות

גרמנים לגייס עובדות. התחמקתי עד שתפסו אותי. שלחו אותי לעבוד כשכיל יונקרספ ליד דרסאו.

עבדנו בחור ענקי שהיה מחולק לשניים. מצד אחד אנחנו עבדנו ובצד השני בחורים ממקומות שונים,

עסקנו בחריטה של חלקי מצעות. היה שם בחור כלגי שיצר קשר עם החורים ההולנדים ואיתי והם שלחו

לי אוכל ושתייה. הופגזנו כל הזמן, נלקחנו למקלט. בין היתר היה שם גרמני שלימד אותי לעבוד

במכונה, כל יום היה מביא לי סנדוויץ עטוף בעיין של היום הקודם וכך ידענו סוף המלחמה

קרב. הבחור היה קומוניסט, הבחורים ההולנדים החליטו לברוח והציעו שאצטרף אליהם. באותו לילה

העלו אותנו על רכבת, מבית אגוז החרושת ונסענו. לא ידענו לאן. יום אחד, הגרמנים יצאו. סגר

אותנו בקרונות ולא חזרו צ יותר. זה היה בכרך לקראת ערב התחלנו למסוע והגענו לטריינינגסטהאוס,

לאחר שהצלב האדום השתלט על המחנה. הצלב האדום עשה עסקה עם מפקד המחנה וסגנו: הם הועברו

לשווצריה הנטראלית ורמחנה הועבר ליד הצלב האדום. כך גיצלנו. במחנה מצאתי חברים ויטרים שהכירו

אותי ועזרו לי לחזור לחיים. שקלתי 33 ק"ג. כעבור שבוע חגיעו הרוסים, היתה לי בעיה לשכנע שאני

אמנם יהודיה צפון מזרחי לזהות המושאלת שלי - צפון מזרחי, הולנדית כשהתחילו

המעברים ממחנה למחנה.

ביום השחרור, במחנה, הודיע ראש הקבוצה ההולנדית בשם מלכת הולנד, שהולנד שמחה לקבל חזרה

את כל נתיניה, אך לא את הפליטים ההרגשה היתה קשה ביותר.

מטריינינגסטהאוס, יצאתי באמבולנס צרפתי, עם כמה חברים מהמחנה עד פילזן. שם, מתאבא האמרקני

לקחו אותנו למחנה מעבר של עובדים זרים למכרז ומשם יצאה רכבת עם עובדים הולנדים למאטריקס,

וכך חזרתי להולנד. שמענו במחנה שעושים כעיות לאנשים חסרי נתינות הולנדית. מצאנו יהודי מאן

הוא נתן לכל אחד מאתנו 10 גילדן והפגיש אותנו עם רופא של הצלב האדום שהביא אותנו לארבעה רופאים נסעתי בטרנס, על ארפוע, לאמסטרדם, ברסמתי בתחנת הרכבת, קבלתי תעודות על שמי האמיתי אך מקום לידתי הילונרסום שנהולב אחר-כך, גוייסתי לפעילות במסדר לעלייה ב שפיטל בחוזרים מהמחנות ובילדים יהודים שהסתתרו אצל בוצרים, עבדתי בצרפת, כזמן הזה, קבלתי הודעה מאימי וסאמי שהם מתכרבים לבסוע הביתה, אח"כ, קבלתי מהם גלויה מהם הגיעו לעלייה, סידרתי לי ביירות ובסמתי במדים עם ביירות מהג'וייבט לכרליון, עם היר סספר מחנות, נסעתי ממחנה למחנה, חיפשתי אותם, באחד המחנות, נכנסתי למשרד לעבור על הכרטיסיה, נכנס גנרל, יהודי אמריקאי, שהיה המסרבה על כל מחנות ה- אלא אחי מה אבי מחפשת, אמר למקור שהיה שם להתקשר למחנה מסויים ולברר אם אימי נאחי נמצאים בו, במקרה, כאשר הפקיד התקשר למשרד אותו מחנה, אחי היה בדיוק אז במשרד ושותתתי אתו לשלפון, אימי ואחי הגיעו למחנה שהייתי בו ואח"כ חזרנו למחנה שלהם, זו הייתה הפגישה הראשונה שלנו לאחר הסלחמה, עליתי ארצה באפריל 1947, אימי עלתה ארצה אחרי, ואחי הגיע ישר לסלחמה השחרור.

20

14:32
14:34

14:10
D.P. -
Rapha -

Insert 14:14
(after 14:10)

Insert 14:15
14:15

All station duplication - 14:15-14:18

14:18

14:18

14:20

14:21

14:22

14:23

Zondag, 21. 5. 44.

Beste Tientje,

Ik wou je eigenlijk al een paar weken geleden schrijven, maar je kunt je wel inmenken dat ik toen echt geen zin in schrijven had en later hou ik er een voorrang niet aan toe. Sinds we elkaar laatste geproben hebben is veel, heel veel veranderd en ik zelf geloof ik ook. Ja, het komt altijd anders als we denken en het licht er heel veel op dat ons nog een heel boel te wachten staat en niet juist bepaalde prettige dingen. Tienmaal heb je ook maar boven zien van alles geleerd. Het wordt er heel goed voor gezorgd dat we ons niet vervelen en niet te overmatig worden. —

Ik zou je zo graag weer een keer willen spreken, want ik hou toch niet schrijven wat ik denk en voel en wat me zo helemaal uitvult en bezig houdt (ik heb het juiste woord op't ogenblik niet voor vinden), maar ik denk dat je me wel begrijpen kunt. Trouwen vond ik het al altijd moeilijk staat in woorden uit te drukken wat ik denk en nog veel moeilijker om te schrijven. Het enige is dat we niet maar ook niet weten en nog minnen kunnen doen. Soms bemoeden ik je, dat je daar boven kunt zijn, zo helemaal alleen - ik denk dat ik er een stapel heb zou worden. Zo, maar nou genoeg van dat gezeg. —

hoe is't met jou, heb je't eig denk en hoe bevalt je het werk; zijn de mensen ook aardig tegen jou? Hier is er niet nieuw, Tom is er nog in die vakantie in het kamp. Het schiet meirje van jou, Jeroen en zijn meirje en Jeroen zijn er nu ook. Gezellig, niet waar?

Victor is op't ogenblik nog ziek; ze weten nog niet precies wat er leeft, maar hij zegt al de tijd op een andere afzetting en minnaar mag by hem komen.

Van Henry en Frans moet je heel veel en hartelijke groeten hebben.

Rose is ook ziek en is in hetzelfde ziekenhuis waar Gerard heeft gelegen; zij is ook zo'n klein meisje; ik hoop dat het niet erg is, want ze is toch al zo zwak. Nietz, je weet wel een verloofde van Jan is by haar. Zo dat is alles nieuws van thuis. Niet veel mooie dingen.

Sinds verlaan week Donauding ben ik ook aan het werk. Ik heb een baan bij op een kantoor als timmer-typpiste. Ontzettend veel werk en stropen werk — maar het aan te doen. M'n baas en kollega's zijn nog aardig tegen me en stropen ik hoop dat het goed functioneert in ontzettend bij voor me. Vanaf vandaag woon ik ook in een hotel van twee en half uur te betalen; een heel leuke kamer, maar — — — — — van je je weet wel !!!

Ik hoor dat ik er al van af was, maar aan de andere kant geeft me juist dit weer een beetje hoop. Anders is alles wel dan uitsluitend!

Ik hoop dat ik gauw weer iets van je hoor; schryf als je zin hebt! Ik verlang me nu al weer om ook van jullie naar je vader iets te horen te komen.

Hou je maar tere, Tientje en heel veel lief van je

P.S. schryf ook tante H. Hazen, Parijs.

Beste Tientje!

Heel eventjes een paar woorden, afslaan je nog dan misschien wel nog meer kwaad bent! Je eene brief aan ons alle hebben wij gekregen en ik wil je pas antwoorden, als het hier een beetje geregeld is. Tot zo lang maar heel veel hartelijke groeten. Ik schryf je in ieder geval nog van de week! Het allerallerbeste met je van
Metty

Zondag 21.5.44

Beste Teuntje,

Ik wou je eigenlijk al een paar weken geleden schrijven, maar je kunt je wel indenken, dat ik toen echt geen zin in schrijven had en later kon ik er eenvoudig niet aan toekomen. Sinds we elkaar laatst gesproken hebben is veel, heel veel veranderd en ik zelf geloof ik ook. Ja, het komt altijd anders dan we denken en het lijkt er wel veel op, dat ons nog een heleboel te wachten staat en niet juist bepaald prettige dingen. Inmiddels heb je ook daar boven zeker van alles gehoord. Het wordt er heel goed voor gezord, dat we ons niet vervelen en niet "zu übermütig" worden.

Ik zou je zo graag weer een keer willen spreken, want ik kan toch niet schrijven wat ik denk en voel en wat me zo helemaal uitvuld en bezig houdt (ik kan er het juiste woord op 't ogenblik niet voor vinden), maar ik denk, dat je me wel begrijpen kunt. Trouwens vond ik het al altijd moeilijk dat in woorden uit te drukken wat ik denk en nog veel moeilijker om te schrijven. Het ergste is dat we niets maar ook niets weten en nog minder kunnen doen. Soms bewonder ik je, dat je daar boven kunt zijn, zo helemaal alleen- ik denk dat ik er nu stapelgek zou worden. Zo, maar nou genoeg van dat gezeur.-

Hoe is 't met jou, heb je 't erg druk en hoe bevalt je het werk; zijn de mensen ook aardig tegen jou? Thuis is er niets nieuws, Tom is nog met vakantie in het kamp. Het dienstmeisje van Gus, Jaap en zijn meisje en Gerard zijn er nu ook. Gezellig, niet waar?

Victor is op 't ogenblik erg ziek, ze weten nog niet precies wat hij heeft, maar hij ligt al een tijd op een andere afdeling en niemand zag bij hem komen. Van Henny en Frans moet je heel veel en hartelijke groeten hebben.

..... is ook ziek en is in hetzelfde ziekenhuis waar Gerard heeft gelegen; zielig voor zo'n klein meisje ik hoop, dat het niet erg is, want ze is toch al zo zwak. Wietje, je weet wel, die verloofde van Jan is bij haar. Zo, dat is alles nieuws van thuis. Niet veel mooie dingen.

Sinds verlede week Donderdag ben ik ook aan het werk. Ik heb een baantje op een kantoor als steno-typiste. Ontzettens verfelend en stupiet werk- maar niets aan te doen. M'n baas en collega's zijn reuze aardig tegen me en sloven (ik hoop dat het goed geschreven is) ontzettend uit voor me. Vanaf vandaag woon ik ook in een hotel van hun en hoef niets te betalen, een heerlijke kamer, maar..... nou ja, je weet wel!!! Ik wou dat ik er al van af was, maar aan de andere kant geeft nu juist dit weer een beetje hoop. Anders is alles meer dan! Ik hoop, dat ik gauw weer iets van je hoor; schrijf als je zin hebt! Ik verheug me nu al weer ook van jullie daar ginds iets te weten te komen.

Hou je maar taai Teuntje en heel veel liefs van je w.g. Els

P.S. Schrijf poste restante ^{St. Lazare} ~~St. Lazare~~, Paris

Beste Teuntje!

Heel eventjes een paar worden, ofschoon je mij dan misschien wel nog meer kwaad bent! Je eene brief aan ons allen hebben wij gekregen en ik wil je pas antwoorden, als het hier een beetje geregeld is. Tot zoo lang maar heel veel hartelijke groeten. Ik schrijf je in ieder geval nog van de week! Het allerbeste met je van w.g. Metta.

Paris, 1e 27-5-44

Beste Teuntje,

Na, eindelijk ook eens een levensteken van mij, het wordt tijd, wat?!! Als ik bedankt voor je brief, hoor, ik vond het fijn van je te horen! Weet je, ik heb het altijd uitgesteld om jou te schrijven, omdat ik wachten wou tot alles een beetje tot rust gekomen is en ik je uitvoerig schrijven kan over alles. Maar ik zie nu, dat ik daar maar beter niet op wachten zal, want dat zal nog wel een heel poosje duren, geloof je ook niet? Je brief heb ik nog wel, maar geloof niet, dat er iets bepaald te beantwoorden is. Ik kan mij zeker best indenken in wat voor een stemming je geschreven hebt, het moet voor jou daar alleen nu ook echt moeilijk zijn, al zeg je je zelf (en het is ook zo) nog zo vaak: ik heb het goed hier en het is beter zo. Daarom zullen we toch proberen een beetje regelmatig contact te houden! Je denkt zeker, zoals het meestal in het zuiden gaat-dat er hier in Parijs heel wat gebeurd en heel wat nieuws is, maar daar moet ik je tot mijn spijt teleurstellen. D.w.z. te vertellen zou wel een heleboel zijn, dat snap je, maar er is niet zo iets bepaalds, dat ik denk: dat moet ik je nog schrijven. De tijd gaat voorbij, soms vlugger soms langzamer. Een poosje was ik ook alleen hier, maar dat is niets gedaan, een rotstemming. Nu ben ik sinds een paar dagen aan het werk, 6 uur per dag en de andere tijd vrij. Makkelijk is het niet als telephoniste, je moet er een gezond, zorgeloos hoofd voor hebben, maar de werktijd vind ik zo mooi, dan kan je ook nog zoo van alle mogelijke boodschapjes doen, dat heb je altijd nodig weet je. Na en zoo heb ik het de laatste tijd nog al druk, aan de ene kant wel fijn, aan de andere denk je toch soms, waar voor en wat bereik je. Weet je Teuntje net zoo goed als jij soms nog de grootste ruzie met K. zou willen hebben, denk ik nog wel eens aan mijn immere strijd, van het "werk" doen. Man. soms schaam ik me gewoon als ik daaraan denk. Het ziet nu alles zo heel anders uit! Helemaal, dacht ik wel eens, moesten we zo, n prijs betalen om te weten, hoe onbelangrijk al die kleine jaloezietjes etc. zijn? En weet je, ik geloof we weten het nog niet eens allemaal of altijd, want zelfs nu komt het nog alweer eens op, al is het soms op een andere manier. Er is bij mij alleen dat verschil, dat ik mij vroeger alleen over ergerde en dat ik het nu veel meer alleen ontzettend jammer vind, dat zoiets onder ons is (of het nu mijzelf betreft of niet hoor!) Maar ja, wij hebben nu een keer onze fouten en jij weet best, dat ik mijzelf daar natuurlijk ook bij bedoel! Heb je intussen post van Lo gehad? Hij wou je opzoeken, maar wist niet, of hij er deze keer aan toe kwam. Ja, ja Teuntje, zoo is het; van Els schrijf ik je maar niets, want daar had je zelf laatst een brief van. Ik vind het fijn, dat ze hier is, ofschoon we nu niet veel tijd hebben bij elkaar te komen. Ik wou maar, dat ik je wat heel mooi nieuws kan schrijven, zoowel voor jou, als ook "überhaupt", maar ik weet niet wat?! Ik had best zin om weer eens met je te kletsen, zoo over alles en nog wat - niet roddelen hoor - (heel veel hartelijke groeten en het aller beste ermee

maar daar zal zoo vlug wel niets van komen. w.g. Els)
 Maar trouwens je weet in deze tijd nooit iets van tevoren. Misschien kan ik nog op een goede dag weer in 't zuiden opduiken! Wij zullen 't maar afwachten. Met de anderen gaat het (enz.). veel heel mooi en tot ziens,

Hartelijke groeten en veel liefde van Mella.

Paris, 1e 27-5-44

Beste Teuntje,

Na, eindelijk ook eens een levensteken van mij, het wordt tijd, wat?!! Als
 1 bedankt voor je brief, hoor, ik vond het fijn van je te horen! Weet je,
 ik heb het altijd uitgesteld om jou te schrijven, omdat ik wachten wou
 tot alles een beetje tot rust gekomen is en ik je uitvoerig schrijven kan
 over alles. Maar ik zie nu, dat ik daar maar beter niet op wachten zal,
 want dat zal nog wel een heel poosje duren, geloof je ook niet? Je brief heb
 ik nog wel, maar geloof niet, dat er iets bepaald te beantwoorden is. Ik kan
 mij zeker best indenken in wat voor een stemming je geschreven hebt, het moet
 voor jou daar alleen nu ook echt moeilijk zijn, al zeg je je zelf (en het is
 ook zo) nog zo vaak: ik heb het goed hier en het is beter zo. Daarom zullen we
 toch proberen een beetje regelmatig contact te houden! Je denkt zeker, zoals
 het meestal in het zuiden gaat-dat er hier in Parijs heel wat gebeurd en heel
 wat nieuws is, maar daar moet ik je tot mijn spijt teleurstellen. D.w.z. te
 vertellen zou wel een heleboel zijn, dat snap je, maar er is niet zo iets
 bepaalds, dat ik denk: dat moet ik je nog schrijven. De tijd gaat voorbij, soms
 vlugger soms langzamer. Een poosje was ik ook alleen hier, maar dat is niets
 gedaan, een rotstemming. Nu ben ik sinds een paar dagen aan het werk, 6 uur
 per dag en de andere tijd vrij. Makkelijk is het niet als telephoniste, je moet
 er een gezond, zorgeloos hoofd voor hebben, maar de werktijd vind ik zo mooi, dan
 kan je ook nog zoo van alle mogelijke boodschappjes doen, dat heb je altijd nodig
 weet je. Na en zoo heb ik het de laatste tijd nog al druk, aan de ene kant
 wel fijn, aan de andere denk je toch soms, waar voor en wat bereik je. Weet je
 Teuntje net zoo goed als jij soms nog de grootste ruzie met K. zou willen hebben,
 denk ik nog wel eens aan mijn immere strijd, van het "werk" doen. Man, soms
 schaam ik me gewoon als ik daaraan denk. Het ziet nu alles zo heel anders uit!
 Helenaar, dacht ik wel eens, moesten we zo, n prijs betalen om te weten, hoe
 onbelangrijk al die kleine jaloezie-tjes etc. zijn? En weet je, ik geloof we
 weten het nog niet eens allemaal of altijd, want zelfs nu komt het nog alweer
 eens op, al is het soms op een andere manier. Er is bij mij alleen dat ver-
 schil, dat ik mij vroeger alleen over ergerde en dat ik het nu veel meer
 alleen ontzettend jammer vind, dat zoiets onder ons is (of het nu mijzelf betreft
 of niet hoor!) Maar ja, wij hebben nu een keer onze fouten en jij weet best,
 dat ik mijzelf daar natuurlijk ook bij bedoel! Heb je intussen post van Lo gehad?
 Hij wou je opzoeken, maar wist niet, of hij er deze keer aan toe kwam. Ja, ja
 Teuntje, zoo is het; van Els schrijf ik je maar niets, want daar had je zelf
 laatst een brief van. Ik vind het fijn, dat ze hier is, ofschoon we nu niet veel
 tijd hebben bij elkaar te komen. Ik wou maar, dat ik je wat heel mooi nieuws kan
 schrijven, zoowel voor jou, als ook "überhaupt", maar ik weet niet wat?! Ik had best zin
 om weer eens met je te kletsen, zoo over alles en nog wat - niet roddelen hoor-
 (heel veel hartelijke groeten en het aller beste ermee
 maar daar zal zoo vlug wel niets van komen. w.g. Els)
 Maar trouwens je weet in deze tijd nooit iets van tevoren, Misschien kan ik nog op een
 goede dag weer in 't zuiden opduiken! Wij zullen 't maar afwachten. Niet de anderen gaat
 het (enz.). veel heel mooi en tot ziens,

Hartelijke groeten en veel liefde van Metta.

Paris, le 27-6-44.

Beste Tanteje!

Na, uiteindelijk ook eens een levenssteek van
 mij, het wordt tijd, wat? Als 1. bedankt
 voor je brief, hoor, ik vond het fijn van je
 te horen! Weet je, ik heb het altijd niet
 gesteld om jou te schrijven, omdat ik
 wouken van tot alles een beetje tot rust
 gekomen is en ik je uitvoering schryf van
 kan, over alles. Maar ik zie nu, dat ik
 daar maar beter niet op wouken zal,
 want dat zal nog wel een heel paarje
 duuren, geloof je ook niet? — Je lief heb
 ik nog wel, maar geloof niet dat er iets
 bepaalds te beantwoorden is. Ik kan nu
 zeker best proberen in wat voor een stem-
 ming je geschreven hebt, het moet voor je
 daar alder meest mogelijk zijn, alzo
 je jezelf (en is het ook zo) nog zal velen: ik heb
 het goed hier en het is beter zo. Daarom wil-
 len we toch proberen een beetje regelmatig
 contact te houden. Je denkt zeker, zoals
 het meestal in T. minnen gaat — dat er hier
 heel veel hartelijke groeten... en het alles best
 nu is.

-2-

in Dary heel wat gevoel en heel wat mens-
 is, maar daar moet ik je dat mijn spijt de-
 leenstellen. D.w.z. te vertellen hoe wel een
 heel heel zijn, dat is spijt, maar er is niet ier-
 ick. Ik paals, dat ik denk: of dat moet ik
 je nog schrijven. De tijd gaat voorbij, soms
 vlugger, soms langzamer. Een poortje was ik ook
 alleen hier, maar dat is niets gekken, een
 rotstening. Nu ben ik sinds een paar dagen
 aan het werk, maar per dag een de ander-
 ne tijd vrij. Natuurlijk is het niet als tele-
 phone, je moet er een gesond, zorgloos hoofd,
 voor hebben; maar de werkdag vind ik zo
 mooi, dan kan je ook nog zo van alle
 mogelijke boodschappen doen, dat het je
 altijd nodig, weet je. Na een zoo heb ik het
 de laatste tijd nog al druk, aan de een
 komt wel zijn, aan de andere denk je toch
 soms, waarvoor wat bereik je. Weet je, dat
 het zo pakt, als je soms nog de grootste
 ruzie met K. zou willen hebben, denk ik
 wel eens aan mijn innere strijd van het
 "werk" doen. Nu, soms schroom ik me ge-

-3-

wou als ik er aan denk. Het ziet nu alles zoo
 heel anders uit! Het is nu, doordat ik wel eens
 moet zien wij een prijs behaalen om te we-
 ten, hoe onbelangrijk al die kleine ja-
 roei-tjes etc. zijn? Nu weet je, ik geloof we
 weten het nog niet eens allemaal of altijd,
 want zelfs nu komt het nog al eens eens
 op, al is het soms op een andere manier.
 Ik is bij mij alleen dit verschil, dat ik
 mij vroeger alleen over experie en dat ik
 het nu veel meer alleen ontzettend jam-
 mer vind, dat niets anders ons is of het
 nu mij zelf betreft al niet, hoor!, Maar nu ja,
 wij hebben nu een klein over fouten zijz weet
 best, dat ik me zelf daar natuurlijk ook
 bij bedacht! -- Heb je intussen port van Lige-
 raad? Alig wou je opzoecken, maar wist niet
 of hij er deze keer wantoe kwam. Ja, ja
 temtje zoo is het, van Els schrijft ik je maar
 niets, want daar hadtje zelf laatst een
 brief van. Ik vind het fijn dat ze hier is,
 of hoe wij nu niet veel tijd hebben
 bij elkaar te komen. Ik wou maar, dat ik

-26-

je wat heel voorzichtig was. Maar schryf me,
 hoevel voor je, als ook, "Ik schrijf je" maar
 ik weet niet wat? Het heel lief zijn en we
 eens met je te kletsen, zo over alles en nog
 wat, niet noodaken, maar, maar daar wat
 zo slecht wel niets van horen. Maar hoe
 weinig je weet in deze tijd, maar ik, ik voor
 te weten, misschien. Maar ik nog op een goede
 dag weer in 't zuiden opduiken. Wij willen 't
 maar afwachten. Met de anderen gaat het ook
 goed, liefhebber en bedacht ik. Zo, ik kan
 ik schijnt, het is al kant en ik heb soms nog
 altijd telephoning voor mijn ogen. Maar
 het gaat er maar om, dat je niet zonder
 bericht bent, je begrijpt wel, als ik niet ras
 uitverrij wordt, als ik mij voorwa, wat?
 Als je er zin in hebt, schrijf je weer gauw, wat?
 Dit is het in een rotskeuring. Denk niet, dat je
 die dan alleen met je zelf mond moet dragen;
 ik ben ver genoeg weg en veel eruits van!
 Het allerallerbeste verster met je, mijn ouders
 met je?!. Hier is maar verder heel mooi en
 tot ziens, hartelijke groeten en veel lief
 van
 M. H.

Leij, 8.6.1944.

Bete Tanne,

al een week geleden heb ik jouw brief ontvangen (als
 zijn pas 5 dagen gel.) en was ook van plan direct te schrijven,
 maar ik heb er echt niet aan toe kunnen. De hele dag ben
 ik aan 't werk en 's avonds komme we heel vaak samen om
 zo een beetje te bespreken en al de brood draaije te doen, die nog
 te doen vallen en als ik dan heel laat op m'n kamer kom,
 ben ik meestal niet meer in staat om zo iets als een brief
 te schrijven. Maar nu niet, met de vol me kom zo lang en uitge-
 put - dat ik absoluut niet, maar ook helemaal niet kunnen
 heb. De hele dag met een samen te zijn kort ook een beetje
 en zinnen en vooral beschrijving, dan ik dit geslacht heb.
 Soms moet ik zo maar weglopen - want dan heb ik een onvoldoende
 niet meer. Maar ja - ik heb het geprobeerd en niet ook naaien.
 Maar nou het grote nieuws - of niet je 't soms al? Je praat
 met z'n vijven op voor bij Avondster en zijn al weer vreden. Ik
 hoorde het op dezelfde dag, toen van Tanne met zijn familie en
 vrienden bij ons gekomen is en m'n eerste geslacht was: gelukkig
 dat ze minstens niet meer bij en onder een dierlijke honden
 staan, nou kunnen ze 't wel nog volhouden en kunnen ze
 zelfs overleven. Maar Tanne is er een beetje mistig over worden
 denken, toen zag ik ook wat een nog alles te wachten had
 staan. Hopen, hopen - dat is op 't ogenblik het eenigste wat
 we kunnen doen. Hoe jammer het gaat en opschiet, hoe meer
 hopen we hebben! Henry is deze week weer terug gekomen en heeft
 niet veel goeds verteld. Het van een Doel is nu met z'n hele familie
 verhuisd. Hij won daar niet meer slapen worden; grote 1., het on-
 nimmende van Tanne is erg groot - dat kind heeft ook nooit rust.
 Hirt en haar ouders is nu 20, en daar heb ik mijn familie (be-
 halve Jan - daar weet ik niet van) zijn bij Tanne's met varenthe.

De brieven zijn in orde!

[illegible]

Parijs, 8.6.1944

Beste Tonnie,

Al een week geleden heb ik jouw brief ontvangen (het zijn pas 5 dagen geleden) en was ook van plan direct te schrijven, maar ik kon er echt niet aan toe komen. De hele dag ben ik aan 't werk en 's avonds komen we heel vaak samen om zo een beetje te bespreken en dan de boodschappen te doen, die nog te doen vallen en als ik dan heel laat op mijn kamer kom, ben ik er meestal niet meer in staat om zo iets als een brief te schrijven. Lach me niet uit, ik voel me soms zo leeg en uitgeput- dat ik absoluut niet, maar ook helemaal niet denken kan. De hele dag met hem samen te zijn kost veel meer keucht en zenuwen en vooral beheersing dan ik ooit gedacht heb. Soms moet ik zo maar weglopen- want dan kan ik eenvoudig niet meer. Maar ja- ik heb het geprobeerd en weet ook waarom.

Maar nou het grote nieuws- of weet je 't soms al? Ze waren met z'n vijven bij..... en zijn al weer verder. Ik hoorde het op dezelfde dag, toen om Ton met zijn familie en zijn vrienden bij ons gekomen is en m'n eerste gedachten was: gelukkig, dat ze minstens niet meer hier en onder hun directe hoede staan, nou kunnen ze 't wel nog volhouden en komen er zeker doorheen. Maar toen ik er een beetje rustig over kon denken, toen zag ik ook, wat hun nog allen te wachten kan staan. Hopen, hopen- dat is op 't ogenblik het eenigste wat wij kunnen doen. Hoe gauwer het gaat en opschiet, hoe meer kans we hebben. ! Henry is deze week weer terug gekomen en heeft niet veel goeds verteld. Kees v.d. Pol, is nou met z'n hele familie verhuisd. Hij kon daar niet meer blijven wonen. Greetje S., het vriendinnetje van Karel is erg ziek- dat kind heeft ook nooit rust. Wiets en haar ouders is met Leo, en haar hele schoonfamilie (behalve Jan, daar weet ik niets van) zijn bij met vacantie. Van Gans heb ik niets gehoord. Ik denk, dat daar alles onveranderd is. Om Sf. is al weer verzoend en maakt het heel goed. Ze gaan hem gauw weer eens opzoeken. Ga je mee? Of hoe denk je " überhaupt" er over? Voor je brief heel veel dank, ik was er zo blij mee; jammer, dat we elkaar niet echt kunnen spreken; als ik aan de laatste keer denk, heb ik wel een kleine bijsmak, want ik kon je niet dat zeggen wat ik je eigenlijk op alles antwoorden wou- het zou immers volkomen nutteloos geweest zijn, je zag het toen alleen van een standpunt uit (ik wil niet zeggen verkeerd- maar toch zeker ook niet helemaal juist) - het valt er op het ogenblik helemaal niet over te discussieren, ik wou het jou alleen maar zeggen, omdat ik het anders niet eerlijk vond en aangezien we niet zo gauw bij elkaar zullen komen, heb ik het maar geschreven. Ik hoop, dat je 't nu niet kwalijk neemt en het begrijpen kunt. Misschien komen we ook nog bij je voor dat je ons nog verwacht! Dan ben je minstens niet alleen. Hoe voel je je anders, behalve de oudere zorgen (die blijven constant). Om je werk berijd ik je echt. Ik zou eens zo dolgraag echt willen werken; zodat ik dan helemaal niet meer aan het denken zou kunnen komen- alleen dood- en dood moe worden en aan niets kunnen denken! Tegenwoordig overwerk ik me zeker niet (trouwens deze brief schrijf ik ook in m'n werktijd) en zit zo wat de helft van m'n werktijd toch nog in de schuilkelder. Heb je daar ook last van en hoe slaap je 's nachts? De laatste tijd komt er hier niet al te veel van.

Trouwens huilen, je schreef daar van, ik zou niets liever willen dan een keer echt te kunnen huilen- maar helaas, ik kan het niet, in tegendeel ik heb het gevoel, dat mijn keel dicht gesnoert is, dat er niets maar ook niets tussen kan en daaronder en daar boven is een grote lege ruimte.- Maar nou genoeg daarvan- zo wordt het ook niet beter en berijken doen we er ook niets mee. We moeten maar zien hoe we daar doorheen komen- en we komen er ook!

Tonnie hou je taal-~~t~~ duurt niet meer lang, en blijf vooral gezond! Schrijf heel gauw weer (ik zou je nooit meer zo lang laten wachten, echt niet!) en het allerbeste met je, meisje.

Heel veel liefs van je

w.g. Els

De brieven zijn in order!

schryf ik ook niet uitvoerig. Maar de courtjes tyden
 heb ik schreef ik ook niet uitvoerig. Wat ben je van plan
 te doen? Ben je ook naar Frankfurt? Schreef nog eens
 jouw vader knip ik ook. Schreef nog om dat ik weer
 heb. Hij menen twee en twee! Het is goed gedaan.
 heel veel liefde en het is voor de hoop van jouw vader.

Weg.

Beste Feuntye!

Baris, 5 III. 44.

Zoo, bij die gelegenheid zal ik ook weer eens iets van mij laten
 horen. Op je laatste brief had ik je geantwoord, maar ik weet niet
 of je hem wel ooit ontvangen hebt. De post gaat tegenwoordig zeer
 onregelmatig, een brief uit Lyon heb ik ook nooit ontvangen. Ja
 Feuntye wat zal ik je vertellen. Ik hoop dat Betty inhuusen bij je wa-
 en je van onze 5 vrienden vertelt heeft. Het is het nieuws "op 't ogen-
 blik, alleen mag absoluut geen een fr. ch. weten dat ze nog hier in
 de buurt zijn. Als het lukken van gaan ze ook meteen daar, dat
 hoorde je toch? Na, dan maar niet meer zover, misschien gebeurt
 toch nog ook eens iets goeds! -

Om je evenster in de sfeer in te brengen, zal ik je eerst nu
 vertellen, dat ik op 10 ogenblik in best lig. Al sinds 10 dagen ~~in best~~
 ik in preier heb weet ik zelf niet, iets aan de vieren en in ge-
 ik met de blinddarm. De doctor zal vandaag of morgen komen
 en dan hoop ik te horen of ik in de kliniek moet of hier of wat.
 Ik heb echt geen geduld om zoo lang in best te liggen. Ik heb in-
 ligit ik al een paar weken last van, maar slacht altijd al-
 er niet op het, gaat het het vliegste over, maar deze keer nu.

liet omgekeert! Althuis, helemaal, nu waar
 en helboel te doen is oplossen. Maar, en het
 het nooden zullen. Het is, hoofdzakelijk de
 schouw en gereis, omdat nu ook de alle
 mogelijk, maar de, maar de, willen
 zoals, de, maar en, die, die alle
 overigens heel graag mag! te blijft hier, hoewel
 niet, maar, over, overigens, maar, liet, magt
 toch! Weet, je, al, wat, of, je, doet. Dat, je, wilt
 aan, wil, raden, en, ook, een, niet, en, dan
 hebben, weet, je, wel. Maar, liet, licht, me, liet
 okelig, voor, je, om, alleen, staan, in, het, nu,
 den, achter, te, blijven, wilt, je, ook, wilt, maar
 ik, wil, je, verder, niet, beïnvloeden, je, wilt, liet
 natuurlijk, zelf, weten. Dat, als, toch, maar, is,
 gaan, wilt, hoewel, je, ziele. Het, is, nu, wel, weer
 mogelijk, voor, maar, in, te, dat, hier, hoewel,
 maar, te, tal, liet, de, als, te, tal, doen. Het, zelf,
 als, te, gerand, nu, - loep, de, hele, hoog, hoewel,
 nóg, en, afspreek, achterna, maar, over,
 hoewel, tijd, zal, dat, ook, wel, veel, minder, wor-
 den, helemaal, als, de, door, je, - dan, is,
 misschien, alles, en, dan, die, ook, voor, de, prau-
 etc. - hier, in, maar, wat, we, dan, doen, meer
 dan, we, vooral, hier, maar, misschien, is, de, aan-
 loep, nu, ook, niet, al, maar, afgelegen, dan, hoewel,
 je, niet, meer, late, prauken, (of, open, van
 deze, manier!) in, misschien, maar, wij, alle-
 maal, wel, veel, maar, achterna? Maar, dat, van
 wat, zijn, zeg, als, je, gaat, hoewel, je, wel, de, groen
 aan, alle, anderen, en, als, je, dan, tijd, hebt, en,
 je, dan, ook, maar, mijn, anders: hoewel, Betty,
 en, lief, nu, liet, anders, niet, te, ook! -
 je, wat, in, eigenlijk, nog, meer, nu, en?
 Als, heeft, een, helboel, nu, gebracht, hoewel, dan,
 voor, en, ook, hoewel, de, nu, en, anders, hoewel,
 je, dan, op, te, oogenblik, natuurlijk, goed, ook, niet
 dat, die, anderen, hier, was. Niet, dat, nu, al, tot
 alle, hoewel, zijn, maar, je, magt, wel, hoewel,
 het, hoewel, We, hoewel, dan, niet, allemaal, is

elkaar, nu er over kort lijn niemand meer
zijn zal, wel je dat het leed is altijd was,
dat je als naar goed waardeert, dat je het
niet hebt. Maar zo wij het je inzien als
niet gevoelen, dat weet je!

Het wijzelf en het dat het anders heel
goed. Alleen heb ik een gebuld en in te te
zijn, maar ja wat heb je er aan. Ofschoon
je de moeite als je nu misschien weggaat
en als je daar is, dan nog eens van je lo-
ren. Ik van het. Het zijn velen. Het is
kurare of dan het dat doet. Er niet toe. Het is
er binnentert menschen niet meer zijn. Het
de van keppen, sliep biter niet. Aan het
adren, als het je voor laat. Ik heb van
dag, als al niet van geschieden, dan mijn
andere en voor een paar bieren, dan het
naar de laatste, anders wordt het te
del en dan. Het is helemaal anders.
Het of ik heb je het niet wilt. Maar het
je een menschen wel, de laatste gelegen-
heid hier in Drenthe, zelf wapen dragen.
Het.

Dus kuntje je hoort je wel verder heel
traai, vrede vrede. Maar we allemaal
zijn. De hoop alleen niet niet meer lang!
Ik als jullie misschien het geluk hebben
niet dat door te kunnen naar hun. Dan
late. Jullie het ons ook een vrede, goed?
Ma je het misschien nog wel eens een beetje
je een een naar eenmaal. Overens hier
denken. Het dat een vrede, het niet
hoor zo heel. Ik heb niet. Ma, nu het ge-
niet. Het zal zeker, ogenschijnlijk wel vrede.
Overens die ik op. De laatste in de van je
van mijn. Conijn. Daar schreef ik je dit
van. Het is alles. Het is niet je, dan
het grote reis en het grote. Het grote
zijn, hoor!

Heel veel. Het is heel veel.

Metta

Lacqau, 5-7-44

Beste Tonny,

Hoe je aan de andere brieven kunt zien, ben ik net uit H. gekomen- daarom heb ik ook zo lang niets van mij laten horen. Hoe gaat het met je, alles in orde en ben je gezond? De brief voor Bloks heb ik persoonlijk afgegeven, je moet heel veel hartelijke groeten hebben van haar. Zij is al ruim een week of zes bij Gus. Met Gus gaat het nu weer een beetje beter gelukkig. Verleden week heeft hij ook een brief aan Leo'tje geschreven, fijn niet waar? Aan Jan heb ik met z'n verjaardag geschreven en nu eens ons allemaal gefeliciteerd. Weet je nog dat

Wat is intussen niet alles veranderd en wat hebben in de betrekkelijk korte tijd niet alles gezien en beleefd. Hier is niet veel nieuws en wat er is, zal Betty je wel vertellen. Uit H. moet je van allemaal de hartelijkste groeten hebben; Frans heeft ook een stukje speelgoed voor het kindje meegestuurd (Betty heeft het op 't ogenblik). Misschien ga ik volgende week weer daar naar toe- even afwachten. Roje is weer uit de S. en maakt het weer goed. Els en Jan zijn verhuisd- net op tijd- en maken het uitstekend. Een leuk span. Frans en Hanny zwerven overal rond. De kinderen zijn bij Opa en Oma. Jaap, Marietje en Gerard, zijn bij Berl en Arno en Tea bij Lotte. Op 't ogenblik heb ik het nogal druk maar wilde toch even een levensteken met Betty meegeven, daarom schrijf ik ook niet uitvoerig. Zoo dra ik eventjes tijd heb, schrijf ik wel uitvoerig. Wat ben jij van plan te doen, ga je ook naar tante S. ? Schrijf nog eens gauw, dan krijg ik de brief nog, voordat ik weer weg ga. Nou, ik zal ook heel gauw schrijven. Hou je maar taai en laat het je goed gaan. Heel veel liefs en tot ziens (ik hoop van gauw)

w.g. Els

Parijs 5.VII.44

Beste Teuntje!

Zoo, bij die gelegenheid zal ik ook weer eens iets van mij laten horen. Op je laatste brief had ik geantwoord, maar ik weet niet of je hem wel ooit ontvangen hebt, de post gaat tegenwoordig zoo onregelmatig, een brief uit Lyon heb ik ook nooit ontvangen. Ja Teuntje, wat zal ik je vertellen. Ik hoop, dat Betty intussen bij je was en van onze 5 vrienden vertelt heeft. Het is "het nieuws" op 't ogenblik, alleen mag absoluut geen een fr.ch. weten dat ze nog hier in de buurt zijn. Als het luken zou gaan ze ook meteen door, dat hoorde je toch? Na, dan maar niet meer erover, misschien gebeurt er toch nog ook eens iets goeds ?!-

Om je eventjes in de sfeer in te brengen, zal ik je eerst maar vertellen, dat ik op 't ogenblik in bed lig. Al sinds 1 hele week. Wat ik precies heb weet ik zelf niet, iets aan de nieren en nu geloof ik met de blinde dann. De dokter zal vandaag of morgen komen en dan hoop ik te horen, of ik in de kliniek moet of hoe of wat. Ik heb echt geen geduld om zoo lang in bed te liggen. Ik heb er eigenlijk al een paar weken last van, maar dacht altijd als je er niet op let, gaat het het vlugste over, maar deze keer was het omgekeerd. Akelig, helemaal nu waar een heleboel te doen is ofschoon Cor en Els het wel redden zullen. Het is hoofdzakelijk geschouw en gereis, omdat nu ook nog alle mogelijke mensen naar de firma Sfa. willen, zoals de Vriesen en Sperbers, die ik allen overigens heel graag mag! Er blijft hier zoowat niemand meer over; ongezellig maar het moet toch! Weet jij al wat of je doet? Dat ik je niets aan wil raden en er ook geen intessee bij zou hebben weet je wel. Maar het lijkt me echt akelig voor je om alleen daar in het zuiden achter te blijven, vind je ook niet? Maar ik wil je verder niet beïnvloeden, je moet het natuurlijk zelf weten. Dat Els toch naar P. gaan wil hoorde je zeker. Het is nu wel weer moeilijker voor haar nu ze dat hier hoorde maar ze zal het denk ik toch doen. Ik zelf- als ik gezond ben- loop de hele dag boodschappen en afspraken achterna, maar over korte tijd zal dat ook veel minder worden, helemaal als de 5 daar zijn. Dan is misschien alleen nog Cor, die ook voor de fransen ect. bezig is, die nog te doen heeft. Maar ja wat we dan doen moeten we maar zien. Maar misschien is de oorlog nu ook echt gauw afgelopen, dan hoef je niet meer zoo

te puzzelen (of- op een andere manier!) En misschien komen wij allemaal wel heel gauw achterna?! Nou, dat zou wat zijn.. Zeg als je gaat breng je wel de groeten aan alle anderen- en als je eens tijd hebt ga je dan ook naar mijn ouders? Ik geef Betty een brief mee- het adres weet ze ook.

Ja, wat is er eigenlijk nog naar nieuws? Els heeft een heleboel meegebracht, brieven etc. voor jou ook photos. De stemming onder elkaar is hier op 't ogenblik gelukkig goed, ook met Betty, die gisteren hier was. Niet dat wij altijd alle vrolijk zijn, maar je snapt wel hoe ik het bedoel. We horen toch echt helemaal bij elkaar, nu er overkort bijna niemand meer zal zijn, voel je dat het beste. Is altijd zoo, dat je iets pas goed waardeert, als je het niet hebt. Maar zoo wijs ben jij intussen ook wel geworden, dat weet ik.

Met mijzelf en Cor gaat het anders heel goed. Alleen heb ik geen geduld over om ziek te zijn, maar ja, wat kun je er aan doen? Zeg Teuntje, als je nu misschien meegaat en ook anders, laat je dan nog eens van je horen?! Ik zou het echt fijn vinden. E.B. Sint Lazare of aan Cor, dat doet er niet toe. Els zal er binnenkort misschien niet meer zijn, dus ik zou zeggen, schrijf beter niet aan haar adres, al schrijf je voor haar. Ik heb vandag ook al naar Lyon geschreven, aan mijn ouders en nog een paar brieven, nu ben jij maar de laatste, anders wordt het te veel en dan ben je helemaal onpersoonlijk, ofschoon je het niet wilt. Maar het is nu misschien wel de laatste gelegenheid hier in Frankrijk, zelfs waarschijnlijk.-

Dus Teuntje je houd je wel verder heel taai, oude taaië moeten wij allemaal zijn. Ik hoop alleen echt niet meer lang! En als jullie misschien het geluk hebben meteen door te kunnen naar huis- dan laten jullie het ons ook even voelen-goed?

Maar je zal misschien nog wel eens een keertje aan een paar eenzame zwervers hier denken. (Ik heb geen medelijden met mijzelf hoor; zoo bedoel ik het niet) Nou, nu echt genoeg. Betty zal ieder ogenblik wel verschijnen. Overigens lig ik op 't ogenblik in de woning van mijn cousin, daar schreef ik je toch van? Het allerbeste met je; eventueel heel goede reis en in ieder geval tot spoedig ziens hoor!

Heel veel hartelijke groeten van

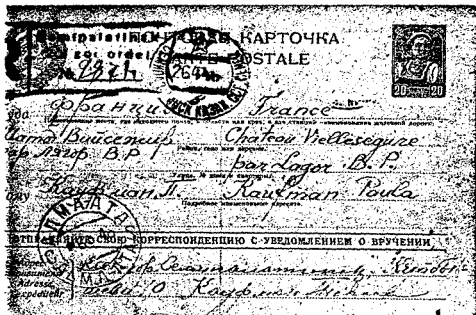
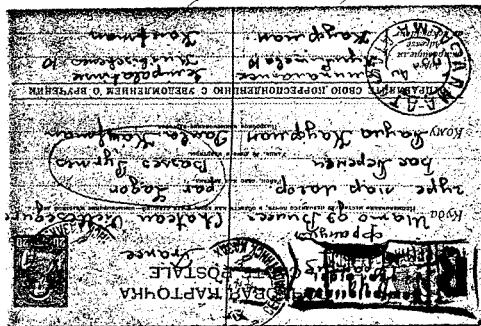
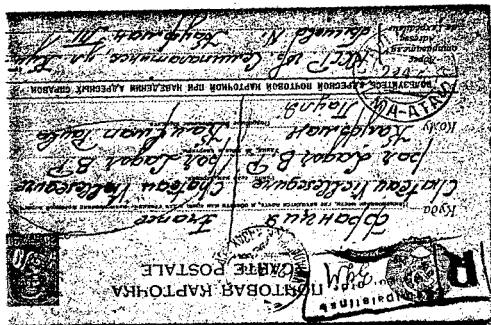
w.g. Metta

20843 6/16. Scavina Palayashk 24/4/46

[illegible]

Penripatatyinsk. 3/11, 86
Mein liebes Kind! Ich habe
von dir keine Post erhalten, so
ist die Ursache? Wir fahren wahr-
scheinlich am 20 dieses Monats nach
Wohin wir noch nicht, geht. Gut
ich soll dort jemanden treffen
Hast du liebes Kind irgend Nach-
von der Familie, ach mein liebes
trachte dass wir bald zusammen
kommen, wie möchte ich dich
schon umarmen. Der h. Wili a.
ist als Schöfer und jetzt nicht zu-
se. Ich grüße und küsse dich herzlich
trachte dass wir bald zusammen

25/3 46. Seipen Talpust
Mein lieber Plumeau,
Vorher hab ich ein Brief
vom 27/2 erhalten, welchen
Gemeinderath für seine
Sorge nun ihm. Wie sehr
gaut gut, der 1. März
anfeiert und verdient
ich Arbeit zu thun.
an dem ich habe so
Zeit werden. In unser
tielt nach Gottes, gebe
Gott das ich soll dich
dein Kind bald Plumeau
nein können nach so
längere Zeit. Wie sind hier
alleine, wir drei hab eine
Möbeln keine Baracken
geholt. Er ist ein aufmunter
schmele die alles. Ich kenne
glaubt und geküsst und
glimm Wangen

dit is de eerste kaart vanuit
Siberië. 12/XII/1945.

YIP **Polska** KAKI
NADAWCA
T. Kaufman
Pionier 29/16

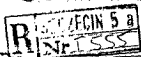
Polen

liebe Leute So mein
... hat sich schon
alles geschrieben ich
möchte gehen in Libuz nur
es ist sehr schwer weil
sie sind überall ist ich
aussichtslos und werden
... ... Pandone
... ... sich
... es grüßt
... ... Bruder
... nicht an uns
... das mich sehr ...

TOWA

Paula Kaufman
Aust. d. d. 8937
Hec. ...
Aust. 21
Holland

Polen

3.

француз.

Куда: Катаяу Видюс Франзия
 Из: Шенгенский пункт, департамент дотла, в аэропорту
 с/курс пар лагор CHATEAU VIEILLE SEGU
 Б.П. PAR LAGOR
 Кому Кауфман Р. B.P. FRANCE
 Кауфман Р.

НА КАЖДОМ ПОЧТОВОМ ОТПРАВЛЕНИИ ПРИШКТЕ С АДРЕС

Adresse
ompravine an
Adresse
de l'expéditeur

~~Geo~~ Kueb
Kayd

ПОМЧУЙТЕСЬ АЛЕСОН ПОЧТОВОЙ НАРТОЧКОЙ ПРИ НАБЛЕДЕНИИ АЛЕСНЫХ СПАВОН

ОТГОВАР КАРТОЧКА
КАРТЕ ПОСТАЛЕ

22/1/46

My dear Paula
 Write me often. Through all this six years I have
 received only three telegrams from. Have you
 been all time? Has your life in a camp? Have you
 no news about father? I am longing so much
 after and how happy I would be, to be with you.
 Give you advice, maybe for your maintenance.
 And where are you working and what intend you
 to do in the future - will you leave France for
 Palestine, or will you return to Poland. He hope to
 return soon to our country but where he do not
 know. Have you have the last news about father -
 Write me often and very much about your life.
 Write me about to uncle Jack and aunt Bertha.
 Is your sister to uncle Jack has married
 to Emma. I heard Hydra has married
 to Kiser. Mother and Vicki.

Frankfurt 1/46

Mein liebes Kind!
 seit 3 Wochen fahren wir der so gerne
 in Heimat zu in 5 Tagen können
 wir wir zur Grenze von dort
 werde dir verständigen es
 genügt sind. Hast dich
 herzlich Deine Mamma
 Beste grüße
 Mami

Mein liebes Kind. Stettin 3/1/46
 Seit 4 Wochen, da sind wir nach
 Stettin angekommen, wir haben aber
 keine Möglichkeit weiter zu fahren.
 Hier ist das Leben sehr schwer.
 Ich weiß nicht aus und ein.
 Willi will sich einen Namen, ich
 weiß nicht was ich soll aufan-
 gen, bis mit seine Familie von
 3 Personen bleibt. Ich bin sehr
 verpflichtet, wenn du kannst
 liebes Kind etwas helfen. Braut
 k. du kannst ihm Papiere oder
 eine Freigabe schicken. Es k. nicht
 in seine Mamma.

108/57

KARTA POCZTOWA

NADAWCA:
 Tenna Hout
 Fisserim
 Fisserim 29
 Bille über Hechatur
 mitlen Sie gef. Kunstel 21
 die Post der Fisserim
 raquie sie
 abo sobacry
 ceasse nas piz
 dra vian i halm
 e Troja Terap

3.

Amsterdam
 Holland
 für Paula Kaufman

P.P.T. 11.-IX. 45-10.000.000 M-83723

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА
 CARTE POSTALE

2.

Куда: Голландия
 Амстердам
 Амстее 21
 Гехалус
 Колу Кауфман П.
 Амстердам
 Амстее 21
 Гехалус
 Кауфман Paula

ПОЛЬЗУЙТЕСЬ АДРЕСНОЙ ПОЧТОВОЙ КАРТОЧКОЙ ПРИ НАВЕДЕНИИ АДРЕСНЫХ СПРАВОК

Адрес:
 Отправителя
 Adresse
 de l'expéditeur: Ковел
 Кауфман.

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА
 CARTE POSTALE

1.

Куда: Голландия
 Амстердам
 Амстее 21
 Гехалус
 Колу Кауфман П.
 Амстердам
 Амстее 21
 Гехалус
 Кауфман Paula

ПОЛЬЗУЙТЕСЬ АДРЕСНОЙ ПОЧТОВОЙ КАРТОЧКОЙ ПРИ НАВЕДЕНИИ АДРЕСНЫХ СПРАВОК

Адрес:
 Отправителя
 Adresse
 de l'expéditeur: Ковел
 Кауфман.

[illegible]

18. 11. 1946
 Heute 7. und 8. Klasse
 Ich schreibe für die letzte Karte noch
 Zustand und Wetter, merkten immer schon beim
 im Folgenden wird schon daran, so man merkten
 sein auf einem trosten wieder auf werden
 mit den schreien unsere schreie immer
 sehr fahren sehr gut und sehr schön
 was man hat so sehr lustig und andere
 die Karte so gut und lustig
 und hoffe sehr sehr sehr
 sehr sehr sehr

[illegible]

16815

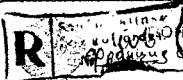
Куда **Шатан-Виллен** **Chateau Villedesq.**
изур **пар лагар Б.Р.** **par Lagar B. P.**
Кому **Хаурман Паула** **Kaufman Paula.**

ОТПРАВЛЯЮ СВОЮ КОРРЕСПОНДЕНЦИЮ С УВЕДОМЛЕНИЕМ О ВРУЧЕНИИ

С.С.С.Р.

Семипалатинск
Худисина 10.
Хаурман П.

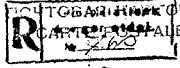
Куда **Шато де Виллен** **Chateau de Villedesq.**
изур **пар лагар Бас** **gure par Lager**
Гирен **Basses Tyrenes**
Кому **Паула Хаурман** **Paula Kaufman**

ОТПРАВЛЯЮ СВОЮ КОРРЕСПОНДЕНЦИЮ С УВЕДОМЛЕНИЕМ О ВРУЧЕНИИ

Адрес
отправителя
Adresse
de l'expéditeur

Семипалатинск
Худисина 10.
Хаурман

Семипалатинск
Худисина 10
Хаурман П.

Куда **Палестина** **PALESTINE**
перек Шел-Авив **TEL-AVIV**
ул. Рашин 34 **RASHISTREET 34**
Кому **Яков Миллет** **JACOB MILLET**
Почта из Иерусалима

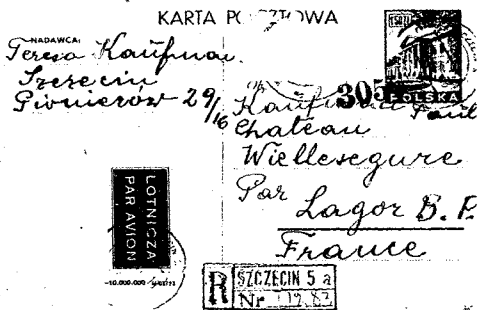
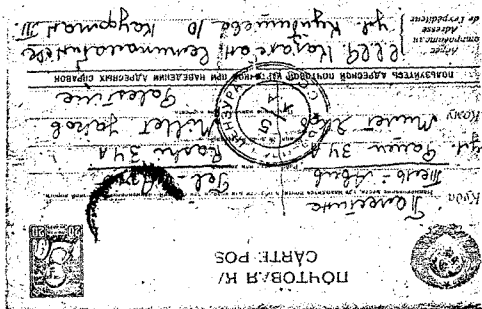
ПИСЬТЕ ПРАВИЛЬНЫЕ, ТОЧНЫЕ И РАЗБОРЧИВЫЕ АДРЕСА

Адрес
отправителя
Adresse
de l'expéditeur

Хаурман Шерек пер. Семипалатинск
Касер ул. Худисина 10

5/18/85

Handwritten text, likely a letter or document, with a date stamp "1945" and a signature "John ...".

Handwritten text, likely a letter or document, with a date stamp "1945" and a signature "John ...".

Handwritten text in Polish, dated "1945". The text discusses the situation of the Jewish population in the ghetto, mentioning the lack of food and the need for help.

100/15

R Semipalatinsk **ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА**
N° 101 **POSTALE**

Франция France
Куда Chateau Villedesquire
par Lagor B.P.
Кому Kaufmann Julia Kaufmann
улица

ПОЛЬЗУЙТЕСЬ АДРЕСНОЙ ПОЧТОВОЙ КАРТОЧКОЙ ПРИ НАВЕДЕНИИ АДРЕСНЫХ ССЫЛКИ

Адрес отправителя: СССР, г. Семипалатинск, ул. Кузнецова, N. 10. Kaufmann Т.Т.

R Semipalatinsk **ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА**
N° 99 **CARTES POSTALES**

Франция France
Куда Chateau de Villedesquire
par Lagor B.P.
Баа Гиренен Basses Pyrenees
Кому Гайна Kaufmann Paula Kaufmann

ПОЛЬЗУЙТЕСЬ АДРЕСНОЙ ПОЧТОВОЙ КАРТОЧКОЙ ПРИ НАВЕДЕНИИ АДРЕСНЫХ ССЫЛКИ

Адрес отправителя: СССР, Семипалатинск, Кузнецова 10. Kaufmann Ludwig

R Semipalatinsk **ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА**
N° 101 **POSTALE**

Франция France
Куда Chateau de Villedesquire
par Lagor B.P.
Баа Гиренен Basses Pyrenees
Кому Гайна Kaufmann Paula Kaufmann

ПОЛЬЗУЙТЕСЬ АДРЕСНОЙ ПОЧТОВОЙ КАРТОЧКОЙ ПРИ НАВЕДЕНИИ АДРЕСНЫХ ССЫЛКИ

Адрес отправителя: СССР, Семипалатинск, Кузнецова 10. Kaufman

22/IV 46. Semské Jazykush.
 Hoje kochanie Saisicko
 do nasie pu otugir. Sa
 bach zovnu moze shi
 bilovnia z To ba puvnia
 jaka ja saasich na!
 ze mi sy kochanie zotla
 Tasi shve mi up sase
 bravi na mysl w
 sie stato z Tota lu
 mi sy kochanie moze
 nie v mien nie z epot
 minaso. Napies mi
 kochanie do koto rego
 rokie sy brata z mui
 v koutakeie i golnie
 on byt valy mui tam
 napiesai, aby sie sase
 shve chie. Batye p
 serdecnie. Batye p
 toj z choma napiesai

[illegible][illegible]

108/15

LOTNICA
PAR AVION

NADAWCA:
Ferra Kaufman

Preced

Pionier 29/16

Paula Kaufman

Hechalutz

Amstel 21

Amsterdam

Holland

P.P.T. 11-IX. 45-10.000.000 M-637/2

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА
CARTE POSTALE

Куда Франция
Шатне де Рей Сегре
Пар лапор Туре
Колу Кауфман Таумена
France
Chateau de Villeret
par Leger Basses Pyr
Kaufmann Paulin

ПОЛЬЗУЙТЕСЬ АДРЕСНОЙ ПОЧТОВОЙ КАРТОЧКОЙ ПРИ НАВЕДЕНИИ АДРЕСНЫХ СПРАВОК

Адрес
отправителя
Adresse
de l'expéditeur.

Kazl. E. Semina -
Kuznetsova 10
Kaufman Tereza

Semipalatinsk
Kuznetsova 10 Kaufman S.

Ma bien chère fille Pauline Hougoussé -
 J'arrive de Fos aux nouvelles - Mon et l'été
 bien poétique - il te ramène et va pas
 le temps de fréquenter l'école -
 Ça est Papa ? Est - tu en contact
 avec oncle Helman ? Que sais tu
 de la tante Berthe ? - Nous arrivons
 quelques télégrammes de l'oncle
 Hub - et même des paquets -
 mais depuis m'ici nous n'avons
 plus de nouvelles - Écris-moi
 bientôt comment tu vas - et quelle
 sont tes projets - Nous espérons
 te retourner à la maison au
 printemps si au mai de
 janvier - Si c'est possible
 envoie l'adresse de Papa -
 j'envoie lettre en 1910 - et suis
 très inquiète !

Mlle baisers de Maman
 Napoléon guerrier et sage
 empereur 1804-1821
 empereur 1815-1821

Wenn dieses Kind!
 Soeben habe erfahren das man
 kann durch das rote Kreuz noch
 einen noch mehrsten alten Mann
 zu Lande aufheben, Scheide von
 ich machen soll. Das ist nicht
 in einem Kind zu begangen. Das
 Scheide mit fast vollständig, schreibe
 auf hat von ~~dem~~ die dieses mit
 Robert von v. ~~man~~ ~~man~~ ~~man~~ ~~man~~
 sich und Kind hat auf die dinsten
 und Kind. Hat auf die dinsten
 und Kind. Hat auf die dinsten

[illegible]

Paula Kaufman

Kustardani 22/5 '46

עמיתך שלום!
 מיין געזעצטע עמית'ס אונזער געזעצטע שטאט קרויז
 ע'ס'ט'ס: אטא - וואס חזקו געהאטע חוצה מ'ר
 מסי'ר - אנטפאלטענע - ע'פולן. ע'טא געזעצטע.
 צעטע עמית'ס אונזער ממוסר ציטע געזעצטע.
 מיין יעקוב - שניס, געמ'על'ע ע'פולן אטעק געזעצטע.
 מיין קעזעל, ציטע געזעצטע געזעצטע, געזעצטע ע'פולן.
 געזעצטע ע'פולן, געזעצטע געזעצטע געזעצטע.
 מיין געזעצטע אונזער געזעצטע געזעצטע.
 געזעצטע אונזער געזעצטע געזעצטע.
 ע'טא געזעצטע אונזער געזעצטע געזעצטע.
 מיין ממוסר געזעצטע געזעצטע.

געהעכטע זעקע נאכגע ע'פולן
 Paula Kaufman

1

Thora Kaufman - Miller	א'טא
20.12.1896 - Zozowska	א'טא
Ludwig Kaufman	א'טא
3.12.1925 - Wien	א'טא

" Paula Kaufman

Amsterdam 22.5.46

שלום רב
 חבתי, חתן וילדיהם מספרים לי הכול שלך, על אנה
 אסנוואלד, בברכה בחינה טובה. — אנה ואהבה הושע
 עסיבי, ושלך חבתי קבלי את הידיעה, שגם חבתי
 רבם הפעילים הנאמנים אפוא. כל השאלות אמר
 את מקום מילודים שלו באוהו. יצא חבתי
 אין בה רק שאלה עניי, אמן חסובה, אלו חבתי
 עכשיו דבור, בנק המרכז הא"י בפרס, כשיונתן
 גבין שאת מיון את החינה הנאמנים אפוא
 סוכר, ומעבור היקר הוא חוסר הקסמיני. עני
 אני מקדם את דברך בחינה הנאמנים
 אקדם את חובתי המורה, שמענה

בברכה שלום חלוצי

Paula Kaufman

Therese Kaufman - Millet

א"י

20.12.1895 — Grodnowska

י"ד

Ludwig Kaufman

א"י

3.12.1925 — Wien

י"ד

החלוצי הרוחני חוסר ארץ 1946 א. סמולנסקי

י"ד

8.6.46.

אברהם, שלום רב!

בואה קיובאן במוסקא את המכתב הזה
 גבר אלק. הוא נוסע לעולם לן האם
 לאלה חתום עם זכר הכפראצנה
 אנציה אהבה ענה. עזר אהבה
 למאכל. כאלו למינה עזר למאכל.
 מהארה מכל עזרה מלשון. במסל
 החפץ אל חלוקת ממצאין הודו
 מוצרים אפריקה בעבר/דגל. אלה.

אלק

צ. קיובאן

Paula KAUFMAN
Fokke Simonsztr. 98
AMSTERDAM - O.
Hollande

6 Mai 1946

Cher Chaver,

Je te transmets ci-joint une lettre
de Menache et m'adresse à toi pour te
demander le service suivant:

Je recherche l'adresse de ma mère:

Therese KAUFMAN - MILLET
née le 20/12/1895 à Brozeczowa

et de mon frère:

Ludwig KAUFMAN
né le 3 Decembre 1925 à Vienne

Tous les deux devaient venir au début du mois
de Mars ~~xxxx~~ de Sibirie en Pologne. J'avais
une lettre d'eux-mêmes du jour de départ.
J'ai fait toutes les démarches à Paris
et ai obtenu des certificats pour tous les
deux et dès que je serai en possession de
leur adresse, je pourrais leur en envoyer
une copie pour hâter leur départ de là-bas
pour ici. Je vous prie de me faire savoir
immédiatement dès que tu auras pu connaître
leur adresse actuelle et de les aider autant
que possible dans les démarches à faire.

Je te remercie d'avance et
t'envoie mon

cordial Chalom

החלוק מרכז צרפת

HECHALOUTS-FRANCE

82, AV. DE LA GRANDE ARMÉE PARIS (OVI)

PARIS 16

18 mars 1946

A l'Attention de Mr. KAPLAN

A.J.D.C.

Cher Mr. Kaplan,

Je me permets de vous soumettre le cas d'une
de nos chaveroth, PAULA KAUFMAN de notre centre de Vieillesseure.

Elle a reçu des nouvelles de sa mère, qui se
trouve maintenant en Pologne, venant de la Russie.

Paula Kaufman voudrait se rendre en Pologne
pour rechercher sa mère et l'emmener ici. Elle vous expliquera
d'ailleurs oralement son cas.

Serait-il possible de lui aider à aller en
Pologne ? Je vous serais très reconnaissant de faire ce qui
est possible pour qu'elle puisse rejoindre sa mère.

Je vous remercie à l'avance et je vous prie de
m'excuser, si je fais abus de votre bonne obligeance.

Cordialement Shalom

H. Egozi

PAULA KAUFMAN

AMSTERDAM, May 23rd, 1946
Holland
c/o Laufer
Fokke Simonsz-Straat 98

SEARCH SERVICE

UNRRA CENTRAL HQ
for GERMANY

A P O 757 / US - ARMY

Gentlemen,

I am anxiously looking for the whereabouts of
my mother :

and my brother :

Both were deportated via Poland to S e m i p a l a t i n s k / Ru
From there I received the last news from them dated March 9th 19
announcing that they were trying to get back to Poland and from
there to Germany.-

I suppose that my mother as well as my brother are staying now in
one of the DP's -Camps in Germany and I beg you very urgently to
find out where the above named are now living.-

For both of them permits to enter Palestine are granted and avail
in Paris.-

I would be very much pleased to get an answer as soon as possible
Thanking you in advance very heartily

I remain very truly